

ΠΑΝΔΩΡΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

ΗΜΕΡΗ

Συντάκται: Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ, Κ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ, Ν. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ. κ.λ.

ΤΟΜΟΣ Α.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 127. ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1850.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ. Ίζηλλαεθδίν, διήγημα ῥωσικόν. Μετάφρασις ὑπὸ Εὐφ. Ν. Δ.—
'Ο Λόρδος Κλίβης, ὁ θεμελιωτὴς τοῦ ἐν τῇ Ἰνδικῇ Βρετανικοῦ Κράτους. Μετάφρα-
σις, ὑπὸ Κ. Π. — Οἱ δύο υἱοί. Διήγημα διὰ τὰ μικρὰ πιδία, ὑπὸ 'Α. 'Ρ. 'Ρ.—
Νειλομέτριον, ὑπὸ Κ. Π. — Ἀριθμόμετρον, ὑπὸ 'Α. Ρ. 'Ρ.— 'Ριένζης, (συνέχεια),
ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ ὑπὸ Ν. Δ

ΕΙΚΟΝΕΣ. Ἡ δύο υἱοί — Νειλομέτριον — ἀριθμόμετρον.

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΤΙΝΟΝΤΑΙ

- ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, παρὰ τοῖς Συντάκταις, καὶ παρὰ τῷ Τυπογράφῳ Κ. Χρ. Δούκα.
- ΕΝ Τῆ: ΔΟΠΗ: ΕΛΛΑΔΙ, παρὰ τοῖς ΚΚ. ἐπιστάταις τῶν ταχυδρομείων.
- ΕΚΤΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, παρὰ τῶν ΚΚ. ἑλλ. προΐονοις.
- ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, παρὰ τῷ Κ. Γ. Σταυρίδῃ.
- ΕΝ ΣΜΥΡΝΗ, παρὰ τῷ Κ. Ι. Μάγγῃ.

ΤΙΜΗ ΕΤΗΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ΠΡΟΠΛΗΡΕΤΕΑ.

- ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ δρ 16, ἐλευθέρᾳ Ταχυδρομικῶν.
- ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ: γρόσια 80, ἐλευθέρᾳ Ταχυδρομικῶν.
- ΕΝ ΔΑΚΙΑ: Δίστηλα 3 1/2 δμ.
- ΕΝ ΡΩΣΣΙΑ: Ρούβλ. σφγ. 7, δμ.
- ΕΝ Τῆ: ΙΟΝΙΩ: ΠΟΛΥΤΕΙΛΑ: Δίστ. 3, δμ.
- ΑΛΛΑΧΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ Φράγκα 16. Τὰ Ταχυδρομικὰ εἰς ἕκαστ. τῶν Συνδρομητῶν.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΧΡ. ΑΝΑΣΤ. ΔΟΥΚΑ.

1850.

ΑΓΓ Ε Λ Ι Α.

Εἰς τὸ ἐξώφυλλον τῆς ἡ Πανδώρα θέλει ἀναγγελλεῖ πάντα τὰ ἐν Ἑλλάδι ἐκδιδόμενα βιβλία, ὧν ἀντίτυπον ἤθελε σταλῆ πρὸς τὴν διεύθυνσιν αὐτῆς ὑπὸ τῶν ἐκδοτῶν προσέτι δὲ καὶ προσοχῆς τινος ἄξια ξένα βιβλία, τὰ ὅπωςδήποτε ἀφορῶντα τὴν ἀρχαίαν ἢ νέαν Ἑλλάδα.

Εἰς τὸ αὐτὸ δὲ ἐξώφυλλον δέχεται νὰ καταχωρίζῃ καὶ παντὸς εἶδους φιλολογικὰς ἀγγελίας, πρὸς 20 λεπτὰ τὴν γραμμὴν διὰ δημοσίευσιν εἰς ἓν μόνον φυλλάδιον, πρὸς 40 λ. δὲ διὰ τρεῖς ἀλληπαλλήλους δημοσιεύσεις.

ΕΠΙΤΟΜΗ

ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ.

ὑπὸ Γεωργίου Α. Ἀνδρεοπούλου.

Ἐκδοθεῖσα δαπάνῃ

ΧΡ. Α. ΔΟΥΚΑ.

Τόμος Δεύτερος.

Ἐν Ἀθήναις, Τυπογραφικὸν Χρῆστου Ἀναστασίου Δούκα. 1849. Τιμὰται δραχμ. 4.

Ο ΠΕΡΙΦΗΜΟΣ ΚΑΖΑΜΙΑΣ

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1851.

Μετὰ πολλῶν εἰκονογραφιῶν, διηγημάτων καὶ στίχων.

Ἐν Ἀθῆναις, Ἐκ τῆς τυπογραφίας Κ. Ἀντωνιάδου. Τιμὰται Λεπτὰ 75.

ΑΓΓΕΛΙΑ ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΑΤΗ ΤΟΥ ΚΑΖΑΜΙΑ.

Ὅλαι αἱ περὶ τῶν φάσεων τῆς σελήνης καὶ αἱ περὶ τοῦ ἡλίου σημειώσεις δύο Ἰταλικῶν ἡμερολογίων τοῦ 1851 φερόντων ψευδωνύμως τὸν πτεῖλον τοῦ Καζαμία, τὰ ὅποια ἐλάβομεν ἐξ Ἰταλίας, καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἡμερολογίου τῆς Βενετίας, καθὼς καὶ ἄλλου τινος ἡμερολογίου ἐκδοθέντος ἐν ταῦθα, εἶναι ΕΣΦΑΛΜΕΝΑΙ.

Ἐξ ἐναντίας αἱ τοῦ παρόντος ἐρανισθεῖσαι ἀπὸ τὰ ἀσφαλέστερα ἡμερολόγια τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἀγγλίας, καὶ ἐξακριβωθεῖσαι ἐν Ἀθῆναις ὑπὸ Ἑλλῆνος ἐπιστήμονος, εἶναι καὶ ἀκριβεστάται καὶ λεπτομερεῖς. Ἄρκει νὰ ρίψῃ ἐν βλέμμα ὁ ἀναγνώστης εἰς τοῦτο διὰ νὰ πεισθῇ ὅ,τι δὲν ἀνεγράψαμεν ἀνεξετάστως ξένα ἡμερολόγια. Θέλει ἐπίσης παρατηρήσει ὅ,τι δὲν ἐγένον ἐν ταῦθα μέχρι τῆς σήμερον, δηλαδὴ τὴν σημείωσιν τῆς αὐξομειώσεως τῶν ἡμερῶν καὶ τῶν νυκτῶν ὑπολογισθεῖσαν, ὄχι κατὰ τὸ μεσημβρινὸν τῆς Ἰταλίας, ὅπως μέχρι τοῦδε, ἀλλὰ κατὰ τὸν τῶν Ἀθηνῶν.

ΦΥΛΛ. 16

TOM.

Η ΠΑΝΩΡΑ.

ΤΖΕΛΑΛΛΕΔΙΝ.

Διήγημα Ρωσικόν.

Ἡ Ταυρικὴ εἶχε γενεὴ ἐπαρχία ρωσικὴ, καὶ οἱ κάτοικοί της ἔζων ἐν ἡρεμίᾳ μετὰ τὴν θύελλαν τὴν συνταραξασαν δώδεκα ἔτη τὴν Κριμμαϊάν, περὶ τὰ τέλη μάλιστα τῆς βασιλείας τοῦ ἀτυχοῦς Χάνου Σαῖβ Γιερέ. Ὁ ἡγεμὼν οὗτος, διατρίψας ποτὲ εἰς Πετροῦπολιν, καὶ γοητευθεὶς ἀπὸ τὸν στρατιωτικὸν δογανισμὸν, τὰ ἔθιμα καὶ τὸν χαρακτήρα τῶν Ῥώσων, ἀπεφάσισε νὰ ἐνεργήσῃ μεγάλην τινὰ μεταρρυθμίσειν εἰς τὸ Κράτος του, εἰσάγων πειθαρχίαν καὶ διατάξεις εὐρωπαϊκάς. Ἐπειδὴ ὁμως οἱ μεταρρυθμίσεις σκανδαλίζουσι πάντοτε τοὺς ζῶντας ἐκ κατὰ χρήσεων, διὰ νὰ κατορθώσῃ δέ τις αὐτὰς ἀπαίτεται θέλησις ἀκαμπτος, ὁ Χάνης δεσπότης ἦταν χαρα-

κτῆρος ἀσθενοῦς καὶ ἐξήτκει μικρὰν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν ὑπηκόων του. ἐξῆψε πάθη καὶ ἐπανάστασιν. Ὁ ἀδελφός του, Βατο-Γιερέ, τεθείς ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἀνταρτῶν, ἐπολιόρκει τὴν Κάφαν ἢ Θεοδοσίαν ὅπου εἶχε κλεισθῆ ὁ Χάνης μετὰ πινῶν ἐκ τῶν πιστῶν του, οὗτος δὲ κατέφυγεν ἐπὶ τέλος εἰς τὴν Ῥωσίαν, καὶ ἡ Αἰκατερίνα ἐπανέφερεν αὐτὸν εἰς τὸν θρόνον του μετ' ὀλίγον ὁμως ἠναγκάσθη νὰ καλαίσῃ πρὸς ἐχθρὸν φοβερώτερον τοῦ ἀδελφοῦ του, πρὸς τὸν αὐτοκράτορα τῆς Τουρκίας. Οἱ Γενίτσαροι ὀδηγούμενοι ἀπὸ τὸν πασᾶν αὐτῶν εἰσέβαλον εἰς τὴν νῆσον Ταμάνην, ὁ δὲ Χάνης, ἀδυνατῶν ν' ἀντισταθῆ, ἐπεκαλέσθη εἰρήνην, καὶ πρὸς τοῦτο ἔστειλε πρέσβυν νέον τινὰ μεγιστᾶνα ἀπολαύοντα τῆς ἐμπιστοσύνης του ἄλλ' οἱ Τοῦρκοι τὸν ἀπεκεφάλισαν. Τότε αἱ διχόνοιαί καὶ ἡ ἀταξία ἐκορυφώθησαν, καὶ ὁ Σαῖβ καταποθηθεὶς παρέδωκε τὸ σκῆπτρον πρὸς τὴν Αἰκατερίναν, καὶ ἀπεσύρθη εἰς Ῥωσίαν ὅπου ἐλάμβανε σύνταξιν πλουσιωτάτην.

Τόμος δ'.

Φυλλ. 16.

Ῥωσικὸς στρατὸς εἰσῆλθεν ἐν τοσούτῳ εἰς Ταυρίαν, ἡ δὲ λαὸς, ἀναγνωρίζοντας δι' ὄρκου τὴν ἐξουσίαν τῆς αὐτοκρατορίας, ἠσπάρθη ἐντὸς ὀλίγου τὴν γλυκεῖαν διοίκησίν τῆς. Μόνοι οἱ μεγιστάνες ἦσαν δυσηρέστη μένοι διότι δὲν εἶχον πλέον δύναμιν. Ὅθεν, ἄλλοι μὲν ἐξ αὐτῶν ἐκλείσθησαν εἰς τὰ χαρμέια των καὶ ἐξήσκουν τὰς δεσποτικὰς ὀρέξεις των ἐπὶ τῶν γυναικῶν, ἄλλοι δὲ μετέβησαν εἰς χώρας μωσαμεθανικὰς, καὶ πολλοὶ ἄλλοι, μὴ ἔχοντες τὴν γεννιότητα νὰ ἐγκαταλείψωσι τὰ πλούσια κτήματά των, ἔμειναν φοροῦντες καπνὸν καὶ στεναζόντες. Μεταξὺ τῶν τελευταίων τούτων ἦτον καὶ τις Τσαγγῆρ-Ἀγαδοῦρ, πατὴρ τοῦ νέου μεγιστάνος τοῦ φονευθέντος ἀπὸ τοῦ Τούρκου. Δὲν ἔμεινε δὲ εἰς τὴν γενεθλίον γῆν ὡς λυπηθεὶς τὰ ὑπάρχοντά του, ἢ ὡς ἀδιαφορῶν διὰ τὴν κυβέρνησιν τῶν Ῥώσων, ἀλλ' ὡς μισῶν τοὺς φονεῖς τοῦ πρωτοτόκου του. Παραλαβὼν λοιπὸν τὸν μόνον ἐπιζῶντα υἱὸν του, κατώκησεν εἰς ἐξοχὴν τριάντα οὐέρστια ἀπέχουσαν τῆς Καργαπόλεως. Οὗτος, ἐπὶ τοῦ πεπτωκότος Χάνου, κατεῖχε τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ τῶν αὐλικῶν, καὶ χάριν αὐτοῦ εἶχεν ἐξοικειωθῆ με πολλὰ ἔθιμα εὐρωπαϊκὰ, διδάξας καὶ τὴν Ῥωσικὴν εἰς τὸν νεώτερον υἱὸν του, καὶ φιλιωθείς με πολλοὺς ἀξιωματικούς Ῥώσους. Δὲν ἐπρόβλεπε τότε τὸ ἀποθησόμενον τῶν περιστάσεων ἀλλ' ὅταν εἶδε κατὰ τίνα τρόπον ἐτελείωσεν ἡ βασιλεία τοῦ Σαῖδ, διέκοψε πᾶσαν σχέσιν με τοὺς νέους κυρίους του, καὶ ἀπομονωθείς ἐπροσπάθησε νὰ ἐνσταλάξῃ εἰς τοῦ υἱοῦ του τὴν καρδίαν μῖσος ἀπρόσβλητον κατὰ τῶν ἐχθρῶν, ὅπως ὠνόμαζε τοὺς Ῥώσους, τῆς πατρίδος του. Ἀλλὰ καὶ ὁ νέος ἤρξε καὶ ἐκραταιοῦτο κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ πατρός. Ἦτον φιλότιμος, τολμηρὸς, ἐπιχειρηματίας καὶ εἰς ἄκρον εὐαίσθητος. Ὅλα τὰ πάθη εἰσεχώρουν εἰς τὴν καρδίαν του, καὶ εἰσχωροῦντα ἐσκληρύνοντο ὡς λεπὴν πυρακτομένη ξίφος δαμασκηνοῦ. Οἱ γονεῖς τ.υ. ἐλαυχῶντο δι' αὐτόν, καὶ οἱ φίλοι του τὸν ὠνόμαζον ἄνθος τῆς νεολαίας. Κάνεις δὲν ἦτον τόσῳ ἀνδρείος οὐδὲ τόσῳ ὠραίος ὡς αὐτός. Κάνεις δὲ ἄλλου βολὴ δὲν προσέβαλλε τόσῳ εὐστόχως τὸν σκοπὸν ὅσῳ ἡ ἰδική του. Ὅταν δὲ ἀνεπήδα ἐπὶ τὸν θυμοειδῆ ἵππον του, οἱ σύντροφοί του τὸν ἐβλεπον ἐκθαμβοί.

Μετὰ τὴν εἰσβολὴν τῶν Ῥώσων, ὁ Τσελλαλεδδὶν παρητήθη τῶν τέρψεων τούτων· ἐνῶ δὲ πρὶν διήγε βίον ὅλως ζωηρὸν καὶ μεγαλοπρεπῆ, κατεδικάσθη σὴ μερὸν ἀπὸ τὸν πατέρα του εἰς παντελῆ ἀπραξίαν καὶ ἀπομόνωσιν. Διέκοψε καὶ αὐτὸς πᾶσαν σχέσιν με τοὺς Ῥώσους, ἀπέδιδεν εἰς αὐτοὺς τὸ δύσφορον τῆς νέας θέσεώς του, καὶ παραφιρόμενος ἀπὸ πάθος ἀγαλνῶτον ἐφρίσεν ὅλος ὁσάκις ἐβλεπε μόνον γκισοῦρην· ἀλλὰ πῶς ν' ἀποφύγῃ τοὺς ἐχθροὺς τούτους τοῦ Ἰσλαμισμοῦ; Ὁ Ῥωσικὸς στρατὸς, ἐξαπλούμενος καθ' ὅλην τὴν παραλίαν τοῦ Εὐξείνου, κατελάμβανεν ὅλας τὰς πόλεις καὶ τὰ χωρία. Ἐἰς τὸν ἄλλοτε ζωηρὸν τοῦτον νέον δὲν ἔμεινε λοιπὸν ἄλλο παρὰ νὰ συναναστρέφεται τοὺς κατηρεῖς μουσουλμάνους τῆς γειτονίας του. Ἐνίοτε μόνον δυσανασχετῶν πρὸς τὴν ἀηδίαν τῆς ἀεργίας του, ἀνέβαινε εἰς τὸ ὄρος τὸ

ἀνυψούμενον ἐν μέσῳ δάτου ζοφεροῦ πλήθοντος λύκων καὶ ἄλλων θηρίων, καὶ ἐκεῖ κατέτριβεν ἡμέρας ὀλοκλήρους, ποτὲ δὲ καθήμενος ὑπὸ σκιᾶν δένδρου προαιωνίου, ποτὲ δὲ κύπτων πρὸς πηγὴν δροσερὰν, καὶ ἄλλοτε παρατηρῶν τὸ παταγῶδες βῆμα τοῦ χειμάρρου, ἢ τὰς ἀκτίνας τοῦ ἡλίου διατοξευόμενας διὰ τῶν φύλλων τῶν δένδρων. Μετὰ ταῦτα ἐπλανῶτο εἰς μέρη ἀπότομα, διεβaine κρημνοὺς, ἐπήδα ἀπὸ βράχου εἰς βράχον, ἐκρεμάτο ἀπὸ κλαδία ἄνωθεν ἀβύστων, χαιρῶν ὅτι ἐπάλασε πρὸς δυσκολίας, ὅτι ἐνίκα ἐμπόδια, καὶ ὅτι ἐφθάνεν εἰς ὕψη ὅπου δὲν εἶχε πατήσει πρὸ αὐτοῦ τοὺς ἀνθρώπους. Ἐνίοτε, τὸ ἔσπερας, ἀνιπαυε τὴν κεφαλὴν ἐπάνω πέτρας χορτοκεπάστου, οἱ δ' ἀστέρες ἠκτινοβόλουν ἐπ' αὐτοῦ ὡς ὀφθαλμοὶ πύρρις ἀγρυπνούσης ἄνωθεν αὐτοῦ. Ὅταν τὸ πρωὶ ἐσηκόνετο ἤκουε κελαδοῦντας τοὺς κορυθαλοῦς καὶ ἠσθάνετο ἰδιαιτέρως τινὰ θυμηδίαν. Μὲ ὅποιαν ἠδονὴν ἀνέπνεε τὸν καθαρὸν ἐκείνον ἀέρα τὸν ὅποιον πνοὴ ἀνθρώπου δὲν εἶχε μολύνει! Μὲ ὅποιαν χαρὰν παρητήρει τὸ κυανόχρουν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς θαλάσσης, ἐπ' ἧς ἐκυματιζε τὸ ἐλαφρὸν νέφος τῆς αὐγῆς! Κάνεν ὃν ἐμφυγον δὲν ἐτάραττεν εἰσέτι τὴν σιωπὴν τῆς θαυμασίας ἐκείνης φύσεως. Ὁ αἰετὸς ἐκοιμάτο ἄνω βραβροῦ τὴν κεφαλὴν ἔχων ὑπὸ τὴν πτέρυγα, ἢ ἐλαφρὸς ἀνεπαύετο ὑπὸ κλώνας ἐλαίας, πόρρω ἐφαίνοντο λόφοι, δάση, κοιλάδες καὶ χωρία, καὶ παρεκεῖ ἡ θάλασσα, τῆς ὁποίας ἡ λάμψις συνεχέετο κατὰ τὸν ὀρίζοντα μετὰ τὸν γλαυκὸν θόλον τοῦ οὐρανοῦ. Μετ' ὀλίγον αἱ πρῶται ἀκτίνες τῆς αὐγῆς μεταδίδουσιν εἰς τὰ κύματα ἐκείνης ἀγρυποπόρφυρον τὸ φῶς αὐτῶν, καὶ μετὰ ταῦτα ὁ ἥλιος ἀνατέλλει, καὶ πάντα ζωογονοῦνται καὶ φωτίζονται. Ὁ αἰετὸς ἐκτείνει τὰ πτερὰ, καταμετρεῖ τοὺς αἰθέρας καὶ διαγράφει μακροὺς ἕλικας· ὁ αἰγῆρος ἀνυψώνει τὴν κεφαλὴν καὶ βλέπων ἄνθρωπον κρύπτεται ἐντρομος ἐντὸς θάμνων· εἰς τὴν κοιλάδα ἤχη ἢ φωνὴ τοῦ μουρτζι, καὶ εἰς τὸ φρούριον ὁ κῶδων τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας· παντοῦ ζωὴ καὶ κίνησις. Ὁ Τσελλαλεδδὶν νύπτεται εἰς τὴν πηγὴν, ἀπαγγέλλει ἐν κατανοῆσει περικοπὰς τινὰς τοῦ Κορανίου, καὶ ἐπαναλαμβάνει τὴν ἀσκοποὶν πορείαν του ἐν μέσῳ τῆς ποιητικῆς ἐκείνης φύσεως.

Οὕτω παρέρχονται ἡμέραι καὶ ἔτη. Ὅσῳ πλέον οἱ Τάρταροι συνεθίζον τὴν νέαν κυβέρνησιν, τόσῳ τὸ κατὰ τῶν χριστιανῶν πατροπαράδοτον μῖσος ἐξησθενίζετο· ἀλλὰ καὶ οἱ Ῥῶσοι αὐτοὶ ἐδεικνύοντο εὐμενέστεροι. Πολλοὶ τῶν ἐν ταῖς πράγμασιν ἔσπεραν εἰς Ταυρικὴν τὰς συζύγους καὶ τὰ τέκνα, ὀλοκλήροι οἰκογένεια κατεστάθησαν εἰς τὴν παραλίαν τοῦ Εὐξείνου Πόντου, καὶ ὠραῖαι οἰκίαι ὠκοδομήθησαν εἰς τὰς πόλεις μεταξὺ τῶν οἰκιῶν τῶν Ταρτάρων. Οἱ ναεὶ, οἱ ἀνεγερθέντες πρὸ αἰῶνων ἀπὸ τοὺς Γενοῦτας ἀλλ' ἐρείποθέντες ἢ μετασκευασθέντες εἰς τεμένη μουσουλμανικὰ, ἀνακτισθέντες ἀπεδόθησαν εἰς τοὺς χριστιανούς, εἰς δὲ τὴν ἡμισέληνον ὑπὸκατεστάθη τὸ σύμβολον τῆς πίστεως τῶν Ῥώσων. Πάντα, πλὴν μόνον τοῦ Τσαγγῆρ-Ἀγαδοῦρ καὶ τοῦ υἱοῦ του, ὑπεβλήθησαν εἰς τὴν νέαν τάξιν. Πρὸς τὴν μεσημβρινὴν πα-

ραλίαν τὰ ὄρη, ἐκτεινόμενα ἡμικυκλίως περὶ τὴν θάλασσαν, σχηματίζουσι μεγίστην κοιλάδα τερπνοτάτην ὡς κῆπον πυλῦφορον, περιοριζομένην ἀπὸ λόφους καὶ λεύκας, καὶ κασταναίας, καὶ μορέας συνεχόμενας διὰ κλαδῶν ἀγριαμπέλου γλοερῶν καὶ πρασίνων, καὶ πανταχόθεν περιβεβημένην ἀπὸ βύκαας διαυγείς, ποῦ μὲν εἰσχωροῦντας ἀφανῶς εἰς τὰ δάση, ποῦ δὲ ἀναβλύζοντας εἰς τὴν γῆν, καὶ ποῦ μινυσομένους μετὰ τὴν θάλασσαν. Ἐκτὶ τῶν εὐφρόνων τούτων ἀγρῶν ἀνυψοῦται βράχος ἀπόκρημος προφυλάττων τοὺς κατοίκους αὐτῶν ἀπὸ τοῦ καύωνος τοῦ ἡλίου. Πορρωτέρω δὲ βλέπει καὶ ἄλλον βράχον χαμηλότερον μὲν, ὄχι δὲ καὶ ὀλιγώτερον ἀξιοθαύμαστον. Καὶ ἐκ μὲν τῶν τριῶν μερῶν περικυκλοῦται ἀπὸ τὰ τεῖχη καὶ τοὺς πύργους τοῦ ἀρχαίου γενοῦτικῆ φρουρίου, ἐκ δὲ τοῦ ἄλλου βρέγεται ἀπὸ τὰ κύματα. Ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ἀνυψοῦται πύργος μεγαλοπρεπῆς, παρὰ τὸν ὅποιον κείνται ἐρείπια ἀρχαίας πόλεως.

Τάρταρος τις ἀναβαίνων ἵππον ὠραῖον ἐπορεύετο διὰ τῆς κοιλάδος πρὸς τὸ φρούριον. Οὐδ' ἡ λαμπρότης τῆς ἡμέρας, οὐδ' ἡ μαγευτικὴ θεὰ τῶν τόπων ἐκείνων, ἰσχυρὸν νὰ διασκεδάσωσι τὴν βαθειάν του συννοίαν τὴν ὅποιαν ἐμαρτύρουν τὸ πλατὺ μέτωπον καὶ τὰ συνεσταλμένα χεῖλη του. Τὸ ἐξωτερικόν, ἢ ἐνδυμασία, ἢ πλοῦσία ἵπποσκευῆ του ἐδείκνυον ὅτι ἦτον ἔγκριτος, καὶ ὅσοι Τάρταροι τὸν ἀπῆντων τὸν ἐχαιρέτιζον ἐδαριαίως βαλλόντες τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ στήθους· ὁ δὲ ἵππεύς, νέων τὴν κεφαλὴν ὑπετραύλιζεν· ἀλέξιμ σελάμ! καὶ ἐπροχώρει. Ἐλθὼν εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ βράχου, κατέβη τοῦ ἵππου, τὸν ἔδεσεν εἰς δένδρον, καὶ ἀνέβη διὰ τῆς στενῆς ὁδοῦ τῆς φερούσης εἰς τὸ φρούριον. Ἡ σκιὰ τῆς ἐσπέρας ἐξηπλοῦτο ἐπὶ τῆς πεδιάδος· ὁ δὲ Τάρταρος, ἀφοῦ ἐπλανήθη πολὺ μεταξὺ τῶν ἐρειπίων, εἰσῆλθεν εἰς τὸν πύργον, καὶ πληροφοσίως εἰς τὸ παράθυρον ἐκυψέ πρὸς τὴν ἀβύσσον.

Ἡ θάλασσα εὐνοῦατο, τὰ δὲ κύματα κτυποῦντα τοὺς πρόποδας τοῦ βράχου ἀπεσῦροντο παρλάζοντα, καὶ ἐπανήρχοντο πάλιν μαινόμενα. Ἐκ τοῦ ἄλλου ὅμως μέρους, πάντα ἡρέμουν καὶ ὁ οὐρανὸς ἦτον καθαρῶτατος. Ποῦ καὶ ποῦ ἐσυμπεραίνεις μόνον ἀπὸ τὸ λυγισμα τῶν κλημάτων ὅτι τὴν προτεραίαν εἶχε συνταράξει τὴν φύσιν θύελλα.

Ἐνῶ ὁ Τάρταρος παρετήρει πλοῖον σκευόμενον μακρὰν, ἤχος πολλῶν φωνῶν ξένων ἤχησεν εἰς τὰς ἀκοὰς του. Καὶ πάλιν αὐτὴ ἡ γκισοῦρσις, εἶπε, καὶ ὠρμησεν ἐξω τοῦ πύργου· ἀλλ' ἐστάθη εὐθύς· ἡ ὁδὸς ἢ φέρουσα εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο ἦτον τόσῳ στενὴ ὥστε οὔτε δύο ἄνθρωποι ἐδύναντο νὰ βαδίσωσι κατὰ μέτωπον. Οἱ ἀναβάντες ἦσαν Ῥῶσοι ἀξιωματικοί. Πλησίον τοῦ ὄχρου, εἰς τὸ ἀποκρημότερον μέρος τοῦ βράχου, ὑπῆρχε μικρὰ τις θέσις, εἰς τὴν ὁποίαν ἐστάθη ὁ Τάρταρος σιωπηλός, ἔχων τοὺς ὀφθαλμούς πρὸς τὴν γῆν, καὶ φοβούμενος μὴ τὸν ἐγγίσει τὰ ἐνδύματα τῶν ἀπίστων. Οἱ Ῥῶσοι ἐγγέλων μὲν καὶ ἐλάουν, ἀλλ' ἐβαλλον καὶ μετὰ προσοχὴν τοὺς πόδας ἐπὶ τῶν ὀλισθηρῶν πετρῶν. Πολλοὶ εἶχον φθάσει εἰς τὴν πύλην τοῦ πύργου, καὶ τις αὐτῶν, νέος, φέρων στολὴν κοκκίνην, εὐώδης καὶ εὐπρεπῆς, σταθεὶς ἄνω

τῆς κλίμακος, ἀνέκραξε φαιδρῶς· «Ἐθριαμβεύσαμεν! ἐνίκησαμεν τὰς δυσκολίας τῶν Θερμοπολῶν· τώρα, ὠραία μου ἐξαδέλφη, δός με τὴν ἀδειαν νὰ σε βοηθήσω, δός με τὴν χεῖρά σου.»

— Ἴδου, ἀπεκρίθη φωνὴ τις λιγυρὰ καὶ γλυκεῖα· καὶ τῆς φωνῆς ταύτης ὁ ἤχος κατέπληξε τὴν καρδίαν τοῦ Τσελλαλεδδὶν, διότι τὴν ἐγνωρίζε καὶ τὴν ἠγάπα πρὸ πολλοῦ. Κάτωθεν αὐτοῦ ἤρχετο νέα τις, φοροῦσα ἐσθῆτα πρασίνην ἀμαζόνος, περιγράφουσαν χαριέντως τὴν προτομὴν καὶ κίπτουσαν πολὺπτυχον περὶ τοὺς πόδας τῆς. Ὁ μαῦρος πέτατός τῆς ἀνεδείκνυε λαμπρότερον τὴν λευκότητα τῆς ὑπερῦθρου ὄψεώς τῆς, καὶ βόστρυχοι κόμης ξανθῆς ἐκυματιζον ἐπὶ τῶν ὠμων τῆς. Ἐπροχώρησε βασταζομένη ἀπὸ τὸν δηγόν τῆς, ἐφθασε πλησίον τοῦ Ταρτάρου ὄστις, ἰστάμενος ἀκίνητος, ἀπολιθωμένος σχεδὸν, μετὰ καρδίαν ὀμῶς πάλλουσαν, ἠσθάνετο τὴν εὐωδίαν τῆς κόμης τῆς. Αἶφνης φωνὴ φοικῶδης ἠκούσθη· ὁ ἀξιωματικὸς ὀλισθήσας ἀσπῆκε τὴν χεῖρα τῆς νέας, αὐτὴ δὲ ταλαντευθεῖσα ἐκλονήθη καὶ οἱ ἄλλοι ἀξιωματικοὶ ἔδραμον πάραυτα· ἀλλ' ὁ Τάρταρος, προλαβὼν ἀρπάζει μετὰ βραχίονα σιθαρὸν τὴν ξένην, τὴν σηκόνει ὡς βρέφος, καὶ πρὶν ἢ προφθάσῃ νὰ ἀνανήψῃ, τὴν ἀποθέτει εἰς τὴν πύλην τοῦ πύργου. Καὶ ἡ μὲν νέα τὸν εὐχαριστεῖ ὑποτραυλιζουσα, ὁ δὲ κομψὸς ἀξιωματικὸς ἐκφράζει εὐγνωμοσύνην· ἀλλ' ὁ Τάρταρος θέλει νὰ μακρυνθῇ ὅσω ὅμως γυναικῆς φράσσουσιν ἐκ νέου τὴν δίδοον, καὶ ταύτας ἀκολουθοῦσι πολλοὶ ἄλλοι ἀξιωματικοί. Ἀνυπόμονος καὶ ἀγανακτῶν διότι ἡ νέα συνδιελέγετο μετὰ τὸν δηγόν τῆς, δάκνει τὰ χεῖλη του.

— Δὲν εἶναι τοῦτο, ἔλεγεν ἐκείνη, τὸ παράθυρον περὶ τοῦ ὁποίου με ὠμίλεις χθές;

— Μάλιστα, κυρία· ἰδὲ τὴν κοκκίνην ταύτην πέτραν· εἶναι αἷμα... Πλὴν οἱ ἐντόπιοι θὰ γνωρίζουν καλύτερόν μου τὴν ἱστορίαν... Ἀκουε, Τάρταρε, δὲν ἐκρημνίσθη ἀπὸ τοῦτο τὸ παράθυρον ἡ Γενοῦτις ἡγεμονίς ὅταν οἱ πρόγονοί σου ἐκυριεύσαν τὸ φρούριον;

Ὁ Τάρταρος ῥίψας ἐπὶ τοῦ μικροῦ ἀξιωματικοῦ βλέμμα ὑπεροπτικὸν ἀπεκρίθη·

— Ἀγνωῶ ἂν ἡ ἱστορία αὐτὴ εἶναι ἀληθινή ἡξεύρω ὅμως θετικώτατα ὅτι οἱ πρόγονοί μου ἐκρημνίσθησαν πολλάκις ἀπὸ τοῦτο τὸ παράθυρον τοὺς αὐθάδεις ὅσοι ἐτόλμων νὰ μὴ δεικνύουν πρὸς αὐτοὺς σέβας.

Ἐἶπε καὶ ἔγεινεν ἄφαντος.

— Ἄ! Ἄ! ἀνέκραξεν ὁ ἀξιωματικὸς τοῦ πυροβολικοῦ καγγαζῶν, ὁποῖος βάναιτος ἄνθρωπος! Ἐπρεπεν ἡ κυβέρνησις μας νὰ διορθώσῃ τοῦτον τὸν λαὸν καὶ ὄχι νὰ τὸν μεταχειρίζεται μετὰ τὴν συγκατάβασιν.

— Πῶς; κύριε Βελογράφο, εἶπεν ἡ νέα· με φαίνεται ὅτι τὴν τραχύτητα τῆς ἀπαντήσεως πρέπει ν' ἀποδώσετε εἰς τὸν ἑαυτὸν σας! Ἐὰν πρέπη νὰ κρίνω ἀπὸ τὸ ἐξωτερικόν του, ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος δὲν μ' ἐφάνη χυδαῖος· δὲν τὸν μετεχειρίσθητε ἀρκετὰ εὐγενῶς καὶ τὸν ἐπροσβάλλατε.

— Συμπάθειον, κυρία Ζουδμίλλα! πρέπει ἡμεῖς οἱ νικηταί, νὰ κάμνωμεν φιλοφρονήσεις πρὸς τοὺς νικημένους;

— Τί δμυλεῖτε διὰ νικημένους καὶ νικητάς! Ἡ Κριμμαία δὲν κατεκτήθη διὰ τῶν ὀπλων.

— Ὠραία λόγια! εἶπεν ὑπολαβούσα ἄλλη τις κυρία. Ποσάκις εἶχα συμβουλευθεὶ τὴν μακαρίτιδα μητέρα σου νὰ μὴ σὲ συγχωρῇ νὰ ἀναγινώσκῃς βιβλία ἐπικίνδυνα! Πλὴν ἡ κυρία ἤθελε νὰ σὲ προκόψῃ, νὰ σὲ φωτίσῃ. Ἴδου ὁ καρπὸς τῶν ἀρχῶν τῆς Σήμερον λύεις τὰ ζητήματα ὡς καθηγητὴς πανεπιστημίου.

— Πρὸς τί αὐτὴ ἡ ἐπίπληξις, ἀγαπητὴ μητέρα; ἀπεκρίθη ἡ νέα ἔνδακρος ἠέλησα μόνον.

— Σὲ παρκαλῶ νὰ σιωπήσῃς. Τοιαύτῃ ἦτον συνήθως ἡ διαταγὴ ἥτις ἐτέλειονε πᾶσαν συζήτησιν μεταξὺ μητρῶς καὶ προγονῆς.

Οἱ νέοι ἐσπούδαζαν νὰ γαληνίσωσι τὴν τρικυμίαν, καὶ ὁ πυροβολιστὴς διηγῆθη λεπτομερῶς τὴν ἱστορίαν τῆς Γενουτιδος ἡγεμονίδος ὅλα ὅμως ὑπῆρξαν μάταια, διότι ἡ πρώτη φαιδρότης εἶχε παρελθεῖ.

Μετ' ὀλίγον ἡ συνοδία ἐξεβούσα τοῦ πύργου ἐπέστρεψεν εἰς τὸν τόπον ὅπου ἦταν οἱ ἵπποι καὶ ἡ ἄμαξα. Ἡ νέα ἀνέβη μικρὸν ἵππον ἀγγλικόν, ἡ δὲ μητρῶς ἐκάθησεν εἰς δρόσκην. (1)

Καθ' ὁδὸν ἀπήτησαν τὸν Τάρταρον ἐπιστρέφοντα βιάσει εἰς τὸ χωρίον του· ὁ δὲ πυροβολιστὴς, ἄμα ἰδὼν αὐτὸν, ἐπλησίασε τοὺς συντρόφους του. Ἡ νέα δλονὲν ἀνύουσι, διέβη πλησίον τοῦ ἀγνώστου χωρίου νὰ τὸν παρατηρήσῃ· αὐτὸς ὅμως εἶδεν ὅτι τὸ πρόσωπόν τῆς ἦτον τεθλιμμένον, καὶ ὅτι ἐσκόγγιζε τοὺς δακρύνοντας ὀφθαλμούς τῆς. Τὴν ἐβλεπε δὲ μακρόθεν, προσπαθῶν νὰ μαντεύσῃ τὴν αἰτίαν τῆς λύπης τῆς.

— Διὰ τί τάχα κλαίεις; ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν. Αἱ γυναῖκες πάσχουν καὶ αὐταὶ ὡς καὶ οἱ ἄνθρωποι! Ὡ! εἰάν ἐδυναμῆν νὰ ἐναγκαλισθῶ αὐτὴν μίαν μόνην στιγμὴν καὶ νὰ μεταβάλλω τὴν στιγμὴν ἐκείνην εἰς αἰωνιότητα! Ἦστὲ δάκρυ δὲν θά ὑψαίνει τὰ βλέφαρά τῆς; ὅλας τῆς τὰς λύπας θά οικειοποιούμην ἐγὼ; ἀλλὰ ποῖον ὄνειρον! Ἢμπορῶ κἄν νὰ τὴν φαντασθῶ; δὲν εἶναι κόρη τοῦ ἐχθροῦ μου, τοῦ ἐχθροῦ τῆς πίστεώς μου;

Καὶ ταῦτα λέγων ὁ Τάρταρος εἶχε τοὺς ὀφθαλμούς προσηλωμένους καὶ ἄκων εἰς τὴν νέαν, καὶ τὴν παρηκολούθει βῆμα πρὸς βῆμα.

Τὴν ἠκολούθησε δὲ οὕτω πως ἕωστού τὴν εἶδεν ἐμβᾶσαν εἰς τὴν αὐτὴν μενάλῃ οἰκίᾳ τότε κεντήσα, τὸν ἵππον διέβη τὸ χωρίον καλπάζων.

— Ἴδου ὁ Τζελλαλεδδίν-μπεης! ἀνέκραζον οἱ χωρικοὶ καὶ ἠένιζον τὸ νέος τῆς κόνεως τὸ ὅποιον ἀνύβουν οἱ πόδες τοῦ ἵππου του.

Καταγινόμενος αἰωνίως εἰς τὸ κυνήγιον ἡ καὶ εἰς συνδιαλέξεις μετὰ τοῦ πατρὸς του, ὁ Τζελλαλεδδίν δὲν εἶχε ποτε οὐδὲ ἀναζητήσει τὸ ὠραῖον φύλλον, οὐδὲ σκεφθῆναι περὶ αὐτοῦ· ἀλλ' ἐπέεραν τινὰ, ἐνῶ ἐπεριφέρειτο εἰς τὴν κοιλάδα, ἤχος ἐναρμόνιος ὄργανου μουσικοῦ καὶ φωνῆς μελωδικῆς ἐγλύκανον τὰς ἀκοὰς του· ἡ φωνὴ αὕτη ἤρχετο ἀπὸ παραθύρου πλησίον τοῦ ὁποίου ἐκάθητό τις νέα. Οἱ τόνοι ἦσαν παθητικοὶ ὡς τόνοι καρδίας δεινοπαθούσης. Καὶ ποτὲ μὲν ἀνυψοῦντο ἀρμονικῶς ὡς κελὰδμα ἀηδόνος, ποτὲ δὲ ὡμοῖα ζον στεναγμὸν γοερῶν, καὶ ἄλλοτε, μιμούμενοι τὴν φαι-

δρότητα ἄσματος ἀρμώδους, ἐβελγον τὴν ἀκοὴν καὶ κατένυγον τὴν καρδίαν. Ἡ νέα σιωπήσασα ἐκλείπει τὸ παραθύρον, ὁ δὲ Τάρταρος εἰσεχώρησεν εἰς τὸ δάσος καταδιωκόμενος ἀπὸ τοῦ τόφους τῆς φωνῆς τῆς, τοὺς ὁποίους ἐφαίνετο ὅτι ἐπανελάμβανε πᾶν φύλλον δένδρου σειόμενον ἀπὸ τὸν ζέφυρον.

Πολλάκις, μετὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ἐπέστρεψεν εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, καὶ ὁ πιστὸς ἵππος του ἐπέετο μόνος ὑπὸ καστανειάν, κατέναντι τοῦ παραθύρου τῆς νέας· ἐν δὲ κατ' εὐτυχίαν ἦτον μόνη, ὁ Τζελλαλεδδίν τὴν ἠτένιζε πολλὴν ὥραν, ἤκουε τὸ ἔσματ' αὐτῆς, καὶ ὅταν αὐτὴ ἀνεχώρη, αὐτὸς ἐμενεν ἀκίνητος καὶ ἐλογίζετο εὐδαίμων. Ἐὰν ὅμως ἦσαν περὶ αὐτὴν καὶ ἄλλοι, ἡ συνωμίει με νέους ἀξιωματικούς, τὸ ὀθωμανικὸν αἷμά του ἀνέβραζεν εἰς τὰς φλέβας του· ἡ καρδία του τὸν παρώτρυνε νὰ δρμήσῃ μεταξὺ ἐκείνων, νὰ τοὺς ἀπομακρύνῃ μετὰ τὸ ἐγγχειριδίον του, καὶ ἔπειτα, ἐπιστρέφων ὑπὸ τὸ δένδρον του, νὰ θαυμάσῃ τὸν θησαυρὸν του· ἀδιάρητον εἰς τὸν ἐθαύμαζε μακρόθεν! ὅ,τι ἐπεθύμει ἦτον τὸ νὰ μὴ εἶναι κἄνεις ἄλλος μέτοχος τοῦ βλέμματος, τοῦ μειδιάματος, τῆς ἀγγελικῆς ἐκείνης φωνῆς.

Καὶ ἰδοὺ ἀπροσδοκῆτως ἡ σύμπτωσις ἡ ἡ πρόνοια ἔρριψε τὴν νέαν, κατὰ τὴν ἡμέραν περὶ ἧς ὠμιλοῦσαμεν, εἰς τὰς ἀγκάλας του. Ἡ ἐστία τοῦ παθους ἦτον εἰς τὸ στήθος του· εἰς μόνος σπινθὴρ ἤρκει νὰ τὴν ἀναψῇ.

Ὅστις ἀπὸ νεκρῶν τοῦ ἡλικίας συνέζησε μετὰ γυναικῶν, συνέφαγε, συνεχόρευσε ἡ καὶ συμπεριεπάτησε μετ' αὐτῶν, δὲν γνωρίζει τὴν δύναμιν τοῦ αἰσθηματός ἀνδρὸς ἐγγίσαντος πρώτῃν φορὰν καὶ χεῖρα μόνον γυναικίος. Ἡ ἰδέα αὐτῆ μόνη ἐξήπτε τὸ αἷμα τοῦ νέου, καὶ κατετάρτασε τὴν καρδίαν του. Ὅποια αἰσθητά, ὅποια ἐπιθυμίαι, ἀγνωστα ἕως τότε εἰς αὐτὸν ἐξυπνίσθησαν! Καὶ τῶντι, ὅποιον ἀπέραντον τροχίαν διαγραφῆς ἡ φαντασία! Πετᾶ ὡς βέλος, μετεωρίζεται εἰς τὰ νέφη, καὶ μετὰ τὴν ἀκράτητον περιπλάνησιν τῆς πίπτει ἐξησθενημένη καὶ ἄτονος! Οὕτω καὶ ὁ Τζελλαλεδδίν, μετὰ τὰς διαπύρους ὄνειροπολήσεις του, ἐπανήρχετο εἰς τὴν πραγματικὴν ἀλλ' ἀπελπιστικὴν ἀλήθειαν. Ἀλλ' ἐν τοσοῦτῃ αἰσθηματικῶς νέον ἐβλάττησεν εἰς τὴν καρδίαν του· ὁ ἕως περιέστειλε τὸ κατὰ τῶν ξένων μίσος καὶ ὁ νέος εὐλόγηι τὸν πατέρα του διότι εἶχε διδάξει πρὸς αὐτὸν τὴν Ῥωσικὴν.

Ὁ συνταγματάρχης Νικόλαος Λαυρεντιάδης Σ. εἶχε ὑπηρετήσῃ πολλά ἔτη πιστῶς τὴν πατρίδα του. Εἶχε πληθὺς τραυμάτων καὶ παρασῆμων, ἤγαπατο ἀπὸ τοὺς ἀνωτέρους του, ἐτιμάτο ἀπὸ τοὺς ὑποδεστέρους, καὶ οἱ στρατιῶται τὸν ἀπεκάλουν πατέρα. Πρὸ εἰκοσιν ἐτῶν εἶχε συζυγῆ ὄρφανῃν, κηδεμονευομένην ἀπὸ τὴν κόμησσαν Γ. . . φρόνιμον, τιμίαν, καὶ νοήμονα, τὴν ὁποίαν ἤγαπα περιπαθῶς. Οἱ δύο σύζυγοι συνέζων εὐτυχῆς, βλέποντες μάλιστα πρὸκόπτον ἐν πνεύματι καὶ ἡλικίᾳ τὸ μόνον τέκνον τῶν, τὴν Ζουδμίλλαν. Ἡ μήτηρ, ἀριερωθεῖσα εἰς τῆς θυγατρὸς τὴν ἀνατροφήν, ἔχαιρε βλέπουσα καρπόμενον τὰ μαθήματά τῆς· αἰφνης ὅμως νόσος θα-

νατηφόρος τὴν ἔφερον εἰς τὸν τάφον, ἐνῶ ἡ νέα ἦτον εἰσέτι δεκατριετής. Καὶ ὁ μὲν Κ. Σ. ἦτον κατ' ἀρχὰς ἀπαρηγόρητος· ἀλλὰ, μετρίστεισις βαθμῶδ' αὐτῆς λύπης του, ἀνεφανῆ εἰς τὸν κόσμον ἀπὸ τοῦ ὁποίου εἶχεν ἀποσυρθῆ. Διαταχθεὶς ἐν τοσοῦτῃ νὰ ἐκστρατεύσῃ δὲν εἶχε ποῦ ν' ἀφήτῃ τὴν θυγατέρα του εἰς τινὰ νὰ τὴν ἐμπιστευθῇ. Ἐν τοιαύτῃ ἀμηχανίᾳ εὐρισκόμενος, ἐνώρισε χήραν, Ἀνίσσαν Ἰωάννου τὸ ὄνομα, ἣτις ἐπρότεινε νὰ λάβῃ χάριν φιλίας παρ' αὐτῆς τὴν Ζουδμίλλαν, ὑποσχεθεῖσα νὰ φροντίσῃ ἐπιμελῶς περὶ αὐτῆς. Καὶ τῶντι, ἐξεπλήρωσε τότε σκριθῶς τὴν ὑπόσχεσιν, ὥστε ὅταν ὁ Κ. Σ. ἐπέστρεψεν ἐπρόσφερον εἰς αὐτὴν, χάριν εὐγνωμοσύνης, καὶ τὴν καρδίαν καὶ τὸ ὄνομα του, τὰ ὅποια ἡ χήρα δεχθεῖσα προθύμως συνανέχθησεν εἰς Κριμμαίαν. Ἡ κυρία ὅμως Ἀνίσσα δὲν ἦτον πλέον ὁποία ἐφανῆ πρὸ τοῦ γάμου· ὁ ταλαίπωρος συνταγματάρχης, συνειδητὸς εἰς τὴν ἠπίοτητα τοῦ χαρακτῆρος τῆς πρώτης συζύγου του, κατετήκετο θανατηφόρος ἀπὸ τὸ φίλερι τῆς δευτέρας. Ὁ στρατηγὸς Ποτεμκιν εἶχε ἐπαινέσει τὴν γενναϊότητά του κατὰ τὰς μάχας, διότι ὤρμα πρώτος κατὰ τῶν ἐχθρῶν ὀχυρωμάτων, καὶ δὲν ὠχρία ποτὲ ἐνώπιον τοῦ ξίφους ἡ τοῦ πυρός τοῦ ἐχθροῦ ἀλλ' ὅταν ἤκουε τὴν Ἀνίσσαν κτυποῦσαν τὸν πόδα καὶ φωναζούσαν, «Δὲν θέλω!» ἠθελε νὰ κρυφθῇ ὑπὸ τὴν τράπεζαν.

Σωκράτης ὁ ἀνεκτικώτερος τῶν θνητῶν, ἐσύγκρινε τὰς λοιδορίας τῆς φιλτάτης συζύγου του μετ' ἑαυτῆς, καὶ τὸ νερὸν μετὰ τὸ ὅποιον τὸν περιέγεε μετ' ἑαυτῆς τὴν παρακολουθοῦσαν ἐκείνας. Ἀλλ' ἡ Ἀνίσσα, μὴ καταδεχομένη νὰ μιμηθῇ τὴν Σανθίπην, ἐφεύρε νέαν μέθοδον· ἔχυνε δάκρυα. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ὁ συνταγματάρχης ἐδοκίμασε νὰ κατασκοπήσῃ τὸ ἐσθενέστερον μέρος τοῦ ἐχθροῦ διὰ νὰ τὸν καταστήσῃ ἀπόμαχον, ἀλλ' ὅταν ἐπίεισθη ὅτι ἡ σύζυγός του ἦτον ἄλλη ἀπόρρητος Κάλπη, (Γιβραλτάρ,) ἐκωψε τὴν κεφαλὴν καὶ κατέθεσε τὰ ὄπλα.

Ἡ κόρη τοῦ ἔπαυσε πλέον αὐτοῦ. Καὶ τοι ἔχουσα ἐκ φύσεως τὰ σπέρματα εὐγενῶν καὶ σκανίων προτερημάτων, εἶχεν ὅμως καὶ τὴν ἀνάγκην χειρὸς ἐπιτηδείας διὰ νὰ τὰ καλλιεργῇ. Ἐγκαταλειμμένη εἰς τὴν ἰδίαν διακρίσιν, ὅσακις τοῦλάχιστον δὲν ἤκουε τὰς μωρολογίας τῆς μητρῶς τῆς, ἀνεγίνωσκε τέρψιν ὡς ἐνεκα ὅλα τὰ τυχόντα βιβλία, καὶ οὕτως ἐγέμιτε τὴν κεφαλὴν μετὰ πληθὺς παραδοξολογιῶν. Ἀκύμαντος μὲν ἦτον εἰσέτι ἡ καρδία τῆς, ἐτοίμη δὲ νὰ ἠλεκτριεθῆ κατὰ τὴν πρώτῃν περίστασιν. Ἐνέμενον ἀνεπιδότως εἰς τὰς ἰδέας τῆς, καὶ ἰδοὺ ὁ κύριος λόγος δι' ὃν συνέβαινον συνεχῶς ἐρίδες μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς μητρῶς τῆς, ἣτις ὅμως δὲν ἔπαυε σκεπτομένη περὶ τῆς διὰ πλουσίου γάμου ἀποκαταστάσεως τῆς Ζουδμίλλης.

Ἡμέρας τινὰς ἀφοῦ ἐπεσκέφθησαν τὸ φρούριον εἰργάζοντο καὶ αἱ δύο πλησίον μικρᾶς τραπέζης· ὁ δὲ συνταγματάρχης ἐπεριφέρετο εἰς τὸν αὐτὸν θάλαμον καπνίζων καὶ δίδων διαταγὰς εἰς τοὺς ὑποδεστέρους του. Ἴππύς τις, εἰσελθὼν ἐν τῷ μεταξὺ τούτῃ εἰς τὴν αὐλήν, ἀνέβη σπουδάζων τὴν κλίμακα καὶ παρου-

σιάζθη εἰς τὸν θάλαμον. Ὁ συνταγματάρχης ἐχαιρίτισεν αὐτὸν εὐμενῶς, ἡ κυρία Σ. ἐβάλλε ταχέως τὸν κεκρόφαλόν τῆς, ἡ δὲ Ζουδμίλλα ἐκυπτεν ἐπάνω τοῦ ἔργου τῆς, διότι ἡ γυναικεία καρδία τῆς προσηθάνετο ὅτι ἡ ἐπίσκεψις σκοπὸν εἶχεν αὐτὴν τὴν ἰδίαν· ἰδοὺ διὰ τί ἤρρυθρία.

— Εἰς τί χρεωστῶ τὴν εὐγενῆ σας ἐπίσκεψιν; ἠρώτησεν ὁ συνταγματάρχης παρατηρήσας τὴν ἀμηχανίαν τοῦ ξένου· στραφεὶς δὲ πρὸς τινὰ ὀκνηρῆν, στείλέ με, εἶπε, τὸν διερμηνέα.

— Εἶναι περιττὸν, ἀπεκρίθη ὁ Τάρταρος, διότι ὀμιλῶ τὴν Ῥωσικὴν. Εἶμαι μὴς τοῦ Τσαγγῆ-Ἀγαθοῦ κυρίου τοῦ πορακιμένου χωρίου Ὁ πατὴρ μου παρακαλεῖ τὸν Θεὸν νὰ διαφυλάξῃ τὴν ζωὴν σας.

— Εὐχαριστῶ! εἶπεν ὁ συνταγματάρχης. Χαίρω ὅτι σὰς ἐγνώρισα. Ἴδου ἡ σύζυγός καὶ ἡ κόρη μου. Λάβετε, μπεη, τὴν καλοσύνην νὰ καθήσετε.

Ὁ Τζελλαλεδδίν διηγῆθη ἱστορίαν τὴν ὁποίαν ἐπλασσε καθ' ὁδόν, διὰ νὰ εὖρη ἀφορμὴν νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ῥώσου, καὶ ὠμίλησε περὶ τινὸς ἵππου τὸν ὅποιον ἐπεθύμει ν' ἀγοράσῃ. Ὁ δὲ συνταγματάρχης, ὅστις ἤγαπα τοὺς ἵππους, ἤγχιε νὰ ἐπαινῇ ἐνθουσιωδῶς τὴν ὠραϊότητα καὶ τὰ προτερήματα τῶν ἰδικῶν του, ἐνῶ ὁ μπεης ἤκουε προσεκτικῶς, ῥίπτων ἐνίοτε λαθραῖον βλέμμα πρὸς τὴν Ζουδμίλλαν ἣτις δλονὲν κύπτουσα τὴν κεφαλὴν ἐκέντει ἀδιακόπως.

— Βλέπω, εἶπεν ἡ κυρία Σ. . . βαρυνθεῖσα νὰ σιωπῶ πρὸ πολλοῦ, ὅτι καλεῖτε ἀξιόλογα τὰ Ῥωσικὰ ποῦ τὰ ἐμάθατε;

— Εἶχα πολλὰς σχέσεις μετ' Ῥώσους.

— Λοιπὸν, εἶναι καιρὸς νὰ γίνετε καὶ Ῥώσος. Εἰπέτε με, παρακαλῶ, δὲν εὐχαριστεῖσθε νὰ παραδεχθῆτε τὰς συνηθείας μας, νὰ παραιτήσθε τὰ χαρῆμά σας καὶ νὰ ἀρίνετε ἐλευθέρως τὰς γυναϊκάς σας;

— Εἰν' ἐναντίον τῆς θρησκείας μας.

— Ἀ! ἔχετε συνηθείας βαρβάρους. Εἰπέτε με ἐν τοσοῦτῃ, ἔχετε πολλὰς γυναϊκάς εἰς τὸ χαρῆμίον σας;

— Κάμιαν, ἐπειδὴ δὲν εἶμαι ὑπανδρευμένος, ἀπεκρίθη ἐρυθρίασας ὁ Τάρταρος.

— Καλ' ἡμέρα σου, ἐξαδέλφη μου! καλ' ἡμέρα σου θεῖα μου! εἶπεν ὁ Βελογράδορ εἰσελθὼν μετ' ἑαυτὴν εἰς τὸν θάλαμον, καὶ φιλήσας τὴν χεῖρα τῆς Ἀνίσσης καὶ τὴν τῆς Ζουδμίλλης. Ὁ δὲ Τάρταρος σκυθρωπάσας ἐσηκώθη.

— Ποῦ ὑπάγετε, μπεη; Προσμεῖνατε, ὀλίγον, θά σὰς δεῖξω τὴν Ἀφροδίτην μου, ἄλογον θαυμάσιον, ἔχει λαϊμὸν κύκνου, μέτωπον βψηλόν . . . καὶ ὀμμάτια . . . ὀμμάτια ὅποια δὲν ἔχει κάμια κόρη τῆς Γεωργίας! Προσμεῖνατε λοιπὸν!

Ἀλλ' ὁ μπεης ἀνεχώρησεν ὑποσχεθεὶς νὰ ἔλθῃ ἄλλοτε.

— Ἀξιόλογοι ἄνθρωποι αὐτοὶ οἱ Τοῦρκοι, εἶπεν ἡ σύζυγός τοῦ συνταγματάρχου· μὲ φαίνεται ὅτι ἦτον ἐκεῖνος ὁ ἴδιος τὸν ὅποιον ἀπηντήσαμεν εἰς τὸ φρούριον· δὲν τὸν παρετήρησε, Ζουδμίλλα;

— Ὅχι! ἀπεκρίθη ἐρυθρίασασα ἡ νέα.

[1] Ὅχημα Ῥωσικόν.

— Εἶς' ἐκεῖνος, εἶς' ἄλλος, εἶπεν ὁ Βελογράδος, εἶναι ὅλοι τῆς ἰδίας κατασκευῆς. Τῆ ἀληθείᾳ, θεία μου, ἀπορῶ ποῖαν εὐχαρίστησιν εὐρίσκειτε δεχόμενοι τοὺς βαρβάρους τούτους εἰς τὴν οἰκίαν σας. Ἐχουν τρόπους...

— Θέλεις λοιπὸν νὰ χορεύουν τὸ *μενουέον*; Ἡξεύρεις ὅτι ὁ συνταγματάρχης χρωστέι νὰ ἔχη σχέσεις μὲ αὐτούς; ἀλλὰ καὶ πλὴν τούτου μὲ φαίνεται ὅτι ἡ διαγωγή των εἶναι πολλὰ τακτική. Ἐὰν ἐβλεπες μὲ ποῖαν καλοσύνην ὑπεδέχθη ἡ αὐτοκρατορικόςά μας τοὺς *μπέδας*! Ὑπήγα καὶ ἐγὼ καὶ τοὺς εἶδα. Ὁραῖον θέαμα τῶν οὐκ!

Καὶ ἡ Ἀνίσια διηγῆται λεπτομερῶς τὸ ταξίδιον τῆς Αἰκατερίνης καὶ πλῆθος αὐλικῶν διατυπώσεων. — Ἐχετε εἰδήσεις τοῦ ἀδελφοῦ σας, ἠρώτησε μὲ σπουδῆν ὁ συνταγματάρχης τὸν Βελογράδον καθ' ἣν στιγμὴν ἡ σύζυγός του ἐσιώπησε διὰ νὰ λαβῆ τὴν ἀναπνοὴν τῆς; ποῦ εὐρίσκειται;

— Εἰς Πετρούπολιν. Χθὲς ἔλαβα γράμμα του. Εἶν' εὐτυχέστατος· αἰωνίως διασκεδάζει καὶ προβιάζεται. Ἡξεύρετε ὅτι ἦλθα νὰ σᾶς ἀποχαιρετίσω;

— Καὶ ποῦ, μὲ τὸ καλόν;

— Εἰς τὸ στρατόπεδον δι' ὀλίγον ὁμοῦ καιρὸν, ἐλπίζω. Δὲν ἔμπορῶ νὰ ζήτω παρὰ μεταξὺ σας. Θὰ ἐπιστρέψω ὅσον τὸ δυνατόν ταχύτερον διὰ νὰ προσπέσω, ὠραία μου ἐξαδέλφη, εἰς τοὺς πόδας σου.

Καὶ ἀνεχώρησεν. Ἐνῶ δὲ βάλλει εἰς τὸ διασκήδιον του τὰ μύρα καὶ τὰ ἀρώματα του, ἄς εἰπῶμεν ὀλίγα τινὰ περὶ αὐτοῦ. Ὁ κομψὸς οὗτος ἀξιωματικὸς ἦτον υἱὸς συγγενοῦς τινος τῆς Ἀνισίας, τὴν ὠνόμαζε δὲ θείαν κατ' ἔθος ῥωσικόν, καί' ὁ αἰ συγγενεὶ καὶ τίτλοι διατηροῦνται μέχρι τοῦ δεκάτου βαθμοῦ. Ἐἶχε δὲ καὶ τινὰ περιουσίαν καὶ ἀνατροφήν ὅχι εὐκαταρρόνητον· ἀλλ' ἦτον οἰχηματίας καὶ κοῦφος, ἔκαυχετο διὰ τὸ σχῆμα τῶν ἐνδυμάτων του, καὶ ἐδράτετο πάσης εὐκαιρίας διὰ νὰ ἠμιλήτῃ περὶ τῶν ὑπερχόντων του, περὶ τῶν μεγάλων σχέσεων του καὶ περὶ τοῦ ἀδελφοῦ του, ἀξιωματικοῦ τῆς αὐτοκρατορικῆς φρουρᾶς. Καὶ ἐχλεύαζον μὲν ὅλοι τὰς κομπορήμοσύνας του, τὸν ἐθεώρουν δὲ ὡς καλὸν νέον.

Ὁ Τάρταρος ἐπεσκέφθη, κατὰ τὴν ὑπόθεσίν του, τὸν συνταγματάρχην τὴν ἐπιούσαν. Τῆ φράσιν αὐτὴν δὲν ἦτον τότε συνεισθημένος· ἤρρεσε δὲ πολὺ εἰς μὲν τὴν Κυρίαν Σ. . . διότι ἤκουε τὰς ἀπεραντολογίας τῆς, εἰς δὲ τὸν συνταγματάρχην διότι ἀγορᾶσας ἐπλήρωσε πλουσιοπαρόπως τὴν ὠραίαν του Ἀφροδίτην. Ἀμφότεροι δὲ τὸν παρεκάλεσαν νὰ τοὺς ἐπισκεπτεται συνεχῶς. Ἐνα μῆνα μετὰ ταῦτα ἡ Ζουδμίλλα ἔγραψε τὴν ἐπομένην ἐπιστολὴν πρὸς τινὰ φίλην τῆς.

« Μὲ κτακρίνεις, Δάκιχα, διότι σὲ γράφω σπανίως. Πίστευσε ὁμοῦς ὅτι δὲν ἔχω καιρὸν φαντάσου ὅτι ἀρότου ἦλθον εἰς Κριμαίαν ἐκέντησα δύο ἐσθῆτας διὰ τὴν μητέρα μου, καὶ ὡς ἠξεύρεις ἡ ἐργασία αὐτὴ εἶναι ἀπεραντος. Καὶ ὁμοῦς εἶναι παράδοξον πῶς δὲν κατορθῶν νὰ συνειθίσω νὰ δίδω ὄνομα μητρὸς εἰς τὴν γυναικα αὐτὴν· ὁσάκις τὴν ὀνομάζω οὕτω, μὲ φαίνεται ὅτι ἐξυβρίζω τὸν ἀγγελον

τῆς νηπιότητός μου, τὴν ἀληθινήν μου μητέρα. Ἀλλοίμονον! φίλτάτη μου Δάσιχα, δὲν ἔχω τὴν ἀδειαν οὕτε νὰ κλαύω. Προσπαθῶ νὰ καταπνίξω τὴν λύπην μου, τὴν ὅποιαν ὁ Θεὸς μόνον βλέπει. Πολλὰ συνεχῶς ἡ καρδία μου εἶναι βαρεῖα καὶ περίλυπος· μὲ φαίνεται ὅτι ὁ οὐρανὸς ἀφήρησε πᾶσαν χαρὰν ἀπὸ ἐμὲ καὶ ὅτι δὲν μὲ μένει πλέον κάμμία εἰς τοῦτον τὸν κόσμον.

Τί νὰ σὲ εἶπω διὰ τὴν Κριμαίαν μας; δὲν γνωρίζω παρὰ μόνην τὴν κοιλάδα ὅπου διαμένει τὸ σύνταγμα τοῦ πατρός μου. Ἡ τοποθεσία εἶναι μαγευτική· ὅποιοι κῆποι ὠραῖοι καὶ ὅποια ἄνθη! Δὲν θὴ μὲ πιστεύσης ἂν σὲ εἶπω ὅτι αἱ ἀμυγδαλεῖαι καὶ αἱ ἐλαταὶ αὐξάνουσιν ἐδῶ ὡς αἱ σημῦδα τοῦ τόπου μας. Ὅποιαι πηγαί! ὅποιοι ῥυάκις διαυγέστατοι! Ἐσυναξα διὰ σὲ διάφορα κογχύλια. Καὶ κατ' ἀρχάς μὲν κατετρόμαξα ὅταν εἶδα τὴν θάλασσαν ταρρατομένην ἀπὸ τοὺς ἀνέμους, καὶ τὰ κύματα ὑπερυψούμενα ὡς ἂν ἤθελον νὰ κατακλύτῃ τὸν κόσμον. Ὅσάκις ὁμοῦς ὁ καιρὸς γαληνῶς, αὐτὴ εἶναι διαφανὴς καὶ γλυκεῖα ὡς ῥυάξ· καὶ σήμερον ἀρέσκομαι νὰ τὴν παρατηρῶ.

Ἡ συνανατροφή μας εἶναι ἀρκετὰ καλὴ, περιηρούμεθα εἰς τὰ περιεῖ, καὶ ἐνίοτε ὑπάγομεν εἰς τὸν χορὸν· ἡ στρατιωτικὴ μουσικὴ εἶναι ἀξιόλογος, καὶ δὲν κάτχομεν ἑλλείψιν χορευτῶν· ἀλλὰ πρέπει νὰ σὲ ἠμιλήσω διὰ τινὰ νέαν γνωριμίαν, διὰ νέον τινὰ *μπέην* Τάρταρον πλουσιώτατον, ὅστις μᾶς ἐπισκέπτεται συνεχῶς. Παρατήρησα ὅτι δὲν ἀγαπᾷ τὸν Βελογράδον· Γνωρίζεις τὸν ἀπὸ τὸν οἰχηματίαν τὸν ὅποιον οὐδ' ἐγὼ δύναμαι νὰ ὑποφέρω. Ὁ Βελογράδος τὸν προσέβαλεν ὅτε κατὰ πρῶτον συνηγήθησαν, καὶ τὸν προσβάλλει ὁσάκις εὐρίσκει εὐκαιρίαν. Πολλάκις ὁ *μπέης* ἠρεθίσθη τόσο πολὺ ὡςτε ὁ πατήρ μου εἶδε καὶ ἔπαθεν ὅσω νὰ προλάβῃ τὴν μεταξὺ των μονομαχίαν. Πρό τινων ἡμερῶν ὁ ἀνυπόφορος ἐκεῖνος μωρὸς ἀνεχώρησε, καὶ ἐμμεθα ἡσυχροί. Ἡ μήτηρ μου, ἡ ὅποια ἔχει χιλίας ἀσχολίας, μὲ ἀφίνει πολλάκις μόνην μὲ τὸν *μπέην*, καὶ συνομιλοῦμεν ὠρας ὀκτακλήρους αἱ δύο. Μὲ ἀρέσκει πολὺ τὸ ἰδιότροπον τῆς γλώττης καὶ τῶν κρίσεων του εἶναι πνευματώδης, καὶ αἱ κυρίαὶ τὸν λέγουσιν εὐμορφον. Ὁμοιωθῶ καὶ ἐγὼ ὅτι δὲν εἶναι ἄσχημος· πόσον ὠραῖος ὄφθαλμὸς ἔχει! . . . δὲν δύναμαι νὰ σὲ περιγράψω τὴν ζωηρότητα των, οὐδὲ δύναμαι νὰ τοὺς συνειθίσω ὁσάκις μάλιστα μὲ ἀτενίζει. Τώρα ἐνῶ σὲ γράσω εἶμαι μόνη εἰς τὸν κοιτῶνά μου, καὶ ἐρυθρῶ ἐνθυμουμένη τὸ βλέμμα του. Δεκάκις καθ' ἡμέραν συμβαίνει νὰ εἶμαι πολλὰ ἐνατχολημένη, ἀλλὰ μόλις προσηλθόνει ἐπάνω μου τοὺς μαύρους καὶ φλογεροὺς ὀφθαλμοὺς του, καὶ αἰσθάνομαι, ἂν καὶ δὲν τοὺς βλέπω, ὅτι μὲ καταπλέγουσιν ὡς ὁ ἥλιος τῆς μεσημβρίας, ἡ ὡς δύο ἀνθρώκες καυστικοὶ ἀνημμένοι εἰς τὴν καρδίαν μου. Διὰ νὰ διασκεδάσω τὴν ταραχὴν μου παίζω κύμβαλον, τραγωδῶ, καὶ ὁ *μπέης* μὲ ἀκούει μὲ προσοχὴν ἀνέκφραστον. Ὑποθέτω ὅτι ἀγαπᾷ εἰς ἄκρον τὴν μουσικὴν. Ἐνίοτε μ' ἐρχεται ἰδέα τις τὴν ὅποιαν ἀποκρούω πάραυτα. Μὴ μ' ἐρωτᾷς ποῖα ἡ ἰδέα αὐτὴ, διότι μόλις τολμῶ νὰ τὴν ἀναπολή-

σω ἐγὼ ἡ ἰδέα. Ὑγίανε, ἀγαπητὴ μου, μὲ κράζουσι.

Καὶ ἄλλος μὴν εἶχε παρελθεῖ, καθ' ὃν ὁ Τζελλα λεδδὶ, φλεγόμενος ἐτι μᾶλλον ἀπὸ τὸ πάθος του μόλις εἶδονατο νὰ περιστείλῃ αὐτό. Πολλάκις εὐρισκόμενος μόνος μετὰ τῆς νέας, ἐπεθύμει νὰ ἐξηγήσῃ τὸ αἰσθητῆμα του· ἀλλὰ συνεχόμενος ἀπὸ φόβον ἀνυπερβλήτων, ἐσιώπα. Ἡ δὲ Ζουδμίλλα; Δὲν εἶδονατο νὰ περιορίσῃ τὴν ταραχὴν τῆς, οὐδ' ἐδοκίμαζε νὰ τὴν ἐξηγήσῃ. Ἡ σιωπηλὴ καὶ εὐσεβὴς φιλοφροσύνη τοῦ ὠραίου μουσουλμάνου ἐκολάκευε τὴν φιλαυτίαν τῆς, καὶ τὸ παράδοξον τῆς σχέσεως ταύτης ἐγήθησε τὴν φαντασίαν τῆς. Δὲν ἐπρόβλεπε τί εἶδονατο νὰ γεννηθῇ ἐξ αὐτῆς. Δὲν ἐνόμιζεν ὅτι εἶδονατο νὰ μεταβληθῇ εἰς ἔρωτα ἡ εὐχαρίστησις τὴν ὅποιαν ἠσθάνετο βλέπουσα τὸν νέον Τάρταρον, ἀκούουσα τοὺς λόγους του, καὶ ἐξακοντιζομένη ἀπὸ τὸ πῦρ τῶν ὀφθαλμῶν του.

Ἀλλὰ, εὐναται νὰ εἶπῃ ὁ ἀναγνώστης, ποῦ εἶχον τὸν νοῦν οἱ γονεῖς τῆς; Ὁ μὲν πατήρ εἶχεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἵππους καὶ τὰ γυμνάσια τοῦ συνταγματῆρος του, ἡ δὲ μήτηρ, ἀσχολουμένη εἰς τὰ τῆς εὐδαιμονίας αὐτῆς τε καὶ τῆς θυγατρὸς τῆς καὶ εἰς τὸν γάμον ταύτης, ἐσκέπτετο ὅτι δὲν ἐλείπεν εἰς τὸν *μπέην* μωαμεθανόν, διὰ νὰ γείνη κάλλιστος γαμβρὸς, εἰ μὴ μόνον τὸ βάπτισμα. Ἡ ἰδέα αὐτὴ ἀνεπτύχθη ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς τὴν κεφαλήν τῆς, καθὼς μάλιστα ἐγνώριζεν ὅτι ὁ *μπέης* ἐμελλε νὰ κληρονομήσῃ δύο πλουσιώτατα ὑποστατικά, πολλοὺς κῆπους καὶ μένουσιν εἰς τὴν εὐφορῶτερον τῶν κοιλαδῶν τῆς Ρωσίας καὶ ἀπείρους οἰκίας, καὶ ὅτι, πλὴν τῆς ἀκινήτου ταύτης περιουσίας, ὁ πατήρ τοῦ νέου εἶχε καὶ χρέματα καὶ πολυτίμους λίθους. Ἄ! ἐὰν ὁ ἐρωτόληπτος μουσουλμάνος ἀπεράσσειε νὰ βαπτισθῇ, ὅλα τὰ ἐμπόρια θὰ ἐξομαλύνοντο καὶ ἡ Ζουδμίλλα θὰ ἐγίνετο πλουσιωτάτη πριγγίπισσα. . . πριγγίπισσα ναὶ μὲν Τάρταρος, ἀλλὰ πάντοτε ἔχουσα τίτλον λαμπρόν. Ἐπτεράν τινὰ, ἐνῶ ἡ κυρία Σ. . . ἔδρεπε καρπούς εἰς τὸν κῆπον τῆς, ὁ δὲ συνταγματάρχης ἦτον εἰς τὸν θάλαμον του ὁμοῦ μὲ τὴν θυγατέρα του καὶ τὸν *μπέην*, ἦλθεν ἀπροδοκῆτως ὁ Βελογράδος.

— Μεγάλῃ εἰδήσει! μεγάλη εἰδήσις! ἀνέκραξε ὁ *πλέμος*! . . .

— Μὲ ποῖον; καὶ διὰ τί; ἠρώτησεν ὁ συνταγματάρχης.

— Μὲ τὴν Τουρκίαν! τὸ *διβάνιον*, ἀφοῦ ἐπρότεινε εἰς τὸ πρέσβιν μας ὄρους παραλόγους, τὸν ἐκλίσεν εἰς τοὺς ἑπτὰ πύργους. Ἐννοεῖται ὅτι ἡ Ρωσία δὲν ἔμπορεῖ νὰ ὑποφέρῃ τοιαύτην ὕβριν· λαμπρά! ἀξιόλογα! ἔχομεν πόλεμον, ἐκστρατεῖαν!

— Παραμύθια!

— Πῶς! ἔρχομαι ἀπὸ τὸ στρατόπεδον ὅπου εἶχαν ἐταται διαταγαί.

— Ὅπως καὶ ἂν εἶνα, δὲν θ' ἀφήσουν τὴν Κριμαίαν χωρὶς στρατεύματα.

Καὶ ὁ μὲν συνταγματάρχης ἐσιώπησε πάραυτα διὰ νὰ μὴ προσβάλῃ τὸν ξένον του· ὁ Βελογράδος ὁμοῦ δὲν εἶχε τὴν αὐτὴν εὐγένειαν.

— Ἐχετε δίκαιον, ἀνέκραξε, τὰ τέκνα τοῦ Μωάμεθ εἶναι ὅλα συνδεδεμένα καὶ ὅλα συνένοχα.

— Πέτρε!

— Ἀμαρτία βέβαια διότι δὲν διώκουν τὴν φυλὴν αὐτὴν ἀπὸ τὴν Βυρῶπην. Θὰ βλέπωμεν ἀκόμη πολλὸν καιρὸν τοὺς βαρβάρους κατέχοντας τὸ ὠραιότερον μέρος τοῦ κόσμου;

— Πέτρε, σιωπὴ!

— Ἐπρεπε νὰ συγχροτήσουν σταυροφορίαν, νὰ ἐισβάλλουν εἰς τὴν Τουρκίαν, νὰ σφάξουν τοὺς Μουσουλμάνους, καὶ τότε ἡ Κωνσταντινούπολις θὰ γίνη ἐδική μας! Ἄ! πόσα κλοῦτῃ! πόσαι ὠραῖαι! ναί, ὠραῖαι νέαι! μὰ τὴν πίστιν μου θὰ καταγαρῶ πρῶτος εἰς τὸν σταυροφορικὸν τοῦτον πόλεμον.

— Σιωπὴ λοιπὸν, εἶπεν ἐκ νέου ὁ συνταγματάρχης δεκνύων τὸν *μπέην*, πῶς ὁμιλεῖς κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον!

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὁ *μουεζιμ* ἐκάλει ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ παροκειμένου *μιναρέ* τοὺς πιστοὺς εἰς τὴν ἐσπερινὴν προσευχὴν. Ὁ *μπέης* σηκώθηκε περιέφερον ἀλληλοδιοδόχως· βλέμματα ζοφερά ἐπὶ τοῦ συνταγματάρχου, τῆς Ζουδμίλλης καὶ τοῦ Βελογράδου.

— Καὶ διὰ τί νὰ μὴν ὁμιλήσω! ἐπανελάβην ὁ μωρὸς ἰδοὺ ἡ ὠρα κατὰ τὴν ὅποιαν θὰ πλυθῇ καὶ θὰ προσευχηθῇ.

— Κύριε ὑπολοχαγέ, εἶπεν ὁ *μπέης* ἀρπάσας τὸν βραχίονά του, ὁ Θεὸς ἠξεύρει τίς τῶν δύο μας ἔχει περισσοτέρους λόγους διὰ νὰ προσευχηθῇ ἐν τοσούτῳ, ἀγαπᾷς νὰ πλυθῇς μαζί μου κατὰ τὴν εὐρωπαϊκὴν συνθειάν σας;

Ὁ ἀξιωματικὸς ὠπισθοχώρησε καταπτοθῆς ἀπὸ τὴν ἀπροσδόκητον ταύτην πρότασιν.

— Τί λοιπὸν, ἀνέκραξε, τί ζητεῖς ἀπὸ ἐμὲ;

— Ἀπόδειξιν τῆς γενναιότητός τοῦ μέλλοντος σταυροφόρου· θέλω νὰ μάθω ἂν ἡ χεὶρ σου εἶναι τόσω ἀκλόνητος ὅσω δητικὴ εἶναι ἡ γλώσσά σου.

— Μονομαχίαν! καὶ μὲ Τάρταρον! ὠραῖον πρᾶγμα! ὁ νόμος τῆς 21 Ἀπριλίου ἀπαγορεύει τὰς μονομαχίας.

— Τὴν ἀποποιεῖται λοιπὸν; ἐσιώπησα σεβόμενος τὴν οἰκογένειαν ταύτην, ὅταν προσέβαλες τὸν τόπον καὶ τοὺς ὁμοεθνήσκους μου. Τώρα προσβάλλεις καὶ ἐμὲ τὸν ἴδιον. Ἐντροπή σου ν' ἀποβρίπτῃς τὴν πρότασίν μου.

Ὁ συνταγματάρχης ἐπροσπάθει νὰ κατευνάσῃ τὴν ὀργὴν τοῦ *μπέην*, καὶ παρεκίνησε συγχρόνως τὸν Βελογράδον νὰ ζητήσῃ συγχώρησιν.

— Κάμμία αἰτήσις συγχώρησεως, εἶπεν ὁ Τάρταρος, δὲν ἔμπορεῖ νὰ ἐξαλείψῃ τὴν προσβολὴν ἀπὸ τὴν πρώτην συνάντησίν μας ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς μ' ἐφέρεθαι αὐθαδῶς· ἐσυγχώρησα τὴν βαρβαρότητα του· ἀλλ' αὐτὸς ἐξακολουθεῖ νὰ μὲ προσβάλλῃ. . . Ἄλλος ἀντ' ἐμοῦ θὰ τοῦ ἐξεθρίζονε τὴν γλώσσαν! Δὲν θέλω νὰ μιάνω μὲ αἶμα τὴν οἰκίαν σας· πλὴν πρέπει νὰ μὲ δώτῃ ἱκανοποίησιν κατὰ τὰ ἐθίμα σας.

Ὅλοι τοῦ συνταγματάρχου αἱ παρακλήσεις ἀπέβησαν ἀτελεσφόρητοι. Ὁ Ὀθωμανὸς ἐμαίνετο καὶ ὁ Βελογράδος δὲν ἤθελεν οὐδὲ νὰ δεχθῇ τὴν περὶ μονομαχίας πρότασιν οὐδὲ νὰ ζητήσῃ συγχώρησιν. Ὁ συνταγματάρχης τὸν ὠδήγησεν εἰς ἄλλον θάλαμον, ἡ

δὲ Ζουδμίλλα τρέμουσα ἔκλαιεν. Ὁ μπεύς πλησιάσας αὐτήν,

— Ἠκούσατε, εἶπεν, ὅσα ἐβρέθησαν καὶ κλαίετε. Βεβαίως φοβεῖσθε μὴ πάθῃ τίποτε.

— Ὅχι, μπεύ! ἀλλ' ἡ μονομαχία εἶναι τόσῳ φρικτὴ ὅ ἕνας φονεύεται, ὁ ἄλλος στέλλεται εἰς τὴν Σιβηρίαν. Ἄ! φρικτὴν ἐντύπωσιν μ' ἔκαμεν ἡ σημερινὴ ἡμέρα! πῶς ἀνταποκρίνεσθε εἰς τὴν φιλοξενίαν μας!

— Ζητεῖτε χάριν δι' αὐτόν!

— Ὅχι δι' αὐτόν, ἀλλὰ δι' ἐμέ, διὰ τὴν ἡσυχίαν τοῦ πατρός μου. Σὰς ἐξορκίζω, μπεύ, νὰ συγκατατεθῆτε εἰς συνδιαλλαγὴν. Ἐπὶ ζωῆς μου δὲν ἐζήτησα τίποτε ἀπὸ κανένα, καὶ τώρα βλέπετε τὰ δάκρυα μὲ πνίγουν.

— Καὶ διὰ τί τόσα δάκρυα, τόση ἀνησυχία; τὸν ἀγαπάτε; Καὶ ταῦτα εἰπὼν προσήλωσεν ἐπὶ τῆς νέας βλέμμα δξύτατον ἢ δὲ Ζουδμίλλα, ἀνασηκώσασα τὴν κεφαλὴν,

— Ἐκείνον! ἀνέκραξεν, δὲν τὸν ἠγάπησα ποτέ μου σήμερον μάλιστα τὸν μισῶ.

— Ἐκτός ἑαυτοῦ ὁ Τάρταρος ἤρπασε τὴν χεῖρά της τρέμουσαν, καὶ βαλὼν αὐτὴν ἐπὶ τῆς καρδίας του, τὴν ἔφερε μετὰ ταῦτα εἰς τὰ χεῖλη του. Εἰς μάτην ἐπροσπάθησεν ἡ Ζουδμίλλα νὰ τὴν ἀποσύρῃ.

— Μπεύ, εἶπε πρὸς αὐτόν, εἴαν ἀγαπᾷς τι εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, εἴαν ὑπῆρξε κανὲν ὃν τὸ ὁποῖον ἠγάπησας, σ' ἐξορκίζω νὰ παραιτηθῆς ἀπὸ τὴν αἰματηρὰν ταύτην μονομαχίαν.

— Ὁ Ζουδμίλλα, ὑπάρχει ὃν τὸ ὁποῖον ἀγαπῶ περισσότερο καὶ τῆς ἡσυχίας καὶ τῆς τιμῆς μου. Εἰπέ, τί θέλεις νὰ κάμω; Πρόσταξε, καὶ ἀμέσως προσπίπτω καὶ εἰς τοὺς πόδας τοῦ ἐχθροῦ μου.

— Νὰ συμφιλιωθῆτε

— Ἔστω, ἄς μ' ἐλλάβουν ὡς ἀνάνδρον. Συγχωρῶ χάριν σοῦ, Ζουδμίλλα, πᾶσαν προσβολήν. Λοιπὸν ἐρώτησέ με τώρα εἴαν ἀγαπῶ.

Ἐν τῷ μεταξύ τούτῳ ἐπανῆλθεν ὁ συνταγματάρχης παρακολουθούμενος ἀπὸ τὸν Βελογράδοφ. Ὁ δὲ Τάρταρος προχωρήσας ταχέως καὶ τείνας πρὸς αὐτόν τὴν χεῖρα,

— Θέλετε, εἶπε, νὰ συνδιαλλαχθῶ μὲ τὸν ἀξιωματικὸν τοῦτον; συγκατατίθεμαι! δὲν ἔχω ἀνάγκη νὰ μὲ ζητήσῃ συγχώρησιν.

Καὶ εὐθὺς ἐξῆλθε τοῦ θαλάμου, ἀφείκε τοὺς δύο ῥώστους ἐκπεπληγμένους.

Μετὰ τινὰς ἡμέρας ἡ Ζουδμίλλα ἔγραψε πρὸς τὴν φίλην τῆς τὰ ἐπόμενα:

« Ἐξέσπασε λοιπὸν ἡ ἰδέα ἐκείνη τὴν ὁποίαν μόλις ἔφερα κατὰ νοῦν! Μὲ ἀγαπᾷ ἡ χεῖρ καὶ ἡ καρδία μου τρέμουσιν ἐνῷ γράφω τὰς λέξεις ταύτας. ὦ! διὰ τί δὲν ἐμακρύνθην ἀπὸ αὐτόν μετὰ τὴν πρώτην γνωριμίαν μας! Δὲν ὑπέθετον ὁμοίως ὅτι ἐδύνατο ποτέ νὰ λησμονῆτῃ τὸν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ θρησκευτικὸν φραγμὸν. Διὰ τί νὰ ἐξηγηθῇ τόσῳ καθαρά; Διὰ τί δὲν ἤκουσεν ὁ Θεὸς τὰς παρακλήσεις μου, ὅταν ταραττομένη ἀπὸ προαισθητὰ ἀόριστα, τὸν ἐξώρχιζον νὰ σπεύτῃ εἰς βοήθειάν μου; Καὶ σήμερον ὁποῖαν δέησιν νὰ

ὑποβάλω εἰς αὐτόν, σήμερον ὅτε αἰσθάνομαι ὅτι ἀγαπῶ καὶ ἐγὼ τὸν Μουσουλμάνον; Ἄ! πῶς νὰ σβέσω τὸν ἀμαρτωλὸν τοῦτον ἔρωτα; Δὲν μὲ μισεῖς τοῦ λοιποῦ, ἀγαπητὴ μου; ἀλλὰ, εἶμαι μόνη, ἔρημος, κανένα δὲν ἔχω διὰ νὰ μὲ συμβουλευτῇ καὶ ὁμοίως τὸ ἀπεφάσισα, δὲν θὰ τὸν ἐξαναῖδω πλέον. Ἄλλοιμονον! διὰ τί ἔχει ἄλλην θρησκείαν παρὰ τὴν ἰδικήν μου! Δὲν θὰ τὸν ἐξαναῖδω πλέον.»

(Τὸ τέλος εἰς τὸ ἐπόμενον φύλλον)

ΡΟΒΕΡΤΟΣ ΛΟΡΔΟΣ ΚΛΙΒΗΣ.

Ο ΘΕΜΕΛΙΩΤΗΣ ΤΟΥ ΕΝ ΤΗ ΙΝΔΙΚΗ ΒΡΕΤΑΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ.

(Μετάφρασις ἐπὶ Κ. Π.)

Λείποτε παραδοξὸν ἐφάνη ἡμῖν τοῦτο, ὅτι, ἐνῷ ἡ ἱστορία τοῦ ἐν τῇ Ἀμερικῇ Ἰσπανικοῦ Κράτους εἶναι ἀκριβέστατα γνωστὴ εἰς ὅλα τὰ Εὐρωπαϊκὰ ἔθνη, κατὰ τὴν ἀνατολὴν μεγαλοεργήματα τῶν Ἀγγλων, καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ἀγγλίᾳ μικρὰς ἠξιώθησαν προσοχῆς. Ὁ ἐλάχιστος τοῦ σχολείου μαθητὴς γινώσκει τίς ὁ φυλακίσας τὸν Μοντεζούμαν καὶ τίς ὁ τὸν Ἀταυάλπαν ἀπαγονίσας. Ἄλλ' ἀμειβιλλομεν ἂν, μεταξὺ καὶ αὐτῶν τῶν λογιωτέρων Ἀγγλων ἐπατριῶν, εἰς ἐπὶ τῶν δέκα ἡξέυρε: νὰ εἶπῃ, τίς ὁ νικῆσας τὴν περὶ Βυξαρὸν μάχην, τίς ὁ διενεργήσας τὴν ἐν Πάτην σπαγῆν, ἂν ὁ Συραζῆ Δρούλας ἐβασιλεύσεν εἰς Οὐδῆ ἢ εἰς Τραυακὸρην, καὶ ἂν ὁ Ὀλκαρος ὑπῆρξεν Ἰνδὸς ἢ Μουσουλμάνος. Καὶ ὁμοίως ὁ Κορτήσιος ἐνίκησεν ἄγριους οἵτινες οὐδὲ γραφὴν τινὰ εἶχον, οὐδὲ τὴν χρῆσιν τῶν μεταλλῶν ἐγίνωσκον, οὐδὲ ζῶον οὐδὲ ἐν πρὸς ἐργασίαν ἐπιθῆσεν, οὐδὲ ὅπλα ἄλλα βελτίονα ἔφερον τῶν ἀπὸ ξύλων, λίθων καὶ ἀκανθῶν ἰχθύος πεποικημένον, οἵτινες, τὸν μὲν εἰσιππον στρατιωτικὴν ἐθεώρουσαν ὡς τέρας, ὡς ἵπποκένταυρον, τὸν δὲ πυροβόλον πεζόν, ὡς μάγον, γινώσκοντα νὰ διαδίδῃ τὸν κεραυνὸν καὶ τὴν ἀστραλὴν τοῦ οὐρανοῦ. Ὅταν δὲ οἱ Ἀγγλοὶ κατέβησαν τὸ τῶν Ἰνδῶν ἔθνος, τὸ ἔθνος τοῦτο ἦτο δεκάκις πολυαριθμότερον τῶν Ἀμερικανῶν, τοὺς ὁποίους ἐνίκησαν οἱ Ἰσπανοὶ. Καὶ συγχρόνως ἵστατο τοῦλάχιστον εἰς τὴν βαθμίδα τοῦ πολιτισμοῦ καὶ οἱ νικητῆροι ἐκεῖνοι Ἰσπανοὶ. Εἶχε κατασκευάσει πόλεις μεγαλητέρας καὶ χαριεστεράς τῆς Σαραγόστας (Καισαρείας Αὐγούστης τῶν ἀρχαίων) καὶ τοῦ Γωλήτου, κτίρια δὲ ὠραιότερα καὶ πολυτιμότερα τῆς καθ' Ἰσπανίαν (Σουίλλαν) μητροπόλεως. Οἱ τραπεζίται αὐτοῦ ἦσαν πλουσιώτεροι τῶν πλουσιωτάτων οἰκίων τῆς Βαρκελώνης (Βαρκίνου) καὶ τῶν Γαδερίων· οἱ ἀντιβασιλεῖς ὑπερέβαλλον πολὺ κατὰ τὴν λαμπρότητα τοὺς βασιλεῖς τῆς Ἰσπανίας· καὶ αἱ μυριάδες τῶν Ἰνδῶν ἵππων καὶ τὸ μέγεθος τῶν πυροβόλων αὐτῶν ὅπλων ἠδύνατο νὰ σφύρωσιν εἰς ἕκστασιν τοὺς Ἰσπανοὺς ἀριστρατήγους. Ἦτο λοιπὸν πιθανώτατον, ὅτι πᾶς Ἀγγλος ὀκνησῶν

φιλιώτωρ θέλει ζητῆται μετὰ πολλῆς περιεργείας νὰ ἐμαῖθῃ, πῶς εὐάριθμοί τινες ὁμογενεῖς αὐτοῦ, ἀπὸ τῆς ἰδίας πατρίδος ὑπὸ ἀγανοῦς ὤκεανου κεχωρισμένοι, κατάρθωσαν, ἐν διαστήματι ὀλίγων ἐνιαυτῶν, νὰ καθυποτάξωσιν ἐν τῶν μεγίστων κρατῶν τοῦ κόσμου. Καὶ ὁμοίως τὸ ἀντικείμενον τοῦτο εἶναι, εἴαν δὲν ἀπατώμεθα πολὺ, εἰς τοὺς πλείστους τῶν ἀναγνωστῶν οὐ μόνον ἀδιάφορον, ἀλλὰ καὶ ὅλως ἀηδές.

Ἰσως αἰτίοι τούτου εἶναι ἐν μέρει οἱ ἱστοριογράφοι· διότι ἡ μὲν τοῦ Μιλλίου περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου συγγραφή, εἰ καὶ πολλοῦ θεαίως λόγου ἀξία, δὲν εἶναι ἀποχωρῶντως ζωηρὰ καὶ γραφικὴ, ὥστε νὰ ἐλκύσῃ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς χάριν τέρψεως ἀναγινώσκοντας· ὁ δὲ Ὀρμης, ὅστις λόγῳ ὕψους καὶ εἰκονογραφικῆς τέχνης οὐδενὸς τῶν Ἀγγλων ἱστορικῶν εἶναι ὑποδεέστερος, μακρηγορεῖ μέχρι κόρου· καὶ ἐντεθὲν ἡ ἱστορικὴ αὐτοῦ ἀφήγησις, καὶ περὶ οὗτα μία τῶν ἀξιολοπιωτέων καὶ τῶν κάλλιστα γεγραμμένων ἐν τῇ Ἀγγλικῇ γλώσσῃ, οὐδέποτε ἀπέβη προσφιλεῖς εἰς τοὺς πολλοὺς, ἤδη δὲ σπανιώτατα μόλις ἀναγινώσκονται.

Φοβούμεθα δὲ ὅτι καὶ ἡ νεωτέρα τῶν περὶ τούτου πραγματειῶν δὲν θέλει προσηλωθεῖ πολὺ τοὺς ἀναγνώσας, ὅσους δυσηρέτησεν ὁ Ὀρμης καὶ ὁ Μίλλιος. Ἡ ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Λόρδου Ποουίσιου εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ὑποστρατήγου Ἰωάννου Μαλκόλμου τεθείσα ὕλη ἦτο πρῶντι πολυτιμωτάτη· ἀλλὰ δὲν δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν, ὅτι ἐγένετο ἐπιτηδεῖα αὐτῆς χρῆσις. Ἐν τούτοις εἶναι ἀδίκον νὰ κρίνωμεν αὐτηγεῖς ἔργον, τὸ ὁποῖον, εἴαν ὁ συγγραφεὺς αὐτοῦ ἤθελεν ἐπιζῆται, ἐμελλε πιθαιώτατα νὰ τελειοποιηθῇ, γινόμενον ἐπιτομώτερον καὶ ἐπὶ τὸ βέλτιον διατασσόμενον· τὸ καθ' ἡμᾶς προτιμώμεν νὰ ἐκφράσωμεν τὴν εὐγνωμοσύνην ἡμῶν εἰς τὸν εὐγενῆ οἶκον, εἰς ὃν τὸ κοινὸν ὀφείλει τοσοῦτον ἐπωφελεῖς καὶ ἀξιολόγους εἰδήσεις.

Ὅσῳ δὲ καὶ ἂν μετριάσωμεν τὴν φιλοπροσωπίαν τῶν ἀνθρώπων οἵτινες παρέδωκαν τὴν ὕλην τῆς προκειμένης συγγραφῆς, καὶ τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες ἐπεξεργάστησαν τὴν ὕλην ταύτην, ἡ βίβλος, ἐν γένει λαμβανομένη, συντελεῖ εἰς τὸ νὰ ἀνυψώσῃ τὸν χαρακτήρα τοῦ Λόρδου Κλίβου. Ναὶ μὲν ἀπέχομεν πολὺ τοῦ νὰ συμφωνήσωμεν μετὰ τοῦ Ἰωάννου Μαλκόλμου, τοῦ ὁποῖου ὁ πρὸς τὸν ἥρωα αὐτοῦ ἔρωσ ὑπερβαίνει τὸν συνήθη βιογραφικὸν ἔρωτα, καὶ ὅστις θεωρεῖ ἀπάσας τὰς πράξεις τοῦ πρὸ αὐτοῦ θεοποιουμένου ἀνδρὸς πλήρεις σοφίας καὶ δυνάμεως· ἀπ' ἐτέρου ὁμοίως ἐπίσης τοῦλάχιστον ἀπέχομεν τοῦ νὰ παραδεχθῶμεν τὴν αὐστηρίαν τοῦ Μιλλίου γνῶμην, ὅστις, περὶ τὴν ἐκτίμησιν τοῦ Κλίβου, δεικνύει, νομίζομεν, κρίσιν ἐλιγώτερον ἀσφαλῆ ἢ εἰς τὰ λοιπὰ ἅπαντα μέρη τῆς πολυτίμου αὐτοῦ συγγραφῆς. Ὁ Κλίβος, ὡς οἱ πλείστοι ἀνθρώποι οἱ μετὰ σφοδρῶν παθῶν γεννηθέντες καὶ δι' ἰσχυρῶν δοκιμασθέντες, ὅθεν δὲν εἶναι παραδοξόν, ὅτι, ἅμα γενομένου τοῦ νέου ὀκτωκαιδεκαετοῦς, εὐχαρίστως παρεδέχθη ὑπὲρ αὐτοῦ θέσιν γραμματικῶς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς κατὰ τὴν ἀνατολικὴν Ἰνδικὴν Ἐταιρείας καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτόν εἰς τὴν διαπόντιον ταύτην χώραν, διὰ νὰ εὐρητὴν τὴν τύχην του εἰς Μαδρασὴν ἢ ν' ἀποθάνῃ ἀπὸ πυρετοῦ.

Ἦτο δεινότερον ἀναδειχθέντα περὶ τε τὸ πολεμεῖν, περὶ τε τὸ βουλευέσθαι.

Οἱ Κλίβου κατόκου πάντοτε ἀπὸ τῆς 12^{ης} ἑκατονταετηρίδος ἐπὶ κτήματος μετρίου μὲν τὴν ἑκτασιν κειμένου δὲ πλησίον τῆς ἐν Σαλοπία (Shropshire) Μαρκετ-Δραυτόνης. Ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Γεωργίου Α' οὗ, τὸ ἀρχαῖον τοῦτο κληρονόμημα ἀνήκεν εἰς τὸν Ῥιχάρδον Κλίβον, ὅστις ἦτον, ὡς φαίνεται, ἀνθρώπος ἀπλοῦς καὶ ἀπεστερημένος πολλῆς ἐπιτηδειότητος ἢ ἰκανότητος. Εἶχε δὲ σπουδάσει τὴν νομικὴν καὶ διήγε τὸν βίον ἀσχολούμενος ἐν μέρει περὶ τὰ ἔργα τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτοῦ, ἐν μέρει περὶ τὰ ἔργα τοῦ μικροῦ γαιοκτήτου. Γῆμας κυρίαν τινὰ ἐκ Μαχεστρίας ὀνόματι Γισκέλλην, ὑπῆρξε πατὴρ πολυαριθμοῦ οἰκογενείας· καὶ αὐτοῦ πρεσβύτερος υἱὸς εἶναι ὁ Ῥοβέρτος Κλίβος, ὁ θεμελιωτὴς τοῦ ἐν τῇ Ἰνδικῇ Βρετανικοῦ κράτους, ὅστις ἐγεννήθη ἐν τῇ ἀρχαίᾳ τῶν προγόνων αὐτοῦ ἔδρᾳ τῇ 29 Σεπτεμβρίου 1725.

Ἐπὶ ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἡλικίας ἀνεδείχθη ὁ ἰδιόβουθμος τοῦ ἀνδρὸς χαρακτήρ· διότι σώζονται ἐπιτολαὶ γραφεῖσαι ὑπὸ τῶν συγγενῶν αὐτοῦ καθ' ἣν ἐποχὴν οὗτος ἦτον ἐπὶ τὰς μόλις ἐτῶν καὶ ἀπὸ τῶν ἐποίων ἐξάγεται, ὅτι ἐκτότε ἡ ἰσχυρὰ αὐτοῦ θέλησις καὶ τὰ πυρῶδη πάθη, ἐτι δὲ ἡ ἐμφυτος ἀφοβία, ἧτις ἐνίοτε μόλις ἐφαίνετο δυναμένη νὰ συμβιβασθῇ μετὰ σώων φρενῶν, εἶχον ἀρχίσει νὰ προξενῶσι πολλὴν εἰς τοὺς οἰκείους αὐτοῦ ἀνησυχίαν. « Ἡ ὀπλασμία », λέγει εἰς τῶν θείων του, « εἰς τὴν ὁποίαν εἶναι μὲ ἀμετρον ὄρμην παραδεδωμένος, παρέχει εἰς τὸν χαρακτήρα αὐτοῦ ἀγριότητά τιναν καὶ ὑπεροφίαν, ἐκρηγνυομένη εἰς πᾶσαν ἐλαχίστην ἀφορμὴν. » Οἱ πρεσβύτεροι τῆς γειτονίας ἀνθρώποι ἐνθυμοῦνται ἀκάμῃ, ὅτι ἤκουσαν τοὺς γονεῖς αὐτῶν διηγουμένους, πῶς ὁ Βωβ (ὀποχοριστικὸν τοῦ Ῥοβέρτου) Κλίβος ἀνεβρίχθη εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὑψηλοῦ ἐν Μαρκετ-Δραυτόνῃ κωδωνοστασίῳ, καὶ μετὰ πόσου τρόμου οἱ κάτοικοι ἐβλεπον αὐτόν καθήμενον παρὰ τὴν ὑπερτάτην ἄκραν λιθίνης ὑδροχόης. Διηγῶνται πρὸς τοῦτο: πῶς εἶχε συγκροτῆται ἀφ' ὄλων τῶν ἀργῶν νεανίσκων τῆς πόλεως στρατὸν ληστρικόν, δι' οὗ ἠνάγκασε τοὺς παντοπώλας εἰς πληρωμὴν φόρου μῆλων καὶ πεντατέτων, ἐγγυηθεὶς ἀντὶ τούτου εἰς αὐτοὺς τὴν ἀσφάλειαν τῶν παραθύρων. Περιήχθη δὲ ἀπὸ σχολείου εἰς σχολεῖον, ὀλίγον ἐπρόκοψεν εἰς τὰ μαθήματά του καὶ ἀπέκτησε παντοῦ ὑπόληψιν ἀθλιεστάτου νέου. Εἶναι ἀληθές, ὅτι εἰς τῶν διδασκάλων τούτου, ἀνὴρ δευδερκέστατος προεῖπεν, ὅτι ὁ ἀργὸς ἐκεῖνος νεανίας θέλει ἀναδειχθῆ μέγας ἐν τῷ κόσμῳ· ἀλλ' ἡ κοινὴ γνώμη ἦτον, ὡς φαίνεται, ὅτι ὁ δυστυχὴς Ῥοβέρτος θέλει ἀποθῆ βλάξ, ἂν ὄχι βάραρος. Ἡ οἰκογενεῖά του οὐδὲν περιέμενεν ἀγαθὸν ἀπὸ τοσοῦτον μικρῶν προτερημάτων καὶ τοσοῦτον πεισματώδους χαρακτήρος· ὅθεν δὲν εἶναι παραδοξόν, ὅτι, ἅμα γενομένου τοῦ νέου ὀκτωκαιδεκαετοῦς, εὐχαρίστως παρεδέχθη ὑπὲρ αὐτοῦ θέσιν γραμματικῶς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς κατὰ τὴν ἀνατολικὴν Ἰνδικὴν Ἐταιρείας καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτόν εἰς τὴν διαπόντιον ταύτην χώραν, διὰ νὰ εὐρητὴν τὴν τύχην του εἰς Μαδρασὴν ἢ ν' ἀποθάνῃ ἀπὸ πυρετοῦ.

Αἱ ἐλπίδες τοῦ Κλίβου ἦσαν ὅπως διάφοροι τῶν ἐλπίδων τὰς ὁποίας ἔχουσιν οἱ νέοι, οἱ σήμερον ὑπὸ τοῦ Ἰνδικοῦ Συνεδρίου εἰς τὸ κατὰ τὴν Ἀσίαν ἐκείνο Βρετανικὸν κράτος κατ' ἔτος πεμπόμενοι. Ἡ Ἰνδικὴ ἔταιρεία ἦτο τότε ἀπλῶς σωματεῖον ἐμπορικόν. Ἡ χώρα αὐτῆς συνέκειτο ἀπὸ ὀλίγων τετραγωνικῶν μιλίων, διὰ τὰ ὁποία ἐπληρόντο τέλος εἰς τὰς ἐγχαίρους κυβερνήσεις. Τὰ στρατεύματα τῆς μόλις ἐξήκουν εἰς τὴν φύλαξιν τῶν κανονοστασίων 3 ἢ 4 ἀθλίων ὀχυρωμάτων, τὰ ὁποία κατεσκευάσθησαν πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν ἐμπορικῶν ἀποθηκῶν. Οἱ ἰθαγενεῖς, ἐξ ὧν συνέκειντο τὸ πλεῖστον οἱ εὐάριθμοι αὐταὶ φρουραὶ, δὲν εἶχον ἐτι διδαχθῆ τὴν Εὐρωπαϊκὴν πειθαρχίαν καὶ ἦσαν ὠπλισμένοι ἄλλοι μὲν μὲ ξίφη καὶ μὲ ἀσπίδας, ἄλλοι δὲ μὲ τόξα καὶ μὲ βέλη. Οἱ ὑπάλληλοι τῆς ἔταιρείας δὲν εἶχον νὰ φροντίσωσιν, ὡς σήμερον, περὶ τῆς διεξαγωγῆς τῶν δικαστικῶν, οἰκονομικῶν καὶ διπλωματικῶν ὑποθέσεων χώρας μεγάλης, ἀλλὰ περὶ εἰσκομιδῆς τροφῶν, περὶ προκαταβολῶν εἰς τοὺς ὑφ' ἀνταρ, περὶ φορτώσεως πλοίων καὶ πρὸ πάντων περὶ τῆς ἐπιτηρήσεως τῶν ἰδιωτῶν ἐμπόρων, οἵτινες ἐτόλμων νὰ προσβάλωσι τὸ μονοπώλιον. Οἱ νεώτεροι γραμματεῖς τοσοῦτον ἀθλίως ἐμισθοδοτοῦντο, ὥστε μόλις ἀπέζων, μὴ περιπίπτοντες εἰς χρέη· οἱ πρεσβύτεροι ἐπλούτου ἐμπορευόμενοι δι' ἴδιον λογαριασμόν, οἱ δὲ ἐπιζήσαντες καὶ ορθάσαντες εἰς τὰ ἀνώτατα τῆς ὑπηρεσίας ἀξιώματα, ἐδημιούργουν πολλακίς ἀξιολόγον περιουσίαν.

Ἡ Μαδράση (ἴσως ἡ Μαλάγγα τῶν ἀρχαίων), εἰς ἣν διευθύνετο ὁ Κλίβος, ἦτο κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν τὸ ἀξιολογώτερον ἴσως τῶν καταστημάτων τῆς ἔταιρείας. Ἐν τῇ προηγουμένῃ ἑκατονταετηρίδι εἶχε κατασκευασθῆ ἐπὶ ἐρήμου καὶ βραχιδώδους χώρου τὸ ὄχυρμα τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, καὶ ἰλησίον αὐτοῦ ἡ γέφυρα ἐκ τοῦ προχείρου πόλις ὑπὸ πολλῶν χιλιάδων ἰθαγενῶν κατοικουμένη. Ἦδη ὑπῆρχον εἰς τὰ προάστεια πολλαὶ λευκαὶ καὶ ὑπὸ κήπων περιστοιχισμέναι ἐπαύσεις, εἰς τὰς ὁποίας οἱ πλοῦστοι τῆς ἔταιρείας ὑπάλληλοι ἀπεχώρουν, ἵνα, μετὰ τὰς γραφικὰς καὶ ἄλλας ἐμπορικὰς αὐτῶν ἐργασίας, ἀπολαύσωσι τὸν ἐλαφρὸν θαλάσσιον ἀέρα τὸν περὶ δυσμὰς ἡλίου ἀπὸ τοῦ Γαγγητικοῦ (Βεγγαλικοῦ) κόλπου πνέοντα. Αἱ ἔξεις τῶν ἐμπορικῶν τούτων μεγιστάνων ἦσαν, ὡς φαίνεται, δαπανηρότεραι, ἀσώτοτεραι καὶ μεγαλοπρεπέστεραι τῶν ἔξω τὰς ὁποίας ἔχουν οἱ διαδεξάμενοι αὐτοὺς ἀνώτεροι δικαστικοὶ καὶ πολιτικοὶ ἄρχοντες· ἀλλὰ ἀνεῖσις βίου ὑπῆρχε πολὺ ὀλιγωτέρα. Πολλαὶ ἐφευρέσεις, αἰτινες, μετριάζουσαι σήμερον τὴν θερμότητα τοῦ κλίματος, συντηροῦσι τὴν υγίαν καὶ παρατείνουσι τὴν ζωὴν, ἦσαν ἐτι ἀγνωστοί. Ἡ μετὰ τῆς Εὐρώπης σχέσις ἦτο πολὺ ὀλιγωτέρα ἢ σήμερον. Ὁ διὰ τῆς Βυελπίδος ἄκρας πλοῦς, ὁ εἰς τοὺς καθ' ἡμᾶς χρόνους συνήθως εἰς τρεῖς μῆνας ἐπιτελούμενος, σπανίως ἀνεληροῦτο τότε εἰς μῆνας ἕξ καὶ ἐνίστατο παρετεινέτο ὑπὲρ τὸ ἔτος. Ἐντεῦθεν ὁ ἐν τῇ Ἰνδικῇ Ἀγγλος ἀπεξενούτο τότε τὴν πατρίδα αὐτοῦ πολὺ μᾶλλον, καὶ πολὺ πλέον ἐνεδύετο τὰς ἀνατολικὰς συνηθείας, καὶ μετὰ τὴν εἰς τὴν Εὐρώπην καθόδον

πολὺ δυσχερέτερον ἀνελάμβανε τὸν πατριῶν βίον ἢ ὁ ἐν τῇ Ἰνδικῇ Ἀγγλος τῶν σημερινῶν χρόνων.

Ἐντὸς τοῦ ὄχυρματος καὶ περὶ αὐτοῦ οἱ Ἀγγλοὶ διοικηταὶ μετῆρχοντο, ἀδεία τοῦ ἐπιχωρίου ἡγεμόνος, ἐξουσίαν πολλήν, ἅν παρὰ μέγας Ἰνδὸς γαιοκτῆτης μετῆρχετο ἐπὶ τοῦ ἴδιου κτήματος. Ἀλλὰ οὐδέποτε ὠνεῖριόντο νὰ ἀπαιτήσωσι κράτος ἀνεξάρτητον. Ἡ παρακειμένη χώρα ἐκυβερνᾶτο ὑπὸ τοῦ Ναβῶβ τῆς Καρνατικής, τοποτηρητοῦ τοῦ ἀντιβασιλέως τῆς Δεκανῆς (τοῦ παρὰ τῶν ἀρχαίων Δαχινάβαδου) τοῦ συνήθως Νιζάμ ἐπικαλουμένου, ὅστις καὶ αὐτὸς δὲν ἦτον ἄλλο εἰμὴ τοποτηρητῆς τοῦ ἰσχυροῦ ἡγεμόνος, τοῦ τότε γνωστοῦ ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου Μογούλ. Τὰ παλαιὰ τοσοῦτον περιβλεπτα καὶ φοβερὰ ταῦτα ὄνματα ὑπάρχουσιν ἐτι. Σώζεται ἐτι Ναβῶβ τις τῆς Καρνατικής, ζῶν ἀπὸ συντάξεως τὴν ὁποίαν ἀποδίδουσι εἰς αὐτὸν οἱ Ἀγγλοὶ ἀπὸ τῶν εἰσοδημάτων τῆς ἐπαρχίας τὴν ὁποίαν ἐκυβέρνων ποτὲ οἱ προπάτορες αὐτοῦ. Σώζεται ἐπίσης καὶ τις Νιζάμ, τοῦ ὁποίου ἡ πρωτεύουσα χαλιναγωγεῖται ὑπὸ ἀγγλικοῦ στρατοπέδου καὶ εἰς τὸν ὁποῖον Βρετανὸς ἀντιπρόσωπος, φέρων τοῦ συμβούλου τὸ ὄνομα, δίδει προσταγὰς, ἐκτελουμένας ἀνεὺ ἐναντιολογίας. Σώζεται τελευταῖον καὶ Μογούλ τις ὅστις ἔχει μὲν τὴν ἀδειαν νὰ παίξῃ συντηρῶν αὐτὴν καὶ δεχόμενος ἀναφορὰς, ἀληθῆ ὁμως ἐξουσίαν τοῦ εὐπραγεῖν ἢ κακοπραγεῖν δὲν ἔχει πλεῖονα τοῦ ἐλαχίστου πολιτικοῦ ὑπαλλήλου τῆς ἔταιρείας.

Ἡ τοῦ Κλίβου θαλασσοπορία ὑπῆρξε, καὶ ὡς πρὸς ἐκείνην τὴν ἐποχὴν θεωρουμένη, παραδόξως μακρὰ τὸ πλοῖον παρέμεινε μῆνας τινὰς εἰς Βρασιλίαν, ὅπου ὁ νέος τυχοδιώκτης ἤρπασεν ὀλίγας τινὰς γνώσεις τῆς Πορτογαλικῆς καὶ κατεδαπάνησεν ἅπαν αὐτοῦ τὸ χρημάτιον. Ὑπὲρ τὸ ἔτος δὲ παρήλθεν ἀπὸ τῆς ἐκ τῆς Ἀγγλίας ἀναχωρήσεώς του πρὶν ἢ φθάσῃ εἰς τὴν Ἰνδικήν. Ἐν Μαδράσῃ περιέστη εἰς πολλὴν ἀμηχανίαν· τὰ κεφαλαῖά του εἶχον ἐξαντληθῆ, ὁ μισθὸς ἦτο μικρὸς· τὸ κατάλυμά του ἄθλιον, πρᾶγμα δεινὸν εἰς κλίμα, τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι ἀνεκτὸν εἰς Εὐρωπαίον, εἰμὴ τὸν ἔχοντα κατοικίαν εὐρύχωρον καὶ καλῶς κειμένην. Καὶ ἦτο μὲν συστημένος εἰς εὐπατρίδην ὅστις ἠδύνατο ἴσως νὰ παράσχῃ αὐτῷ συνδρομὴν τινὰ· ἀλλ' ἀποβιβάσθεις εἰς Ἁγίον Γεώργιον ἔμαθεν, ὅτι ὁ εὐπατρίδης οὗτος εἶχεν ἀποπλεύσει εἰς Ἀγγλίαν. Ἡ συστολὴ καὶ ἡ ὑπεροψία τοῦ νεανίου ἐκείνου τὸν ἀπέτρεπον ἀπὸ τοῦ νὰ πλησιάσῃ εἰς ξένους· καὶ κολοῦς διέτριψεν ἐν τῇ Ἰνδικῇ μῆνας πρὶν ἢ γνωρισθῆ μὲ καμμίαν οἰκογένειαν. Τὸ κλίμα προσέβαλε τὴν υγίαν καὶ τὴν δισθέσίαν του· αἱ ἐργασίαι του δὲν ἠδύνατο νὰ εὐχαριστήσωσι τὸν πυρῶδη ἐκείνον καὶ τολμηρὸν χαρακτήρα. Ὅθεν ἐπόθησε τὴν πατρίδα καὶ ἐξέφρασεν, εἰς τὰς πρὸς τοὺς οἰκείους ἐπιστολάς, τὰ αἰσθηματὰ του τρυφερώτερον κοὶ μελαγχολικώτερον παρ' ὅτι ἠδύνατο νὰ περιμένῃ τις ἀπὸ τοῦ ἰδιογνώμονος χαρακτήρος τῆς παιδικῆς του ἡλικίας καὶ ἀπὸ τῆς ἀνευδότητος τραχύτητος τοῦ μετέπειτα βίου. « Οὐδέ μίαν», λέγει, «ἐγνώρισα εὐτυχῆ ἡμέραν ἀφ' ἧς κατέλιπον τὴν πατρίδα.» καὶ παρακατιῶν « Ὅρειλῶ

νὰ ὁμολογήσω, ὅτι ἐκ διαλειμμάτων, ἅμα ἐνθυμῶ τὴν ποθητὴν μου Ἀγγλίαν, ἡ καρδία μου συγκινεῖται παραδόξως. . . Ἐὰν ἀξιοθῶ ποτε νὰ ἴδω καὶ πάλιν τὴν πατρίδα μου, μάλιστα δὲ τὴν Μαγχεστρίαν, τὸν πρὸς δὲ θρον ὄλων τῶν πόθων μου, πᾶσαι αἱ εὐχαὶ μου θέλουν διὰ μίαν ἐκπληρωθῆ. » Ἐτυχε δὲ πολυτιμοτάτης παραμυθίας, διότι ὁ διοικητῆς, ἔχων καλὴν βιβλιοθήκην, ἐπέτρεψεν εἰς τὸν Κλίβον τὴν εἰς αὐτὴν εἰσοδόν. Ὁ νέος ἐκεῖνος ἀφιέρωσε τὸν πλεῖστον τῆς ἀνέστεως αὐτοῦ χρόνον εἰς τὴν ἀνάγνωσιν καὶ τότε ἔμαθεν ὅτι ἔμαθε ποτε ἀπὸ τῶν βιβλίων, καθότι καὶ μὲν ὦν, δὲν ἐνησυχολήθη περὶ τὰ γράμματα διὰ τὴν ἀμέλειαν, ἀνὴρ δὲ γενόμενος, διὰ τὸ πολυάσχολον.

Ἄλλ' οὔτε τὸ κλίμα, οὔτε ἡ πενία, οὔτε ἡ σπουδή, οὔτε ἡ νοσταλγία ἠδυνήθησαν νὰ δαμάσωσι τὴν ἀπεινωκυῖαν τόλμην τοῦ φρονήματος αὐτοῦ. Πρὸς τοὺς ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ ἀνωτέρους προσηνήθη ἀπαράλλακτα, καθὼς εἶχεν ἄλλοτε φερθῆ πρὸς τοὺς διδασκάλους του, καὶ πολλακίς ἐκινδύνευσε νὰ ἀποβάλῃ τὴν βίαν του. Δις δ' ἀπεφάσισε νὰ γίνῃ αὐτόχειρ καὶ δις τὸ πιστόλιον, τὸ ὁποῖον διεύθυνε κατὰ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, δὲν ἐπυροβόλησε. Τὸ περιστατικὸν τοῦτο προεξέησαν εἰς αὐτὸν τὴν αὐτὴν ἐντύπωσιν, τὴν ὁποίαν δμοῖα σύμπτωσις εἶχε προεξήσει εἰς τὸν μέγαν Γερμανὸν στρατηγὸν Οὐάλλεστεϊνόν· ὁ δὲ ἀπὸ ἐβεβαιώθη, ὅτι τὸ πιστόλιον ἦτο τῶνόντι καλῶς ὠπλισμένον, ἀνέκραξεν, ὅτι βεβαίως ἐσώθη διὰ νὰ πράξῃ μέγα τι.

Περὶ τὴν ἐποχὴν ταύτην συνέβη γεγονός, τὸ ὁποῖον, ἐὰν κατ' ἀρχὰς ἐφαίνετο ἀπειλοῦν τὴν καταστροφὴν τῶν αὐτοῦ τῶν ἐλπίδων, ἠνέφξεν ἐξ ἐναντίας εἰς αὐτὸν νέον διακρίσεως στάδιον. Ἡ Εὐρώπη ἐσπαρτάετο πρὸ ἐτῶν ὑπὸ τοῦ περὶ κληρονομίας τοῦ Αὐστριακοῦ θρόνου πολέμου. Ὁ Γεώργιος Β'ος (βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας) ἦτον ὁ σταθερὸς τῆς Μαρίας Θουραίας (αὐτοκρατορίστῃς τῆς Αὐστρίας) σύμμαχος· ὁ δὲ τῶν Βουρβόνων οἶκος ἐτάσσετο μετὰ τῆς ἀντικατοῦ μεριδός. Ἡ Ἀγγλία ἦτο μὲν καὶ τότε θαλασσοκράτωρ, ἀλλ' ὄχι, ὡς βραδύτερον, ὅτε κατέστη πλέον ἢ ἐνάμιλλος ὄλων τῶν ναυτικῶν δυνάμεων τοῦ κόσμου· τότε μετὰ δυσκολίας ἀντίτεγεν εἰς τοὺς ἠνωμένους γόλους τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἰσπανίας· εἰς δὲ τὰς ἀνατολικὰς θαλάσσας ἡ Γαλλία ἀνεδείχθη ὑπερέχουσα. Ὁ Λαβουρδονναῖσιος, ἀνὴρ διακεκριμένον προτερημάτων καὶ ἀρετῶν, ἐστράτευσε, καὶ περ ἀντιπάλων εἰς αὐτὸν τῶν Βρετανικῶν γόλων, ἐπὶ τὴν Ἰνδικὴν ἡπειρον, ἀπεβιβάσθη εἰς αὐτὴν, ἠθροισε στρατὸν, προσῆλθεν εἰς Μαδράσην καὶ ἠνάγκαζε τὴν πόλιν καὶ τὸ φρούριον νὰ παραδοθῶσι διὰ συνθήκης. Αἱ κλεῖς παρεδόθησαν, ἡ Γαλλικὴ σημαία ἀνεπετάσθη εἰς τὸ φρούριον τοῦ Ἁγίου Γεωργίου καὶ αἱ ἐμπορικαὶ ἀποθήκαι τῆς ἔταιρείας κατελήφθησαν ὑπὸ τῶν κατακτητῶν, ὡς λεία τοῦ πολέμου. Ἐν τῇ συνθήκῃ ὤρισθη, ὅτι οἱ Ἀγγλοὶ κάτοικοι θέλουν θεωρηθῆ ὡς αἰχμαλωτοὶ ἐπὶ λόγῳ τιμῆς καὶ ὅτι ἡ πόλις θέλει διαμεῖνει εἰς χεῖρας τῶν Γάλλων μέχρις οὐ ἐξαγορασθῆ. Ἐδῶκε δὲ λόγον τιμῆς ὁ Λαβουρδονναῖσιος, ὅτι δὲν θέλουν ἀπαιτηθῆ εἰ μὴ μέτρια λύτρα.

Ἄλλ' ἡ ἐπιτυχία τοῦ Λαβουρδονναῖσιου ἐκίνησε τὴν ζηλοτυπίαν τοῦ ὁμογενοῦς αὐτοῦ Δυπλεξίου, διοικητοῦ Πονδιχέρους. Ὁ Δυπλεξίος εἶχεν ἐκτὸς τούτου ἀρχίσει νὰ μελετᾷ πολλὰ καὶ μεγάλα, μεθ' ὧν παντάπασι δὲν συνεβιάζετο ἢ εἰς τοὺς Ἀγγλοὺς ἀπόδοσις τῆς Μαδράσης. Ὅθεν ἀπεφάσισε, ὅτι ὁ Λαβουρδονναῖσιος ὑπερέβαλε τὴν ἐπιτραπέισαν αὐτῷ ἐξουσίαν, ὅτι τὰ ὑπὸ τῶν Γάλλων ἐπὶ τῆς Ἰνδικῆς ἡγεῖται κατακτηθέντα ὑπόκεινται εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ διοικητοῦ Πονδιχέρους καὶ ὅτι ἡ Μαδράση πρέπει νὰ κατεδαφισθῆ. Ὁ Λαβουρδονναῖσιος ἠναγκάσθη νὰ ἐνδώσῃ ἢ δὲ ὀργῆ τὴν ὁποίαν ἐκίνησε παρὰ τοῖς Ἀγγλοῖς ἢ βῆξις τῆς συνθήκης, ἐπιπαρωξύνθη διὰ τοῦ ἐξουτελιστικοῦ τρόπου μὲ τὸν ὁποῖον ὁ Δυπλεξίος προσηνήθη πρὸς τοὺς πρώτους τῆς ἔταιρείας ὑπαλλήλους· ὁ δὲ διοικητῆς καὶ πολλοὶ τῶν ἐγκριτοτέρων κατ' οἰκίαν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου μετεφέρθησαν φρουρούμενοι εἰς Πονδιχέρην καὶ ἤχθησαν διὰ τῆς πόλεως ἐν θριάμβῳ ἐπὶ παρουσία 50.000 θεατῶν. Ὅθεν μετὰ λόγου ἐθεωρήθη, ὅτι ἡ αὐστηρά αὐτῆ παραβίασις τῆς δημοσίας πίστεως ἀπέλυε τοὺς κατοίκους τῆς Μαδράσης τῶν ὑποχρεώσεων τὰς ὁποίας πρὸς τὸν Λαβουρδονναῖσιον ἀνέλαβον· καὶ ὁ Κλίβος ἐδραπέτευσε διὰ νυκτὸς ἀπὸ τῆς πόλεως, μετημριεσμένος ὡς Μουσουλμᾶνος καὶ κατέφυγεν εἰς τὸ φρούριον τοῦ Ἁγίου Δαυὶδ, ἐν τῶν μικρῶν Ἀγγλικῶν καταστημάτων, τῶν ἀπὸ Μαδράσης ἐξηρημένων.

Αἱ περιστάσεις εἰς τὰς ὁποίας ἦδη εὐρίσκετο, τὸν ἠνάγκασαν νὰ λάβῃ ἐπάγγελμα συμβιβάζομενον μὲ τὸ ἀκοίμητον καὶ ἀτρόμητον πνεῦμά του πολὺ μᾶλλον ἢ τὸ ἔργον τὸ ὁποῖον ἄχρι τοῦδε εἶχε τοῦ νὰ ἐξετάξῃ φακέλλους καὶ νὰ συντάξῃ λογαριασμούς· διότι ἐξήτησε καὶ ἔλαβε θέσιν σηματοφόρου εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς ἔταιρείας καὶ ἤρχισεν οὕτως, εἰς ἡλικίαν 21 ἔτους, τὸ στρατιωτικὸν αὐτοῦ στάδιον. Διὰ τὴν ἀνδρίαν του, τῆς ὁποίας, ἐτι εἰς τὴν πολιτικὴν ὑπηρεσίαν ὦν, εἶχε δώσει λαμπρὰν ἀπόδειξιν δι' ἀηλιτισμένης μονομαχίας πρὸς ἀλαζόνα στρατιωτικόν, ὅστις ἦτο τὸ φῶς βήτρον τοῦ Ἁγίου Δαυὶδ, διεκρίθη τάχιιστα μεταξὺ πολλῶν ἄλλων γενναίων ἀνδρῶν. Μετ' ὀλίγον δὲ ἤρχισεν νὰ ἀναδεικνῆ εἰς τὸ νέον αὐτοῦ ἐπάγγελμα καὶ ἄλλα προτερήματα τὰ ὁποία δὲν εἶχον παρατηρηθῆ πρότερον εἰς αὐτὸν, κρίσιν, δέξιοιαν, πειθαρχίαν. Διεκρίθη δὲ λαμπρῶς εἰς διαφόρους κατὰ τῶν Γάλλων ἐπιχειρήσεις καὶ ἐπέστησε τὴν ἰδιαιτέραν προσοχὴν τοῦ ταγματάρχου Λαουρεγκίου, ὅστις ἐθεωρεῖτο τότε ὡς ὁ ἄριστος τῶν ἐν τῇ Ἰνδικῇ Βρετανῶν ἀξιωματικῶν.

Ἦτο δὲ ἦδη ὁ Κλίβος μῆνας τινὰς ἐν τῷ στρατῷ, ὅτε ἐφθασεν ἡ εἰδήσις, ὅτι μετὰ Μ. Βρετανίας καὶ Γαλλίας συνωμολογήθη εἰρήνη. Ἐντεῦθεν ὁ Δυπλεξίος ἠναγκάσθη νὰ ἀποδώσῃ τὴν Μαδράσην εἰς τὴν Ἀγγλικὴν ἔταιρείαν καὶ ὁ νέος σηματοφόρος ἠδύνατο ἦδη νὰ ἀναλάβῃ αὐτὴ τὴν προτέραν αὐτοῦ ὑπηρεσίαν. Ἐπανήλθε λοιπὸν τῶνόντι ἐπὶ τινὰ χρόνον εἰς τὸ γραφεῖον αὐτοῦ· ἔπειτα ἐγκατέλειπεν αὐτὸ πάλιν διὰ νὰ παρακολουθῆσῃ τὸν ταγματάρχην Λαουρεγκίον εἰς τινὰ μικρὰς κατὰ τῶν ἰθαγενῶν ἐχ-

θροναρχίας, και πάλιν επανήλθεν εις την πολιτικην υπηρεσιαν. Ενω δε εταλαντεύετο τοιουτοτρόπως μεταξὺ στρατιωτικῆς και ἐμπορικῆς βίου, ἐπλήθον γεγονότα ἐπαγαγόντα την δριστηκην αὐτοῦ ἐκλογήν. Τὸ ἐν τῇ Ἰνδικῇ πολιτικὸν ἐμπόρειον ἐκτῆσατο νέον ἀξίωμα διότι μεταξὺ μὲν τῶν στεμμάτων Ἀγγλίας και Γαλλίας ὑπῆρχεν εἰρήνη· ἀλλὰ μεταξὺ τῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἐμπορευομένων ἐταιρειῶν τῆς Ἀγγλίας και τῆς Γαλλίας παρήχθη ἄγων πολυπραγμονέστατος και ἀξιολογώτατος, ἄγων ὄχι βεβαίως περὶ μικροῦ πράγματος, διότι γέρας αὐτοῦ και βραβεῖον ἐμελλε νὰ ἦναι τὸ κράτος τοῦ Ταμερλανικοῦ οἴκου.

Τὸ κράτος τὸ ὁποῖον ὁ Βαβέρ και οἱ Μογγόλοι αὐτοῦ ἐν τῇ 10ῃ ἑκατονταετηρίδι ἱδρυσαν, ὑπῆρξεν ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐν τῶν ἐπὶ γῆς ἐκτενεστάτων και λαμπροτάτων. Οὐδένος Εὐρωπαϊκοῦ βασιλείου ὁ ἡγεμὼν εἶχε τοσούτους ὑπάρχους οὐδὲ εἰσοδήματα τοσαῦτα. Τὸ κάλλος και ἡ πολυτέλεια τῶν ὑπὸ τῶν τῶν κυριαρχῶν τῆς Ἰνδικῆς κατασκευασθέντων οἰκοδομημάτων ἐξέπληξαν και αὐτοὺς ἐκείνους τοὺς περιηγητὰς ὅσοι εἶδον την ἐν Ῥώμῃ ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Πέτρου. Οἱ ἀναρίθμητοι αὐλικοὶ και ὁ πολυτελής κόσμος ὑπὸ ὧν περιστοιχίζετο ὁ εἰς Δελὶν θρόνος ἐξεθαμβώσαν και αὐτοὺς τοὺς ὀφθαλμοὺς ὅσοι ἦσαν συνειθισμένοι εἰς την πολυτέλειαν τῆς Οὐερσαλλίας. Τινὲς τῶν μεγάλων αὐτῆς ἀντιβασιλέων, οἵτινες κατεῖχον τὸ ἀξίωμα αὐτῶν κατ' ἐντολήν τοῦ Μογγόλ, ἦρχον τοσούτων ὑπάρχων, ὧν ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας ἢ ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας. Αὐτοὶ οἱ τοποτηρητὰι τῶν τοποτηρητῶν τούτων ἠδύναντο κατὰ την ἐκτασιν τῆς χώρας και τὸ ποσὸν τοῦ εἰσοδήματος νὰ ἐξισωθῶσι μετὰ τὸν μέγαν δοῦκα τῆς Τσοκάνης ἢ μετὰ τὸν ἐκλογέα τῆς Σαξονίας.

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι τὸ μέγα τοῦτο κράτος, ὅσο ἰσχυρὸν και ἀκαμαῖον ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται, ἐκυβερνᾶτο ὁμοῦ, και εἰς αὐτὴν την καλήτεραν αὐτοῦ ἐποχὴν, χειρότερον τῶν χειρίστα κυβερνωμένων την σήμερον μερῶν τῆς Εὐρώπης. Τὴν διοίκησιν ἐμίαινον πᾶσαι αἱ κακίαι τοῦ ἀνατολικοῦ δεσποτισμοῦ, και πᾶσαι αἱ ἀπὸ τῆς κυριαρχίας μιᾶς φυλῆς ἐπὶ ἄλλης ἀδιαχώριστοι κακίαι. Αἱ ἐριδές τῶν ἡγεμόνων τοῦ βασιλικοῦ οἴκου παρήγον ἀπειροὺς κακουργίας και δημοσίους συμφορὰς. Φιλόδοξοι τοποτηρητὰι τοῦ κυριάρχου ἠγωνίζοντο ἐνίοτε νὰ γίνωσιν ἀνεξάρτητοι. Ἀγριαὶ Ἰνδικαὶ φυλαὶ, μὴ ὑποφέρουσαι τὸν ξένον ζυγόν, ἀπεποιούντο πολλάκις τὸν φόρον, ἀπέκρουον τὰ στρατεύματα τῆς κυβερνήσεως ἀπὸ τῶν ὄρειων και κατέρρεον ἐνοπλοὶ εἰς τὰ γεωργημένα πεδία. Ἀλλ' ἂν και ἡ κακὴ αὐτὴ διοίκησις ἦτον ἀδιάρλειπος, ἂν και ἐκ διαλειμμάτων συνέβαινον ταραχαὶ ἐκ θεμελιῶν ἀνασειούσαι τὸ κοινωνικὸν οἰκοδόμημα, ἢ μεγάλη αὐτὴ μοναρχία διεφύλαξεν ἐν γένει ἐπὶ τινὰς γενεὰς την ἐπιφάνειαν τῆς ἐνόητος, τῆς μεγαλειότητος και τῆς δραστηριότητος. Ἐπὶ τῆς μακρᾶς ὁμοῦ κυβερνήσεως τοῦ Αὐρεγγζέβου, τὸ κράτος κατεφέρθη πρὸς την παραλυσιαν, και περ πολλὰ μοχθήσαντος τοῦ ἡγεμόνος πρὸς ἀναγκαίαισιν τοῦ κακοῦ. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ κυριάρχου ἐκείνου,

τοῦ ἐν ἐτει 1707 συμβάντος, ἡ ταχύτης μετὰ την ὁποίαν ἐπλήθον ἢ ἀπώλεια ὑπῆρξε φοβερά. Δεινὰ ἐξωτερικὰ και ἐπιθήσεις συμπεσοῦσαι μετὰ ἀνιάτου και ἀδιάρλειπτου ἐσωτερικῆς παρακμῆς ἐμελλον νὰ ἐπιφέρωσιν ἐντὸς ὀλίγων ἐνιαυτῶν την ἔντελὴν τοῦ κράτους διάλυσιν.

Ἡ ἱστορία τῶν διαδόχων τοῦ Θεοδοσίου παρίστησιν ὄχι ὀλίγην ὁμοιότητα πρὸς την τῶν διαδόχων τοῦ Αὐρεγγζέβου· ἀλλ' ἴσως ἢ τῶν Καρολιδῶν πτωχισ δύνανται μᾶλλον νὰ συγκριθῆ πρὸς την πτωχὴν τοῦ Μογγόλ. Ὁ Κάρολος ὁ μέγας εἶχε μόλις κηδευθῆ, ὅτε αἱ ἀσθένειαι και αἱ διενέξεις τῶν διαδόχων του ἤρχισαν νὰ ἐπάγωνται κατ' αὐτῶν μὲν περιφρόνησιν, εἰς δὲ τοὺς ὑπάρχους αὐτῶν συμφορὰς. Ἡ εὐρεία τῶν Φράγκων χώρα κατεκερματίσθη εἰς χίλια κλάσματα. Ψιλὸν μόνον τὸ ὄνομα τοῦ ἀξιωματοῦ εἰλείπετο εἰς τοὺς ἀδόξους κληρονόμους ὀνόματος λαμπροῦ, εἰς Κάρολον τὸν Φλακρόν, Κάρολον τὸν Παχὺν, Κάρολον τὸν Εὐήθη. Ἐχθροὶ βάρβαροι, και διαφεροντες ἀπ' ἀλλήλων κατὰ τε την φυλὴν, την γλῶσσαν και τὸ θρησκευμα συνέβρευσαν, ὡς ἐκ συνήτης, ἀπὸ τῶν ἀπωτάτων γωνιῶν τῆς γῆς, διὰ νὰ λεηλατήσωσιν ἐπαρχίας, τὰς ὁποίας ἢ κυβερνήσις δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ ὑπερασπισθῆ. Οἱ πειρατὰι τῆς Βαλτικῆς ἐξέτεινον τὰς ληστρικὰς αὐτῶν ἐπιδρομὰς ἀπὸ τοῦ Ἄλβιος μέχρι τῶν Πυρηναιῶν και ἔστησαν τελευταῖον την ἔδραν αὐτῶν ἐν τῇ πλουσίᾳ τοῦ Σηκουάνα κοιλάδι. Οἱ Οὐγγροὶ ἀπῆγον εἰς τὰ βάθη τῶν Παννονειῶν δασῶν τὰ λάφυρα τῶν πόλεων τῆς Λομβαρδίας. Ὁ Σαρακηνὸς ἦρχε τῆς Σικελίας, ἐδῆου τὰς εὐφόρους πεδιάδας τῆς Καμπανίας και διέδιδε τρόμον μέχρις αὐτῶν τῶν τειχῶν τῆς Ῥώμης. Ἐν μέσῳ δὲ τῶν συμφορῶν τούτων, μεγάλη ἐσωτερικὴ μεταβολὴ συνέβαινε ἐν τῷ κράτει. Ἀπὸ τῆς σηπεδόνος τοῦ θανάτου ἤρχισε νὰ παράγεται νέος βίου τύπος. Ἐν τῷ σύνολοι τῶν μεγάλων σώματος ἐναρκοῦτο και ἠδράνει, ἐν ἑκάστῳ αὐτοῦ μέλος ἤρχισε νὰ λαμβάνη ἴδια εἰς αὐτὸ αὐτοσθένηματα και νὰ κινῆται μετ' ἰδιάζουσας εἰς αὐτὸ δραστηριότητα. Εἰς τὰς ἐρημοτάτας ἐκείνας και θλιβερωτάτας χώρας τῆς Εὐρωπαϊκῆς ἱστορίας κείνται αἱ πηγαὶ ὄλων τῶν φεουδαλικῶν δικαιωμάτων ὄλων τῶν νεωτέρων εὐπατριδῶν. Αὐτόθι ἀνατρέχει ἡ δύναμις τῶν ἡγεμόνων ἐκείνων, οἵτινες, καλούμενοι μὲν ὑποτελεῖς, πραγματικῶς δὲ ὄντες ἀνεξάρτητοι, ἐπιμακρὸν χρόνον, ἤρξαν, ὡς δοῦκες, μαρκίονες και κόμητες, ὄλων σχεδὸν τῶν κλασμάτων τοῦ κράτους τὸ ὁποῖον ὑπετάσσεται ποτε εἰς τὸν Κάρολον τὸν Μέγαν.

Τοιαύτη ἢ σχεδὸν τοιαύτη ὑπῆρξεν ἢ μεταβολὴ ἢ συμβᾶσα εἰς τὸ Μογγολικὸν κράτος ἐπὶ τῶν 40 ἐνιαυτῶν, τῶν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Αὐρεγγζέβου ἐπελθόντων. Ἠγεμόνες φέροντες ψιλὸν τὸ ὄνομα τῆς ἀρχῆς και φθειρόμενοι ὑπὸ τῆς ῥαθυμίας και τῆς ἀσωτίας, κατέρριβον τὸν βίον εἰς κατάλειψα βασιλεία, μασσῶντες βέταλα (ἐρεθιστικὰ φυτὰ τῆς Ἰνδικῆς), θωπεύοντες παλλακὰς και ἀκροώμενοι γελωτοποιῶν. Ἐχθροὶ βάρβαροι εἰσέβαλον διὰ τῶν δυτικῶν παρόδων, ἵνα λεηλατήσωσι τὸν ἀφύλακτον τῆς Ἰνδικῆς πλοῦτον. Πέρσης κατὰ τῆς περσῆς τὸν Ἰνδὸν και εἰσελάσας διὰ τῶν

Δελικῶν πυλῶν, ἀπήγαγεν ἐν θριάμβῳ τοὺς θησαυροὺς ἐκείνους, τῶν ὁποίων ἢ πολυτέλεια ἔφερον εἰς ἐκτασιν τὸν Ῥόην και τὸν Βερνιέρον· δηλαδὴ τὸν ταώνιον θρόνον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου οἱ πλουσιώτατοι λιθοὶ τῆς Γολκόνδης ἐκολληθήσαν ὑπὸ τῶν ἐπιτηδαιοτάτων χειρῶν τῆς Εὐρώπης, και τὸ ἀτίμητον ὄρος τοῦ φωτός, τὸ ὁποῖον, μετὰ πολλὰς παραδόξους τροπὰς τῆς τύχης, ἔλαμψε τελευταῖον εἰς τὸ περιβραχιόνιον τοῦ Ρουνδοῦ Σίγγου και ἤδη εἶναι προωρισμένον νὰ κοσμήσῃ τὸ μισητὸν εἶδωλον τοῦ Ὀρίσου. Μετ' ὀλίγον ἐπλήθον οἱ Ἀφγανοὶ, διὰ νὰ συμπληρωσῶσι τὸ ὑπὸ τῶν Περσῶν ἀρξάμενον ἔργον τῆς ἐρημώσεως. Οἱ μάχιμοὶ Ραζιπούτοι (Radjepoutes) ἀπέβαλον τὸν Μουσουλμανικὸν ζυγόν. Στίρος μισθοφόρον ἐκυρίευσαν την Ῥοιλκούνδαν. Οἱ Σῖναι ἐπεκράτησαν τοῦ Ἰνδοῦ. Οἱ Δζαούται διέδιδον τρόμον παρὰ τὸν Δζούμαν ποταμὸν (τὸν δεξιόθεν εἰς τὸν Γάγγην ἐβάλλοντα· εἶναι δὲ ὁ Ἰομάνης τοῦ Πλινίου και Ἰωβάρης τοῦ Ἀρίστου). Αἱ παρὰ την ἐσπερίαν παρὰ τῆς Ἰνδικῆς ὄρειαι χώραὶ ἐξέβρασαν φυλὴν ἐπιφοβερωτέραν, φυλὴν ἣτις ἐπὶ πολὺ ἐνέπνευσε τρόμον εἰς πάντα Ἰθαγενῆ κυριάρχην, μετὰ δὲ πλείστους δεινούς και ἀμφιβόλους ἀγῶνας δὲν ἐνέδωκεν εἰμὴ εἰς την τύχην και την μεγαλοφυίαν τῆς Ἀγγλίας. Ἡ ἀγρία αὐτὴ ληστρικὴ φυλὴ κατέρριψε πρῶτον ἀπὸ τῶν ὄρειων αὐτῆς ἐπὶ τῆς κυβερνήσεως τοῦ Αὐρεγγζέβου και μετὰ τὸν θάνατόν του πᾶσα γωνία τοῦ μεγάλου αὐτοῦ κράτους ἔλαβε πείραν τοῦ φοβεροῦ τῶν Μαραττῶν ὀνόματος. Πολλοὶ εὐφοροὶ Ἀντιβασιλέων ἐπικράτεια ὑπετάχθησαν εἰς αὐτοὺς ἐντελῶς. Τὸ κράτος τῶν ἐξηπλώθη ἀπὸ τῆς μιᾶς παραλίας τῆς χερσονήσου μέχρι τῆς ἄλλης. Μαραττῶν ἀρχόντες ἐκυβέρνηον εἰς Πουνᾶν, εἰς Γουαλιόρην, εἰς Γυζυράτην, εἰς Βεράρην και εἰς Τανδσχορην· και περ δὲ γενόμενοι ἡγεμόνες μεγάλοι, δὲν ἔπαυσον τοῦ νὰ ἦναι λαφυραγωγοὶ, και διετήρουν τὰς ληστρικὰς ἐξείς τῶν πατέρων αὐτῶν. Πᾶσα χώρα, μὴ ὑποτεταγμένη εἰς την κυριαρχίαν τῶν, ἐδῆουτο διὰ τῶν εἰσβολῶν αὐτῶν. Ἄμα ἠκούοντο που τὰ τύπανα τῶν, ὁ γεωργὸς ἐβρίπτεν ἐπὶ τῶν ὄμων αὐτοῦ τὸν ὄδοιπορικόν του σάκκον, ἐξησφάλιζεν εἰς την ζώνην του τὰς μικρὰς του οικονομίας και ἔφευγε μετὰ τῆς γυναικὸς και τῶν τέκνων εἰς τὰ ὄρη, πρὸς την προσηγεστέραν γειτονίαν τῆς ὑαίνης και τῆς τίγγιδος. Πολλοὶ ἐπαρχία ἐξησφάλιζον τοὺς καρπούς αὐτῶν διὰ πληρωμῆς λύτρων. Καὶ αὐτὸ τὸ ἐλεεινὸν φάσμα τὸ ὁποῖον ἔφερον ἐπὶ τὸν αὐτοκρατορικὸν τίτλον κατεδέχθη νὰ πληρώσῃ τὸ ἐπονείδιστον τοῦτο βραβεῖον τῆς ληστείας. Τὰ πυρὰ ἐνός τῶν ἀρπαγῶν ἐκείνων ἡγεμόνων θεάθησαν ἀπὸ τὰ τείχη τῶν Δελικῶν βασιλείων. Ἐτερος δὲ συνεπαγόμενος τὸ πολυἀριθμὸν αὐτοῦ ἵππων, ἐπέσκηπε καθ' ἑκάστον ἐνιαυτὸν εἰς τοὺς ὄρους τῆς Βεγγάλης. Κοὶ αὐτὰι αἱ ἀποθήκαι τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἐμπορειῶν ἐκινδύνευον οὐδὲ συνεπληρώθησαν ἐπὶ ἑκατὸν ἐνιαυτοὶ ἀπ' οὗ ἔθεωρήθη ἀναγκαῖον νὰ ὀχυρωθῆ ἢ Κιλκωττα κατὰ τῶν ἵππων τῆς Βεράρης, και τὸ ὄνομα τῆς Μαραττικῆς τάφρου σώζει μέχρι τῆς σήμερον την μνήμην τοῦ κινδύνου ἐκείνου.

Οἱ δὲ ἀντιβασίλεις τοῦ Μογγόλ ὅσοι διετήρησαν την ἀρχὴν, ἀπέβησαν ἀνεξάρτητοι. Ναι μὲν ἀνεγνώριζον πάντοτε διὰ λόγων την ἀνατέραν κυριαρχίαν τοῦ Ταμερλανικοῦ οἴκου, ἀπαρράλλεως καθὼς ὁ Κόμης τῆς Φλανδρίας ἢ ὁ δούξ τῆς Βουργουνδίας ἀνεγνώριζον την ὑπερτάτην κυριαρχίαν τοῦ ἀσθενεστέρου και μικροτέρου τῶν τελευταίων Καρολιδῶν· ναι μὲν ἐπεμπον ἐπὶ ἐκ διαλειμμάτων δῶρά τινα εἰς τὸν ἐπὶ ψιλῷ ὀνόματι κυριάρχην τῶν ἀληθῶς ὁμοῦ δὲν ἦσαν πλέον τοποτηρητὰι παύομενοι κατ' ἀρέσκειαν, ἀλλ' ἀνεξάρτητοι και κληρονομικοὶ ἡγεμόνες. Τοιουτοτρόπως παρήχθησαν οἱ μεγάλοι Μουσουλμανικοὶ οἴκοι, οἵτινες πρότερον ἦρχον τῆς Βεγγάλης, και τῆς Καρνατικής, και οἱ ἄλλοι ἐκείνοι οἱ ἄχρι τοῦδε, εἰ και ὡς ὑποτελεῖς, μετεργόμενοι ἐπὶ μέχρι τινὸς εἰς Λυκκνοούιον και εἰς Ὑδεραβάδην (Ὑδεραβάδην εἶναι πιθανώτατα ἢ Ἰππόκουρα τῶν ἀρχαίων) τὸ κράτος τοῦ βασιλικοῦ ἀξιωματοῦ.

Ἡ δὲ ἐμελλε νὰ τελειώσῃ ἢ σύγχυσις αὕτη; ἐμελλεν ἄρα γε ὁ ἀγὼν νὰ διαρκέσῃ ἑκατονταετηρίδας ὅλας; Ἐμελλε νὰ καταπαύσῃ διὰ τῆς συστάσεως νέας τινὸς μεγάλης Μοναρχίας; τίς ἄρα ἐπέπρωτο νὰ ἀρξῆ τῆς Ἰνδικῆς, ὁ Μουσουλμάνος ἢ ὁ Μαραττης; Ἡ μήπως ἕτερός τις Βαβέρ, ἀπὸ τῶν ὄρειων κατεργόμενος, ἐμελλε νὰ δδηγήσῃ τὰς τολμηρὰς φυλάς τοῦ Καβούλ και τοῦ Χορασσάν κατὰ τῆς πλουσιωτέρας ἐκείνης ἀλλ' ὀλιγώτερον μαχίμου γενεᾶς; Οὐδὲν τῶν συμβεβηκότων τούτων ἐφαίνετο ἀπίθανον. Ἀλλὰ οὐδεὶς βεβαίως ἀνδρωπος, ὅσο δεδυδερκῆς και ἂν ὑποτεθῆ, εἰμύπορε νὰ θεωρήσῃ ὡς δυνατόν, ὅτι ἐμπορικὴ ἔταιρεία, ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς διὰ 15000 θαλασσίων μιλίων κεχωρισμένη, και ἐν τῇ Ἰνδικῇ μὴ κατέχουσα εἰμὴ ὀλίγα τινὰ πλείθρα γῆς ἐπὶ σκοπῷ ἐμπορίας, θέλει κατορθώσῃ, ἐν διαστήματι βραχυτέρῳ πᾶν 100 ἐνιαυτῶν, νὰ ἐκτείνῃ τὸ κράτος σὺν τῆς ἀπὸ τῆς Κομορίας ἄκρας (κατὰ Πτολεμαῖον, σήμερον Cap Komorin) μέχρι τῶν αἰδίων χιόνων τοῦ Ἡμοῦδου ὄρους (Himalaya), ὅτι θέλει ἀναγκάσει Μαραττας και Μωαμεθανούς, νὰ λησμονήσωσι τὰς ἀμοιβαίας αὐτῶν ἐριδας, διὰ νὰ ὑποταχθῶσιν ἀπὸ κοινοῦ εἰς αὐτὴν· ὅτι ἐμελλε νὰ δαμάσῃ και αὐτὰς τὰς ἀγρίας ἐκείνας φυλάς, αἵτινες εἶχον ἀντισταθῆ εἰς τὸν ἰσχυρότατον τῶν Μογγόλων, και ὅτι μὴ ἀρκουμένη εἰς τὸ νὰ ἐνώσῃ ὑπὸ τὸ κράτος αὐτῆς 106 ἑκατομμύρια ψυχῶν, θέλει προαγάγει τὰ νικηφόρα αὐτῆς ὄπλα πολὺ μὲν ἀνατολικώτερον τοῦ ποταμοῦ Βραχμαπούτρα (Burrampooter) και πολὺ δυτικώτερον τοῦ Ὑδάσπου, ἐπιβάλλουσα την θέλησιν τῆς εἰς τὰς πύλας τῆς Αὔρας (πρωτεύουσας τῆς Βιρμανικοῦ κράτους τοῦ κειμένου εἰς την ἐκτὸς Γάγγου Ἰνδικῆν) και ἀναβιβάζουσα τοὺς ὑποτελεῖς αὐτῆς εἰς τὸν θρόνον τοῦ Κανδαχάρ (ἐν τῇ ἀνατολικῇ Περού). Πρῶτος ἀνεγνώρισε, ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ ἱδρυθῇ εὐρωπαϊκὸν κράτος ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς Μογγολικῆς Μοναρχίας, ὁ Δυπλειζιός. Τὸ ἀκοίμητον, τὸ εὐφρέ, τὸ πολυμήχανον αὐτοῦ πνεῦμα εἶχε βάλει κατὰ νοῦν τὸ βούλευμα τοῦτο, εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν οἱ ἐπιτηδείοτεροι ὑπάλληλοι τῆς Ἀγγλικῆς ἔταιρείας δὲν ἐνηγο-

λούντο εἰμὴ περὶ φορτωτικὰς καὶ περὶ τιμολογία πραγματεῶν. Καὶ δὲν περιωρίσθη εἰς τὸ νὰ συλλάβῃ μόνον τὸν σκοπὸν τοῦτον, ἀλλ' ἐμελέτησεν ἀκριβῶς καὶ τίνι τρόπῳ δύναται νὰ ἐπιτύχῃ αὐτοῦ. Ἐνόησε δὲ καλῶς, ὅτι ἡ μεγίστη δύναμις τὴν ὁποίαν εἰμποροῦν νὰ τυγκροτήσωσιν οἱ Ἴνδοι ἡγεμόνες δὲν εἶναι ἐνάμιλλος ὀμίλου εὐαριθμοῦ μὲν, ἀλλὰ ἐξησκημένου τὴν στρατιωτικὴν τέχνην τῆς δύσεως καὶ ὀδηγουμένου ὑπὸ ἀνδρῶν ἐμπειρῶν περὶ τὴν τακτικὴν ἐπιστήμην. Ἐνόησε πρὸς τούτους, ὅτι οἱ Ἰθαγενεῖς τῆς Ἰνδικῆς ἠδύνατο, ὑπὸ εὐρωπαϊκούς ἡγεμόνας, νὰ συγκροτήσωσι στρατὸν, τῶν ὁποίων ὁ Φρεδερίκος ὁ μέγας καὶ ὁ Γάλλος στρατάρχης τῆς Σαξονίας ἤθελε θεωρῆσαι καύχημα αὐτῶν νὰ ἀρχωσιν. Ἐνόησε τελευταῖον, ὅτι ἡ ἀσφαλτετέρα καὶ ἡ ἀρμοδιωτέρα ὁδὸς, δι' ἧς Εὐρωπαῖος τυχοδιώκτης ἠδύνατο νὰ κυριαρχήσῃ ἐν τῇ Ἰνδικῇ, ἦτο νὰ κατορθώσῃ νὰ ὀδηγῇ τὰ κινήματα κἀνεὸς τῶν λαμπρῶν ἐκείνων νευροσπάστων τὰ ὁποῖα ἔφερον τὸν τίτλον τοῦ Ναβῶβ ἢ τοῦ Νιζάμ καὶ νὰ ὀμιλῇ διὰ τοῦ στόματος αὐτοῦ. Τὰ μηχανήματα τοῦ τε πολέμου καὶ τῆς πολιτικῆς, τὰ ὁποῖα ὀλίγους ἐνιαυτούς βραδύτερον μεταχειρίσθησαν οἱ Ἄγγλοι μετὰ πλείστης ἐπιτυχίας, ἐπενόηθησαν κατὰ πρῶτον καὶ ἐβλήθησαν εἰς ἐνέργειαν ὑπὸ τοῦ ἀγγινοστατοῦ καὶ φιλοδόξου ἐκείνου Γάλλου.

Τὰ κατὰ τὴν Ἰνδικὴν εἶχον οὕτως, ὥστε πᾶτα ἐπίθεσις ἠδύνατο νὰ εὖρῃ τὴν πρόφασιν αὐτῆς εἶτε ἐν τοῖς ἀρχαίοις νόμοις, εἶτε ἐν τῇ νεωτέρᾳ πράξει. Ἄπαντα τὰ δικαιώματα περιέστησαν εἰς παντελῆ σύγχυσιν καὶ ἀβεβαιότητα, οἱ δὲ Εὐρωπαῖοι, οἱ ἀναμιχθέντες εἰς τὰς τῶν Ἰθαγενῶν ἐριδας, ἐτύγγυσαν τὴν σύγχυσιν ταύτην, ἐφαρμόσαντες εἰς τὴν Ἀσιανὴν πολιτικὴν τὸ δημόσιον δίκαιον τῆς δύσεως καὶ ἀναλογίας ληφθείας ἀπὸ τοῦ φεουδαλικοῦ πολιτεύματος. Ὁ ἔχων συμφέρον νὰ μεταχειρισθῇ Ναβῶβ τινὰ ὡς ἡγεμόνα ἀνεξάρτητον εἶχεν ἰσχυρὸν πρὸς τοῦτο λόγον τοῦτον, ὅτι ὁ Ναβῶβ ἐκεῖνος ἦτο πραγματικῶς ἀνεξάρτητος. Ὁ δ' ἔχων πάλιν συμφέρον νὰ μεταχειρισθῇ αὐτὸν ὡς ἄπλοῦν τοποτηρητὴν τῆς Δελικῆς αὐλῆς, μηδεμίαν εἶχε πρὸς τοῦτο δυσκολίαν, διότι θεωρητικῶς τὸ πρᾶγμα εἶχεν οὕτως. Ὁ ἔχων τελευταῖον συμφέρον νὰ θεωρήσῃ τὸ ἀξίωμα τοῦτο ὡς κληρονομικόν, ἢ ὡς ἰσότιον μόνον ἢ καὶ μόνον ὡς ἐξηρητημένον, κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτοῦ, ἀπὸ τῆς ἀρεσκείας τοῦ Μογούλ, εἶχε λόγους καὶ προτάσεις ν' ἀναφέρῃ ὡς πρὸς ἐκάστην τῶν ἐπόψεων τούτων. Ἡ μερὶς ἡ ἔχουσα εἰς χεῖράς τῆς τὸν κληρονόμον τοῦ Βαβέρ ἀπεραίνετο αὐτὸν ὡς τὸν ἀναμορφήτητον, τὸν νόμιμον, τὸν ἀπεριόριστον κυριάρχην, εἰς δὲ πᾶσαι αἱ δευτερεύουσαι ἀρχαὶ ὄφειλον ὑποταγῆν. Ἡ δὲ μερὶς κατὰ τῆς ὁποίας ἡ προηγουμένη μεταχειρίζετο τὸ ὄνομά τινος, δὲν ἐστερεῖτο εὐλογωφανῶν προφάσεων εἰς τὸ νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι τὸ κράτος ἦτο πρᾶγματι διαλελυμένον, καὶ ὅτι εὐλογον μὲν βεβαίως ἦτο νὰ τιμᾶται ὁ Μογούλ ὡς λείψανον σαβαστὸν παρεληλυθυίας τάξεως πραγμάτων, ἀλλ' ἄτοπον παντάπασιν καὶ τὸ νὰ θεωρῆται ὡς πραγματικὸς κυριάρχης τῆς Ἰνδικῆς.

Τὸ ἔτος 1748 ἀπέβησεν εἰς τῶν ἰσχυροτάτων νέων τῆς Ἰνδικῆς ἡγεμόνων, ὁ μέγας Νιζάμ ἢ Μούλκ ἀντιβασιλεὺς Δεκάνης (Δαχναβάδου) καὶ τὸ κράτος αὐτοῦ μετεβίβασθη εἰς τὸν υἱὸν του, Ναζὶρ Δζούγγ. Ἐκ δὲ τῶν ἐπαρχιῶν ὅσαι ἦσαν ὑποτεταγμέναι εἰς τὸν ἀνώτερον τοῦτον ἀξιοματικόν, ἡ Καρνατίκη ἦτον ἡ πλουσιωτάτη καὶ ἐκτενεστάτη, καὶ διοικεῖτο ὑπὸ γηραιῶ ἄνθρωπος Ναβῶβ, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα διέφθειραν οἱ Ἄγγλοι εἰς Ἀναερδὺν Χάν. Ἐπὶ τῆς ἡγεμονίας τοῦ Νιζάμ ἢ Μούλκ, ὁ Μιρζαφά Δζούγγ, παρῆσθη ὡς ἀνταγωνιστὴς τοῦ Ναζὶρ Δζούγγ. Ὁ δὲ Χούνδα Σαχίβ, γαμβρὸς ἐπὶ θυγατρὶ προηγουμένου τινος Ναβῶβ τῆς Καρνατίκης, διημορφήθη τὸ δικαίωμα τοῦ Ἀναερδὺ Χάν. Ἐπειδὴ, ὡς προείρηται, τὸ Ἰνδικὸν δίκαιον ἦτο παντάπασιν ἀόριστον καὶ ἀσαφές, καὶ ὁ Μιρζαφά Δζούγγ, καὶ ὁ Χούνδα Σαχίβ εὐκόλον ἦτο νὰ ἀνεύρωσι λόγον τινὰ ἔχοντα τὴν ἐπιφάνειαν νομικῆς ἀξιώσεως, ἐπειδὴ δὲ ἡ κοινὴ γνώμη ἦτο ὅλως παραλελυμένη, ὄχι μόνον δὲν ἦτον εἰς αὐτοὺς νὰ ἀνεύρωσι τυχοδιώκτας τινὰς προθύμους νὰ ἀκολουθήσωσι τὰς σημίας των. Ὅθεν ἤνωσαν τὰ συμφέροντά των, ἐπέβαλον εἰς Καρνατίκην καὶ ἐζήτησαν τὴν συνδρομὴν τῶν Γάλλων, τῶν ὁποίων πολλὰ ἦτον ἡ ἐπί τῆς Κορομανδελικῆς παραλίας φήμη διὰ τὴν κατὰ τῶν Ἄγγλων ἐπιτυχίαν ἐν τῷ πρὸ μικροῦ γενομένῳ πολέμῳ.

Οὐδὲν ἀρεστότερον ἠδύνατο νὰ συμβῇ εἰς τὸν πανοῦργον καὶ φιλόδοξον Δυπλεῖξιον. Τῶν τε ἐπαγωγότητων ἦτον ἡ ἐλπίς τοῦ νὰ ἐγκαταστήσῃ αὐτὸς τὸν Ναβῶβ τῆς Καρνατίκης, νὰ δημιουργήσῃ αὐτὸς τὸν ἀντιβασιλέα τῆς Δεκάνης καὶ ἐν ὀνόματι αὐτῶν νὰ ἀρξῇ ἀπάσης τῆς μεσημβρινῆς Ἰνδικῆς. Συνεμάχησε λοιπὸν μετὰ τῶν μνηστήρων ἐκείνων καὶ ἐπέμψεν εἰς ὑποστήριξιν των 400 Γάλλους στρατιώτας καὶ 2000 κατὰ τὴν Εὐρωπαϊκὴν στρατιωτικὴν τέχνην γεγυμνασμένους Σεπούους. Συγκροτηθεὶς δὲ μάχης, οἱ Γάλλοι διεκρίθησαν λαμπρῶς, ὁ Ἀναερδὺς Χάν ἠττήθη καὶ ἐφονεύθη, ὁ υἱὸς του Μαχομέτ Ἀλῆς διέφυγε μετὰ ὀλίγων λειψάνων τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ εἰς Τριτοχινοπόλιν, οἱ δὲ νικηταὶ ἐγένοντο διὰ μιᾶς κύριοι ὀλοκλήρου σχεδὸν τῆς Καρνατίκης.

Τοῦτο ὑπῆρξεν ἡ ἀρχὴ μόνον τοῦ μεγαλείου τοῦ Δυπλεῖξιου. Μετὰ τινὰς μῆνας ἀγῶνων, διαπραγματεύσεων καὶ βραδιουργιῶν, ἡ ἐπιτηδείότης καὶ ἡ εὐτυχία αὐτοῦ ἐφάνησαν παντοῦ ὑπερισχύουσαι. Ὁ Ναζὶρ Δζούγγ ἐφρονεῖτο ὑπὸ τῶν ἰδίων ὀπαδῶν, ὁ δὲ Μιρζαφά Δζούγγ κατέστη κύριος τῆς Δεκάνης καὶ ὁ θρίαμβος τῶν Γαλλικῶν ὀπλων καὶ τῆς Γαλλικῆς πολιτικῆς ἦτο πλήρης. Εἰς Πονδίχερον ἐπεκράτει χαρὰ καὶ ἀγαλλίασις, κανονοβολισμοὶ ἀνήγγελλον τὰ κατορθώματα ἐκεῖνα καὶ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἐψάλλοντο δοξολογίαι. Ὁ δὲ Νιζάμ ἤλθε νὰ ἐπισκερθῇ τοὺς συμμάχους του καὶ ἡ τελευταία τῆς ἐγκαθιδρύσεώς του ἐτελέσθη μετὰ πλείστης πομπῆς. Ὁ Δυπλεῖξιος, περιβεβλημένος τὴν στολὴν τὴν ὁποίαν φέρουσι παρὰ Μωαμεθανοὶ οἱ ἐν τέλει, εἰσῆλασεν εἰς τὴν πόλιν ἐν τῷ

αὐτῷ μετὰ τοῦ Νιζάμ φορεῖν καὶ εἰς τὴν ἐπακολουθήσαν πανήγυριν προέστατο ἀπάσης τῆς αὐλῆς. Ἐπετράπη δὲ ἰσχυρὸν μεγαλητέραν καὶ αὐτῆς τῆς τοῦ Χούνδα Σαχίβ ἰσχύος, καὶ προεχειρίσθη κυβερνήτης τῆς Ἰνδικῆς ἀπὸ τοῦ Μαισώλου ποταμοῦ (ὀβτω καλεῖται αὐτὸν ὁ Πτολεμαῖος, σήμερον δὲ ὀνομάζεται Kistnah ἢ Krichna) μέχρι τῆς Κομαρίας ἄκρας, ἡ τὸι χώρας ἐχούσης ἴσην σχεδὸν ἕκτασιν μὲ τὴν τῆς Γαλλίας, καὶ ἀνεγνωρίσθη στρατηγὸς 7000 ἰσπένων ἐψηφίσθη δὲ, ὅτι ἐν Καρνατίκῃ οὐδὲν θέλει ὑπάρξει νομισματοκοπεῖον ἄλλο παρὰ τὸ τῆς Πονδίχερους· καὶ μέγα μέρος τῶν θησαυρῶν ὅσους εἶχον σωρεύσει οἱ προηγουμένοι τῆς Δεκάνης ἀντιβασιλεῖς εἰσῆλθον ἠδη εἰς τὰ κιβώτια τοῦ Γάλλου διοικητοῦ, ὥστε ἐβλέθη, ὅτι παρέλαβε 200,000 λιρῶν στελερινῶν εἰς χρυσόν, ἐκτὸς πολλῶν πολυτίμων λίθων. Ἡ ἀλήθεια εἶναι, ὅτι αἱ πρόσοδοι τοῦ ἦσαν ἤδη ἀπεριόριστοι, διότι ἦρχε σχεδὸν ἀπολύτως 30 ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων, οὐδεμίαν δὲ χρηματικὴν ἢ ἄλλην ἀμοιβὴν ἢ δυνάτὸς τις νὰ ἐπιτύχῃ παρὰ τῆς κυβερνήσεως εἰμὴ διὰ τῆς μεσιτείας του, καὶ ὁ Νιζάμ οὐδεμίαν ἀνεγνώσκων ἀναφορὰν παρ' αὐτοῦ μὴ ὑπογράφεισαν.

Ὁ Μιρζαφά Δζούγγ δὲν ἔζησε πολὺ μετὰ τὴν ἀνωψώσιν του· ἀλλ' ἕτερος ἡγεμὸν τοῦ αὐτοῦ οἴκου, ἀνωψωθείς διὰ τῆς Γαλλικῆς ἐπιβροχῆς εἰς τὸν θρόνον, ἐπεκύρωσεν ἀπάσης τὰς ὀμολογίας τοῦ προκατόχου. Ὁ Δυπλεῖξιος ἦτον ἤδη ὁ κραταιότατος ἐν τῇ Ἰνδικῇ κυριάρχης· οἱ ὀμογενεῖς του ἐκαυχῶντο, ὅτι τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς Δελικαῖς βασιλείαις εὐλαβῶς ἐπροφέρετο. Οἱ Ἰθαγενεῖς ἀπέβλεπον μὲ ἔκστασιν πρὸς τὸ μέγεθος τῆς ἐξουσίας τὴν ὁποίαν Εὐρωπαῖος τυχοδιώκτης, ἐν τῷ βραχεῖ διαστήματι τεσσαρῶν ἐνιαυτῶν, κατεσκεύασεν εἰς τὴν Ἀσίαν. Οὐδὲ ἤρκετο ὁ δοξομανὴς Γάλλος εἰς τὸ πρᾶγμα τῆς ἀρχῆς· ἀλλ' ἐπέβη καὶ ἐπιδεικνύει εἰς τὸς τοὺς ἰσχυροὺς αὐτοῦ καὶ εἰς τοὺς ἀντιζήλους μετ' ἀλαζονείας πλείστης τὸ μεγαλεῖόν του. Ὅθεν ἀπεράσισε νὰ ἐγειρῇ πλησίον τοῦ χώρου ὅπου ἡ πολιτικὴ αὐτοῦ ἐπέτευχε τὸν κύριον αὐτῆς θρίαμβον διὰ τῆς πτώσεως τοῦ Ναζὶρ Δζούγγ καὶ τῆς ἀνωψώσεως τοῦ Μιρζαφά, στήλην, εἰς τῆς ὁποίας τὰς τέσσαρας πλευράς, τέσσαρες πομπώδεις ἐπιγραφαί, εἰς τέσσαρας γλώσσας ἐμελλον νὰ ἀναγγέλλωσι τὸ κλέος αὐτοῦ εἰς ὅλα τὰ ἔθνη τῆς γῆς. Νομισματοδότημα φέροντα τὰ σύμβολα τοῦ κατορθώματος αὐτοῦ παρακατετεθήσαν ὑπὸ τὸν θεμέλιον λίθον τῆς μεγαλοπρεποῦς ταύτης στήλης, κύκλῳ δὲ αὐτῆς ἠγέρθη πόλις φέρουσα τὸ ἀγέρευχον ὄνομα Duplex Fatihabat, ὅπερ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον Δυπλεῖξιου Νικητοῦ.

Οἱ Ἄγγλοι ἐπραξαν μὲν ἀσθενεῖς τινὰς καὶ ἀφιλόδοξους ἀποπειράς πρὸς ἀναστολήν τῆς βασιλείας καὶ λαμπρᾶς ταύτης πρὸς τὰ πρόσω φορᾶς τῆς ἀντικῆς ἑταιρείας καὶ ἐξηκολούθησαν θεωροῦντες τὸν Μαχομέτ Ἀλῆν ὡς Ναβῶβ τῆς Καρνατίκης· ἀλλὰ τὸ κράτος τοῦ Μαχομέτ Ἀλῆ τούτου συνέκειτο ἄπλως ἀπὸ τῆς Τριτοχινοπόλεως, ἡ δὲ Τριτοχινοπόλις ἐπολιορκεῖτο ἤδη ὑπὸ τοῦ Χούνδα Σαχίβ καὶ τῶν ἐπικουρικῶν αὐτοῦ Γαλλικῶν στρατευμάτων. Ἡ

διάλυσις τῆς πολιορκίας ἐφαίνετο ἀδύνατος· ἡ μικρὰ δύναμις ἡ ἐν Μαδράσῃ τότε εὐρισκομένη οὐδένα εἶχε στρατηγόν. Ὁ ταγματάρχης Λαουρέγκιος εἶχεν ἐπανεέλθει εἰς Ἀγγλίαν, οὐδεὶς δὲ ἀξιοματικὸς ὀμολογουμένης ἰκανότητος ὑπελείπετο ἐν τῇ ἀποικίᾳ. Οἱ Ἰθαγενεῖς εἶχον συνειθίσει νὰ θεωρῶσι μὲ περιφρόνησιν τὸ ἰσχυρὸν ἔθνος τὸ ὁποῖον ἐμελλε μετ' ὀλίγον νὰ τοὺς δαμάσῃ καὶ νὰ ἀρξῇ αὐτῶν. Εἶδον τὴν Γαλλικὴν σημαίαν κυματίζουσαν ἐπὶ τοῦ φρουρίου τοῦ Ἄγ. Γεωργίου εἶδον τοὺς προϊσταμένους τοῦ Ἀγγλικοῦ ἐμπορίου ἐν θριάμβῳ διὰ τῶν ὁδῶν τῆς Πονδίχερους ἀγομένους· εἶδον τὰ ὄπλα καὶ βουλευμάτια τοῦ Δυπλεξίου ἀπανταχοῦ εὐδοκούμενα, ἐνῶ ἡ ἀντίστασις, τὴν ὁποίαν αἱ ἐν Μαδράσῃ ἀρχαὶ ἐπεχείρησαν εἰς τὴν πρόδοόν του, εἰς οὐδὲν ἄλλο ἐχρησίμωσεν εἰμὴ εἰς τὸ νὰ καταστήσῃ μὲν ἐκδηλον τὴν ἀσθενείαν αὐτῶν, τὴν δὲ φήμην αὐτοῦ νὰ ἀνωψώσῃ. Οὕτως εἶχον τὰ πράγματα ὅτε τὸ θάρρος καὶ ἡ μεγαλοφυΐα ἀκατονομάστου Ἀγγλοῦ νεανίου ἐτέραν ἔδωκαν εἰς τὴν τύχην ροπήν.

Ὁ Κλίβης ἦτο τότε εἰκοσιπενταετής· ἀφοῦ δὲ ἐπὶ τινὰ χρόνον ἐταλαντεύθη μετὰ ἔμπορικῶν καὶ στρατιωτικῶν βίου, εἶχε λάβει τελευταῖον θέσιν μετέχουσαν ἀμφοτέρων τῶν σταδίων, τὴν θέσιν καταλυματίου μὲ βαθμὸν λοχαγοῦ. Ἡ δυσχερεια τῶν περιστάσεων ἠνάγκασεν αὐτὸν νὰ ἀναπτύξῃ ἀπάσης τὰς διανοητικὰς αὐτοῦ δυνάμεις. Παρῆσθη δὲ εἰς τοὺς προϊσταμένους, ὅτι ἂν δὲν ἀγωνισθῶσι σπουδαίως, ἡ Τριτοχινοπόλις θέλει πέσει εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν, ὁ οἶκος τοῦ Ἀναερδὺ Χάν θέλει καταλυθῆ, οἱ δὲ Γάλλοι θέλουσιν ἀποβῆ οἱ ἀληθεῖς κύριοι ἀπάσης τῆς Ἰνδικῆς Χερσονήσου· ὅθεν ἀπαραίτητον εἶναι νὰ ἐπιχειρήσωσι γενναῖόν τι πρὸς ἀποτροπὴν τοῦ κακοῦ· φρονεῖ δὲ, ὅτι, ἂν ἐπιτεθῶσι κατὰ τοῦ Ἀρχότου, τῆς πρωτεύουσας τῆς Καρνατίκης, καὶ μάλιστα ἀγαπητῆς τοῦ Ναβῶβ πόλεως, δὲν εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐπιφέρωσι τὴν διάλυσιν τῆς πολιορκίας τῆς Τριτοχινοπόλεως. Οἱ προϊστάμενοι τῆς Ἀγγλικῆς ἀποικίας, οἵτινες πολὺ ἤδη ἐταράσσοντο διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ Δυπλεξίου καὶ ἐφοβούντο, ὅτι ἐκρηγνόμενου νέου μετὰ τὸ Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας πολέμου, ἡ Μαδράσῃ θέλει ἀμέσως κυριευθῆ καὶ καταστραφῆ, ἐνέκριναν τὸ σχέδιον τοῦ Κλίβου καὶ ἀνέθεσαν εἰς αὐτὸν τὴν ἐκτελεστικὴν ἐπιτρέψαντες εἰς τὸν νέον λοχαγὸν 200 Ἀγγλοὺς στρατιώτας καὶ 300 κατ' Εὐρωπαϊκὸν τρόπον ὀπλισμένους καὶ πειθαρχοῦντας Σεπούους. Ἐκ τῶν ὀκτῶ ἀξιοματικῶν, οἵτινες ἦρχον ὑπ' αὐτὸν τοῦ μικροῦ τούτου τάγματος, δύο μόνον παρευρέθησαν ποτε εἰς μάχην καὶ τέσσαρες ἐκ τῶν ὀκτῶ ἦσαν ὑπάλληλοι τῆς ἐταιρείας οἵτινες, κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Κλίβου, ἀντήλλαξαν τὴν στρατιωτικὴν ἀντι τῆς πολιτικῆς ὑπηρεσίας. Ὁ καιρὸς ἦτο θεελλώδης, ἀλλ' ὁ Κλίβης ἐσπευσεν, ἀνὰ μέσον τῶν κεραυνῶν, τῶν ἀστραπῶν καὶ τῶν ὕετων, ἐπὶ τὰς πύλας τοῦ Ἀρχότου τοῦ ὁποίου ἡ φρουρὰ, ὑπὸ πανικοῦ κυριευθεῖσα φόβου, ἐξεχώρησε τοῦ φρουρίου, ἀμαχητὶ ὑπὸ τῶν Ἀγγλων καταληφθέντος.

Ἄλλ' ὁ Κλίβης ἤξευρε κάλλιστα, ὅτι δὲν θέλει μεί-

νει κύριος ἀνενόχλητος τῆς κατακτιήσεως αὐτοῦ ὄθεν ἤρχισεν ἀμέσως νὰ συλλέγη τροφάς, νὰ κατασκευάζη προχώματα καὶ νὰ προπαρασκευάζεται εἰς τὸ νὰ ὑπομείνῃ πολιορκίαν. Ἡ φρουρά, ἥτις ἐδραπέτευσεν, ἄμα πλησιάσαντος αὐτοῦ, συνελθοῦσα ἤδη ἀπὸ τοῦ τρόμου καί, διὰ πολυαριθμοῦ ἐπικουρίας, τὴν ὁποίαν ἀπὸ τῆς πέριξ χώρας ἔλαβεν, εἰς στρατὸν 3000 ἀνδρῶν συγκροτηθεῖσα, περιετοιχίσθη στενωδῶς τὴν πόλιν. Ὁ δὲ Κλίθης ἐκβάλλει ἀπὸ τοῦ φρουρίου περὶ μέσας νύκτας, ἐπιτίθεται κατὰ τοῦ στρατοπέδου ἀπροσδοκῆτως, φονεῖ πολλοὺς, τοὺς δὲ λοιποὺς διαλύει καὶ ἀνακάμπτει εἰς τοὺς σταθμοὺς αὐτοῦ, μηδένα ἀποβαλὼν ἄνδρα.

Ἄμα ἡ περὶ τῶν συμβεβηκότων τούτων ἀγγελία ἔφθασεν εἰς τὸν Σούνδα Σαχίβ, ὅστις, μετὰ τῶν Γάλλων αὐτοῦ συμμάχων, ἐπολιορκεῖ τὴν Τριτοχινοπόλιν, οὗτος ἐξέπεμψεν ἀμέσως ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου αὐτοῦ εἰς Ἀρκότον τετρακισχιλίους ἄνδρας, εἰς οὓς προσετέθησαν μετ' ὀλίγον τὰ λείψανα τοῦ ὑπὸ τοῦ Κλίθου διαλυθέντος στρατοῦ. Προςτούτοις ἐνισχύθησαν καὶ διὰ 2000 ἀνδρῶν ἀπὸ Οὐελλόρης σταλέντων καὶ διὰ τῆς ἐτι ἀξιολογώτερας προσθήκης 150 Γάλλων στρατιωτῶν, τοὺς ὁποίους ἐπέμψεν ὁ Δουλεϊξίος ἀπὸ Πονδύγερον τοῦ δὲ ὅλου αὐτοῦ στρατοῦ, συμπο- σουμένου ἤδη εἰς μυρίους ἄνδρας, ἐστρατήγει ὁ τοῦ Χούνδα Σαχίβ υἱὸς Ράδζα Σαχίβ.

Ὁ Ράδζα Σαχίβ ὠρμηθεὶ ἐπὶ τὸ φρούριον τοῦ Ἀρκότου τὸ ὁποῖον μηδὲν ἔβραϊνέτο εἰς κατάστα- σιν νὰ ὑπομείνῃ πολιορκίαν. Τὰ τείχη ἦσαν σαθρὰ, αἱ τάφροι ξηραὶ, τὰ προχώματα ἰσχυρότερα ἢ ὥστε φέρειν πυροβόλα, τὰ ὀχυρώματα ταπεινότερα ἢ ὥστε καλύπτειν ἀποχρώντας τοὺς στρατιώτας. Ἡ μικρὰ φρουρά, διὰ τυχαίων περιστατικῶν, ἀπέβη ἐτι μικρο- τέρα διότι δὲν συνέκειτο ἤδη εἰμὴ ἀπὸ 120 Εὐρω- παίους καὶ 200 Σεπούους, καὶ δὲν εἶχεν εἰμὴ τέσσα- ρας ἀξιωματικούς· αἱ τροφαὶ ἦσαν ὀλίγαι, ὁ δὲ ἡγε- μὼν ὅστις ἔμελλε νὰ διευθύνῃ τὴν ἀμυναν ἐν μέσῳ τοσοῦτον ἀμηχάνων περιστάσεων, ἦτο νεανίας εἰκο- σιπενταετῆς μὲν τὴν ἡλικίαν, ἀνατραφεὶς δὲ διὰ νὰ κρατῆ κατάστιχα.

Πεντήκοντα ἡμέρας διήρκεσεν ἡ πολιορκία καὶ ἐπι- πενήκοντα ἡμέρας διετέλεσεν ὁ νέος λοχαγὸς ἀμυνό- μενος μετὰ καρτερίας, ἐγρηγόρσεως καὶ ἐπιτηδειότη- τος, ἥτις ἤθελε τιμῆται καὶ αὐτὸν τὸν πρεσβύτερον στρατάρχη τῆς Εὐρώπης. Τὸ βῆγμα τοῦ τείχους ἀπέβαινε καθεκῆστην μεγαλύτερον, εἰς τοιαύτας δὲ περιστάσεις πᾶς στρατὸς, τοσοῦτον ὀλίγους ἔχων τοὺς ἀξιωματικούς, ἦτο πιθανώτατον νὰ δώσῃ δείγματα ἀπειθείας, καὶ μάλιστα στρατὸς συγκείμενος ὑπὸ ἀν- δρῶν διαφερόντων ἀπ' ἀλλήλων κατὰ τὴν κατα- γωγὴν, τὴν γλῶσσαν, τὰ ἤθη καὶ τὸ θρησκευμα. Ἄλλ' ἡ ἀφοσίωσις τοῦ μικροῦ ἐκείνου στίφους εἰς τὸν ἡγεμόνα αὐτοῦ ὑπερέβαλε πᾶν τὸ θυλλλούμενον περὶ τοῦ δεκάτου λεγεῶνος τοῦ Καίσαρος ἢ περὶ τῆς πρεσβυτέρας φρουρᾶς τοῦ Ναπολέοντος. Οἱ Σεπούοι ἤλθον πρὸς τὸν Κλίθην ὄχι διὰ νὰ παραπονεθῶσιν ἕνεκα τοῦ πειθαλοῦ αὐτῶν ὀφωνίου, ἀλλὰ διὰ νὰ προ- τεινῶσιν, ὅτι ἅπας ὁ σῆτος πρέπει νὰ δίδεται εἰς τοὺς

Εὐρωπαϊοὺς, ὅτινους ἔχουσιν ἀνάγκην πλείονος τροφῆς ἢ οἱ ἰθαγενεῖς τῆς Ἀσίας· εἰς τούτους, εἶπον, ἀρκεῖ ἡ λεπτή οὐσία ἢ ἀπὸ τοῦ ὄρυζου ἐξαγομένη. Ἡ ἱστορία δὲν ἀναφέρει δεῖγμα κατανοκτικώτερον τῆς στρατιωτικῆς πίστεως ἢ τῆς ἰσχύος τὴν ὁποίαν νοῦς ἡγεμονικὸς δύναται νὰ λάβῃ ἐπὶ τοὺς πολλοὺς.

Ἡ ἐν Μαδράτῃ κυβέροντις ἀπειραθὴ νὰ λύσῃ τὴν πολιορκίαν, ἀλλ' ἀπέτυχεν ὑπῆρχεν ὁμοῦς ἐτι ἕτεραίς ἐλπίσι. Ἐξακισχίλιοι Μαράτται, ἐν μέρει στρατιώται, ἐν μέρει ληστοί, ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν ἡγε- μόνου ὀνόματι Μοραρί Ροῦου, εἶχον μισθωθῆ ὡς ἐ- πίκουροι τοῦ Μαχομέτ-Ἀλῆ· ἐπειδὴ ὁμοῦς ἐθεώρουν τὴν Γαλλικὴν δύναμιν ὡς ἀκαταγώνιστον καὶ ὡς βέ- βαιοι τὸν θρίαμβον τοῦ Χούνδα Σαχίβ, ἔμειναν μέ- χρι τοῦδε ἀπρακτοὶ εἰς τὰ σύνορα τῆς Καρνατικής. Ἄλλ' ἡ περὶ τῆς ἀμύνης τοῦ Ἀρκότου φήμη ἐξῆν- τεν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς ναρκώσεώς των. Ὁ Μοραρί Ροῦος εἶπεν, ὅτι ἄχρι τοῦδε δὲν ἐπίτετέ ποτε, ὅτι οἱ Ἀγγλοὶ δύναται νὰ πολεμήσωσι, προθύμως δὲ ἤδη θέλει τοὺς βοηθήσει ἄμα ἰδὼν, ὅτι ἔχουσι τὴν γενναίότητα νὰ βοηθήσωσιν ἑαυτοὺς. Ὁ Ράδζα Σα- χίβ μαθὼν, ὅτι οἱ Μαράτται κινουῦνται, ἐνόμισεν ἀπα- ραίτητον νὰ ἐπιταχύνῃ τὴν κρίσιν. Καὶ πρῶτον ἐδο- κίμασε τὰς διαπραγματεύσεις, προτείνας μὲν εἰς τὸν Κλίθην δῶρα μεγάλα, μετὰ περιφρονήσεως ἀποβλη- θέντα, ἐπαγγεῖλαμένους δὲ, ὅτι, ἀν αἱ προτάσεις του δὲν γίνωσι δεκταί, θέλει ἀμελλητί ὀρμηθεῖ κατὰ τοῦ φρου- ρίου καὶ κατασφάξει ἅπαντας τοὺς ἐν αὐτῷ ἄνδρας, εἰς δὲ Κλίθης ἀγερῶως ἀπήντησεν, ὅτι ὁ πατήρ τοῦ Ράδζα Σαχίβ εἶναι ἄρπαξ, ὅτι ὁ στρατὸς του εἶναι ὄχλος καθαυμάτων καὶ ὅτι καλὸν εἶναι νὰ σκευθῇ ὀρμίως πρὶν ἢ ἐκπέμψῃ ἀνδράρια μοχθηρὰ εἰς ἐκ- πόρθησιν βήγματος ὑπὸ Ἀγγλων στρατιωτῶν κατε- χομένου.

Ὁ Ράδζα Σαχίβ ἀπεφάσισε νὰ ὀρμηθῆ κατὰ τοῦ φρουρίου. Ἡ ἡμέρα ἦτον ἀρμυδιωτάτη εἰς τολμηρὸν πολεμικὸν ἐπιχειρημα, διότι τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐ- πανηγυρίζετο ἡ μεγάλη Μωαμεθανικὴ ἑορτὴ, ἡ εἰς μνήμην τοῦ Χασσάν, υἱοῦ τοῦ Ἀλῆ, τελούμενη. Ἡ ἱστορία τοῦ Ἰσλάμ οὐδὲν περιέχει κατανοκτικώτε- ρον τοῦ γεγονότος τοῦ δόντος ἀφορμὴν εἰς τὴν πανή- γυριν αὐτὴν· τὸ πένθιμον δῆγμα λέγει, πῶς ὁ ἀρ- χηγὸς τῶν Φατιμιδῶν, ἀφ' οὗ ἐπεσον περὶ αὐτοῦ ἅ- παντες οἱ γενναῖοι σύντροφοί του, ἐπιε τὴν τελευταί- αν αὐτοῦ πόσιν ὕδατος καὶ εἶπε τὴν τελευταίαν αὐτοῦ προσευχὴν, πῶς οἱ φονεῖς περιήγαγον ἐν θρι- ἄμβῳ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, πῶς ὁ τύραννος ἐπληξε διὰ τῆς βρακτηρίας του τὰ νεκρὰ ἐκείνου γεῖλη καὶ πῶς ὀλίγοι τινὲς γηραιοὶ ἄνδρες μετὰ δακρύων ἐνεθυμοῦν- το, ὅτι εἶχον ἰδεῖ ποτε τὰ χεῖλη ἐκείνα ἐντετυπωμέ- να εἰς τὰ χεῖλη τοῦ προφήτου. Μετὰ παρέλευσιν 12 περίπου ἑκατονταετηρίδων, ἡ ἀμφιτερὴς τῆς πανηγύ- ρεως αὐτῆς παρήγαγε τὰ ἀγριώτερα καὶ θλιβερό- τερα αἰσθητάματα εἰς τὰ στήθη τῶν πιστῶν Μουσουλ- μάνων τῆς Ἰνδικῆς διότι εἰς τοσοῦτον μανίας καὶ ὀδυσμῶν παρωζύνθησαν, ὥστε τινὲς, μόνον ὡς ἐκ τοῦ πνευματικοῦ ἐκείνου πυρετοῦ, παρεδωκαν τὸ πνεῦμα· Ἐπίστευον δὲ ἅπαντες, ὅτι πᾶς ὅστις, διαρκούσης τῆς

πανηγύρεως αὐτῆς, πέσῃ μαχομέος κατὰ τῶν ἀπί- στων, θέλει διὰ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐξαλείψῃ ἅπαντα τῆς ζωῆς αὐτοῦ τὰ ἀμαρτήματα καὶ μεταβῆ ἀμέ- σως εἰς τοὺς παραδείτους τῶν Οὐρίδων. Τότε λοιπὸν ὁ Ράδζα Σαχίβ ἀπεφάσισε νὰ ὀρμηθῆ ἐπὶ τὸ Ἀσκο- τον. Ἐρεθιστικαὶ ὕλαι συνετέλεσαν εἰς τὸ νὰ ἐξά- ψωσιν ἐτι μᾶλλον τὸν θρησκευτικὸν ζῆλον καὶ οἱ πο- λιορκηταί, μεθύοντες ὑπὸ ἐνθουσιασμοῦ, καὶ ὑπὸ βεταλῶν μεθύοντες, ὠρμησαν μανικῶς ἐπὶ τὰ τείχη.

Ὁ Κλίθης εἶχε λάβει κρυφίως τὴν περὶ τοῦ σχε- δίου εἰδήσιν, εἶχε διακτεῖ τὰ δέοντα, καὶ, κεκμηκὼς ὑπὸ τοῦ κόπου, ἐρρίφθη εἰς τὴν κλίνην του. Ἡγέρθη δὲ ἀκούσας τὸ τῆμενον τῆς ἐφόδου καὶ ἐν ἀκαρεῖ εὐ- ρέθη εἰς τὴν θέσιν του. Ὁ ἐχθρὸς ὠρμηθεὶ, προελαύ- νων ἐλέφαντας, τῶν ὁποίων τὰ μέτωπα ἦσαν ἐξω- πλισμένα μὲ σιδηρὰ πέταλα, καὶ ἐλπίζων ὅτι αἱ πόλαι τοῦ φρουρίου θέλου ἐνδῶσει εἰς τὴν καταπορῶν τῶν ἐμβίων ἐκείνων πολιορκητικῶν μηχανῶν. Ἀλλὰ τὰ πε- λῶρια θηρία, ἄμα αἰσθανθέντα τῆς σφαιρας τῶν Ἀγ- γλικῶν ὄπλων, ἐστράφησαν πρὸς τὰ ὀπίσω, καὶ, μα- νικῶς χωροῦντα, κατεπάτησαν τὸ πλῆθος, τὸ ὁποῖον εἶχεν ὠθήσει αὐτὰ πρὸς τὰ πρόσω. Οἱ ἐχθροὶ ἐπή- γαγον σχεδίαν ἐπὶ τοῦ ὕδατος, τὸ ὁποῖον ἐπλήρου μέρος τῆς τάφρου, ὁ δὲ Κλίθης βλέπων, ὅτι οἱ πυ- ροβολιστὰί του, οἱ εἰς τὸ μέρος τοῦτο ταχθέντες, δὲν ἤξευρον τὸ ἔργον των, ἀνέλαβεν αὐτὸς τὴν διευ- θύναν ἐνὸς πυροβόλου καὶ ἐντὸς ὀλίγων στιγμῶν ἀ- πεδίωξε τὴν σχεδίαν. Ὅπου δὲ ἡ τάφρος ἦτο ξηρὰ, οἱ πολιορκηταὶ ὠρμησαν μετὰ πολλῆς τολμῆς ἀλλὰ τοσοῦτον πυκνὸν καὶ ἐπιτήθειον ἦτο τὸ πῦρ τὸ ὁ- ποῖον ὑπεδέχθη αὐτοὺς, ὥστε τάχιστα ἀπέσβεσε τὸ θάρρος ἐκείνο τῆς δεισιδαιμονίας καὶ τῆς μέθης. Οἱ ὀπίσθιοι τῶν Ἀγγλων στίχοι παρεῖχον εἰς τοὺς ἐμπροσθίους ἀδιαλείπτως πλήρη ὄπλα, πᾶσα δὲ βολὴ κατέβαλεν ἓνα πολέμιον καὶ μετὰ τρεῖς ἀπεγνωκυίας ἐπιθέσεις ἀνέκαμψαν οἱ πολιορκηταὶ ὀπισθεν τῆς τάφρου.

Ὁ ἀγὼν διήρκεσε περὶ τὴν μίαν ὥραν, καθ' ἣν ἐχθροὶ μὲν ἔπεσον 400, ἡ δὲ φρουρά δὲν ἀπέβαλεν εἰμὴ 5 ἢ 6 ἄνδρας. Οἱ πολιορκούμενοι διήγαγον νύ- κτα ἀλγεινὴν, ἀπεκδεχόμενοι τὴν ἐπανάληψιν τῆς ἐφόδου· ἀλλ' ὅτε ἐξημέρωσεν, ἐχθρὸς οὐδαμοῦ ἐφαί- νετο, διότι εἶχεν ὑποχωρήσει, καταλείπων εἰς τοὺς Ἀγγλους πολλὰ πυροβόλα καὶ πλῆθος μέγα πολε- μεφιδίων.

Ἡ περὶ τούτου εἰδήσις παρήγαγεν εἰς Ἀγιον Γεώργιον ὑπέριμετρον ἀγαλλίασιν καὶ μεγαλοφροσύ- νην. Ὁ Κλίθης ἐθεωρήθη δικαίως ἀξιὸς πάσης στρα- τηγίας, καὶ ἐστάλησαν αὐτῷ 200 Σεπούοι, τοὺς ὁποίους παραλαβὼν ἐκείνος ἐπεχείρησεν ἀμελλητί πόλεμον ἐπιθετικὸν ἐκυρίευσεν τὸ φρούριον Τιμε- ρον, κατάρθωσε νὰ ἐνωθῆ μετ' ἐνὸς ἀποσπάσματος τοῦ στρατοῦ τοῦ Μοραρί Ροῦου καὶ ἐπῆλθε δρομαίος κατὰ τοῦ Ράδζα Σαχίβ, ὅστις προέστειτο 5000 περί- που ἀνδρῶν, ἐν οἷς ἦσαν 300 Γάλλοι. Ἡ μάχη ὑπῆρξε διηνῆ, ἀλλὰ ὁ Κλίθης ἐπέτυχεν νίκην ὀλοσχερῆ. Τὸ

στρατιωτικὸν ταμεῖον τοῦ Ράδζα Σαχίβ ἔπεσεν εἰς χεῖρας τοῦ νικητοῦ 600 Σεπούοι, ὅτινους ὑπῆρξον ἐν τῷ ἐχθρικῷ στρατῷ, ἠττομήθησαν πρὸς τὸν Κλί- θην καὶ ἐγένοντο δεκτοὶ εἰς τὴν Βρετανικὴν ὑπηρε- σίαν. Τὸ Κονδοχουέραμον παρεδόθη ἀμαχητί. Ὁ δὲ το- ποτησιτῆς τῆς Ἀρνης, ἐγκαταλείπων τὸν Χούνδα Σα- χίβ, ἀνεγνώρισε τὸ δικαίωμα τοῦ Μαχομέτ Ἀλῆ.

(Ἡ συνέχεια εἰς τὸ ἀκόλουθον φυλλάδιον).

ΟΙ ΔΥΩ ΥΙΟΙ.

Μικρὸν διήγημα διὰ τὰ παιδία.

Εἰς τὴν Εὐδαίμονα Ἀραβίαν ἐζῶσε τὸν παλαιὸν καιρὸν ἄνθρωπός τις, ὁ ὁποῖος ἐλέγετο καὶ ἔθεω- ρεῖτο ἐπίσης εὐδαίμων καθὼς ὁ τόπος ὅπου κατώ- κει. Τοῦ ἀνθρώπου τούτου τὰ κτήματα ἐξετείνοντο εἰς λόφους καὶ εἰς κοιλάδας, εἶχεν ὀλόκληρα δάση ἀλόης καὶ φοινικοδένδρων, αἱ ἀγέλαι του καὶ τὰ ποι- μινὰ του ἐμετρῶντο κατὰ χιλιάδας, καὶ τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν διέσχιζον τὰ πλοῖά του, πωλοῦντα τὰ προϊ- ὄντα του εἰς μεμακρυσμένους τόπους, καὶ ἐπιστρέ- φοντα μν φορτίον χρυσοῦ καὶ ἀργύρου. Ἄλλ' ἡ με- γαλτέρα του εὐτυχία, καὶ τὴν ὁποίαν ὁ ἴδιος ἐξετίμα περισσότερο ἀπ' ἑλκας τὰς ἄλλας, συνίστατο εἰς τὰ δύο παιδία του, δύο υἱούς, τοὺς ὁποίους τῷ ἀφῆκεν εἰς μικρὰν ἡλικίαν ἢ γυνήτου, δταν ὁ θάνατός της τῷ ἔδωκε τὴν πρώτην καὶ μόνην λύπην τῆς ζωῆς του. Ἐκ τῶν υἱῶν τούτων ὁ πρωτότοκος ὠνομάζετο Ἀσ- σάν, ὁ δὲ νεώτερος Ἰωανθάν.

Καὶ τὰ δύο ἦσαν παιδία ὠραία καὶ χαριέστατα. Ἄλλ' ὁ Ἰωανθάν πρὸ πάντων ἦτον ὁ φίλτατος τοῦ πατρός του. Ὅταν ἐκάθητο εἰς τὰ γόνατά του, καὶ αἱ μικραὶ χεῖρές του ἤγγιζον ἐκείνου τὸ γένειον, καὶ οἱ μαῦροι καὶ ζωροὶ ὀφθαλμοὶ του τὸν ἠτένιζον πα- ρακλητικῶς, τότε ὁ πατήρ εἶχε τὴν ἀδυναμίαν νὰ μὴ ἡμπορῆ τίποτε νὰ τῷ ἀρνηθῆ· καὶ τὸ πονηρὸν παι- δίον ἐγνώριζε τὴν ἰσχύν του, καὶ κατεχρῆτο πολ- λάκις αὐτῆς.

Ἡύξανον δὲ καὶ οἱ δύο ὡς αὐξάνουν εἰς τὸν κῆπον δύο ἄνθη καλλιεργούμενα μ' ἐπιμέλειαν. Ἄλλ' ὁ χαρακτῆρ των διέφερον. Ὁ Ἀσάν ἦτον ἀγαθὸς, ἡ- συχος, σκεπτικὸς, καὶ ἐπιμελής· ὁ δὲ Ἰωανθάν ζωη- ρὸς, θορυβώδης καὶ ἄστατος. Ὅταν ὁ πατήρ των εἰς θερινὰς ἐπέρας ὑπὸ τὰ δένδρα καθήμενος, τοῖς ἐδίδε καλὰς συμβουλὰς περὶ τῶν χρεῶν των καὶ περὶ τοῦ μέλλοντος βίου των, τότε ὁ μὲν Ἀσάν ἤκουεν ἀτενωδῶς, ἔχων τὸ βλέμμα προσηλωμένον εἰς τὸν πατρός του τὰ χεῖλη, ὁ δὲ Ἰωανθάν ἔτρεχεν ἄνω καὶ κάτω, ἐ- παιξε μὲ τοῦ κῆπου τὰ λιθάρια καὶ τὰ ἄνθη, καὶ δταν ὁ γέρον τὸ ἐπέπληττε μειδιῶν ὅτι δὲν ἀκούει τὸν λόγον σου, τὸ παιδίον, δρέπον ῥοδοδάφνας, τὸν ἐλιθοβόλεε μ' αὐτάς, καὶ ἔπειτα ριπτόμενον εἰς τὰς ἀγκάλας του,

ἐκλείει τὸ στόμα του μὲ φιλήματα. Καθ' ὅσον δὲ ἤξανον καὶ οἱ δύο εἰς ἡλικίαν, μεταβάλλοντο μὲν αἱ ἀσχολίαι των, ὅχι ὁμοίως καὶ αἱ διαθέσεις των· καὶ ὁ μὲν πρωτότοκος μόνην του εὐχαρίστησιν εἶχε νὰ μὲν ὥρας ὀλοκλήρους ἀκρῶμενος τῶν λόγων τῶν πεπαιδευμένων ἀνδρῶν, ἢ ἀναγινώσκων τὰς γνώμας αὐτῶν εἰς τὰ βιβλία, ὁ δὲ ἄλλος ἔτρεχε μὲ τοὺς συν- ἡλικιώτας του ἔφιππος εἰς τοὺς ἀγρούς, ἢ κυνη- γῶν εἰς τὰ ὄρη τὰς δορκάδας καὶ τὰς υἰάνας· καὶ ἂν ἐνόησε τὸν πατρὸς του νὰ μὴ ἀμελήσῃ τὴν ἀνατροφὴν του, καὶ τὸν προσεκάλει εἰς τὰ χρέη του, αὐτὸς εὗρισκε πάντοτε προφάσεις διὰ νὰ διαφεύγῃ καὶ ν' ἀναβάλλῃ τὴν ἐκπλήρωσίν των, καὶ τοῦ πατρὸς του ἢ φιλοστοργία ἦτον τόσον τυφλή, ὥστε ἀντὶ αὐστη- ρῆς ἐπιμονῆς ἐδείκνυεν ἀνόητον συγκατάβασιν.

Τέλος μίαν ἡμέραν ἀπέθανεν ὁ πατὴρ, καὶ οἱ δύο ἀδελφοὶ ἔμειναν ἀνεξάρτητοι. Ὁ Ἀσσάν εἶχε τὸ δι- καίωμα, ἂν ἤθελε, νὰ κληρονομήσῃ ὅλα τὰ πατρικά κτήματα, καὶ νὰ διδῇ εἰς τὸν ἀδελφὸν του μόνον ὅσον νὰ ζῇ. Ἀλλὰ δὲν ἠθέλησε, καὶ καλέσας τὸν Ἰωανθάν, «εἶσαι», τῷ εἶπεν, «ἀδελφός μου· εἶται ἄλλος ἐγὼ τὸ αὐτὸ γάλα ἐθηλάσαμεν, ἢ αὐτὴ ἀγάπη μᾶς πε- ριέβαλεν ὅταν ἤμεθα μικροί, ἐπίσης μᾶς ἠγάπων ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ μας, καὶ δὲν θέλω εὐτυχίαν τῆς ἑποίας δὲν μετέχεις καὶ σύ. Διὰ τοῦτο ἐμοίρασα εἰς δύο τοῦ πατρὸς μας τὴν κληρονομίαν· ἔκλεξε ὁποῖαν μερίδα θέλεις.»

Ὁ Ἰωανθάν ἐκλεξε τὴν καλητέραν. Ἀλλ' ἦτον ἡ περιουσία τόσον μεγάλη, ὥστε ἕκαστος τῶν ἀδελφῶν, ἂν καὶ τὸ ἥμισυ μόνον ἔλαβεν, ἐγένετο ὁμοίως πλούσιος ἄνθρωπος. Ἀλλ' ὁ Ἀσσάν οἰκονομῶν τὴν μερίδα του μὲ φρόνησιν, ἐπιμελούμενος μὲ προσοχὴν καὶ δραση- ριότητα τὴν καλλιέργειαν τῶν γαιῶν του, τὴν πώ- λησιν τῶν προϊόντων των καὶ τὴν διευθέτησιν τῶν ὑποθέσεων του, ἔχων γνώσεις πολλὰς περὶ ὄλων τού- των, ὧν δὲ καὶ ἐξ ἀρχῆς συνειθισμένος εἰς ὀλιγάρ- κειαν καὶ ἐγκράτειαν, ὅχι μόνον δὲν ἐλάττωσεν ὅσα ἐκληρονόμησεν, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας εἰς ὀλίγον διάστη- μα χρόνου τὰ ἐδιπλασίασε, καὶ ἐγένετο πλουσιώτερος τοῦ πατρὸς του.

Ὁλωσ διόλου ἐναντία αὐτῆς ἦτον τοῦ ἄλλου υἱοῦ ἢ διαγωγῆ. Ἀνέκαθεν συνηθιστὸς εἰς ἀργίαν καὶ ὀκη- ρίαν, ὅταν εἶδε, ὅτι ἀπέκτησε καὶ θησαυρὸν μέγαν, ἐνόμισεν ὅτι εἰς τὸ εἶδος κάμμιαν ἀνάγκην δὲν εἶχε νὰ ἐργαζῆται εἰς οὐδὲν, καὶ ὅτι ἄλλο δὲν τῷ ἔμεινεν εἰμὴ νὰ ζῇ ἀπόνως, καὶ ν' ἀπολαμβάνῃ ἀνέτως τὰ καλὰ ὅσα ἔλαβε διὰ κληρονομίας χωρὶς νὰ τ' ἀπο- κτήσει διὰ φροντίδων. Καὶ ἂν ἠθέλε δὲ νὰ ἐργασθῇ εἰς βελτιώσιν τῶν κτημάτων του καὶ εἰς αὐξήσιν τῆς ἀξίας αὐτῶν, οὔτε τὰς ἀναγκαίας γνώσεις εἶχε πρὸς τοῦτο, διότι ποτὲ δὲν εἶχε σπουδάσει, οὔτε τὴν ἀπαι- τουμένην καρτερίαν. Τὸ ἀληθὲς ὁμοίως εἶναι ὅτι ἡ ἰδέα αὐτῆ οὔτε τῷ ἦλθε διόλου. Ἐβλεπεν ὅτι εἶχε πλου- τὸν ἀκένωτον, ὡς ἐνόμιζε, καὶ ἐθεώρει ὡς ἀφροσύνην, καὶ ὠνόμαζε φιλαργυρίαν τὸ νὰ φειδωλεύηται ἢ νὰ θέλῃ νὰ προσθήσῃ εἰς αὐτὸν καὶ ἄλλον, ἀντὶ ν' ἀπο- λαμβάνῃ ἀνεμποδίστως ὅσα αὐτὸς ἐνόμιζε τοῦ κόσμου τούτου καλά.

Καθὼς λοιπὸν ἔμεινεν αὐτοκέφαλος συγγρόνως καὶ πλούσιος, προσεκάλεσεν ὄλους τοὺς παλαιούς συμ- παίκτορας καὶ συντρόφους του, καὶ ἤρχισεν νὰ διάγῃ ζωὴν σκανδάλου καὶ ἀπονοίας. Οἱ ἵπποι του, τὰ ὀ- χήματά του, τὰ φαγοπότια, τὰ κυνήγια του ἐπροξέ- νουν θαυμασμὸν εἰς ὄλους τοὺς ἀνοήτους, καὶ λύπην εἰς ὄλους τοὺς φρονίμους. Τὸν ἀδελφὸν του, ἂν ἐ- νόησε ἐπὶ ὄλμα νὰ τῷ ἀπευθύνῃ κάμμιαν συμβουλὴν ἐκ πλαγίου, τὸν ἐχλεύαζε κατ' ἀρχάς ὡς μεμφί- μοιρον καὶ ὡς φιλόσοφον, καὶ ὡς τέλους τῷ εἶπε μί- αν ἡμέραν ἀποτόμως ὅτι, καθὼς αὐτὸς δὲν ἐπεμ- βαίνει εἰς ἐκεῖνου τὸν βίον, οὕτω πρέπει καὶ ἐκεῖνος νὰ μὴ ἀναμιγνύηται εἰς ὅτι δὲν τὸν ἀφορᾷ.

Ὁλίγον κατ' ὀλίγον τὰ συμπόσια τὸν κατέστησαν λαίμαργον, ἢ οἰνοποσία μέθυσον, ἢ ἀργία ὀκηρῶν· διότι εἰς τὰ ἐλαττώματα, ὡς εἰς τοὺς τραχεῖς κατη- φόρους, ἕκαστον βῆμα καθιστᾷ τὴν κατάβασιν ταχυ- τέραν, καὶ δυσκολωτέραν τὴν ὁδὸν τῆς ἐπιστροφῆς. Ὁ Ἀσσάν τόσον ἐθλίβετο διὰ τοῦ ἀδελφοῦ του τὴν διαγωγὴν, κατὰ τῆς ὁποίας κάμμία συμβουλὴ του πλέον δὲν ἴσχυεν, ὥστε κατήντησε νὰ βλέπῃ σχεδὸν μὲ χαρὰν τὴν ταχεῖαν καταστροφὴν τῆς περιουσίας αὐτοῦ, διότι συνέλαβε τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ πτωχεία ἴ- σως ἠθέλει τὸν ἀποσπάσει ἀπὸ τὸ βάρβαρον ὅπου τὸν εἶχε βυθίσει ἢ κατὰ χροῖον τοῦ πλοῦτος καὶ ἡ ἀσω- τία, καὶ ὁ καιρὸς ἠθέλει ὠριμάσει τὸν νοῦν του.

Ἀλλ' ὁ καιρὸς παρήργετο, καὶ τοῦ Ἰωανθάν ὁ βί- ος ἐγένετο καθ' ἡμέραν πλέον παρήγορος. Ἡ ἀσω- τία του ἦτον τὸ κοινὸν σκάνδαλον, καὶ ἡ πολυτέλειά του ὄριον δὲν ἐγνώριζεν. Ἀλλὰ μίαν ἡμέραν ἐκραξέ- τὸν ἐπιστάτην του καὶ τῷ εἶπεν.

— Ἀῦριον, μέγα συμπόσιον.

— Τότε δότε μοι χρήματα, εἶπεν ὁ ἐπιστάτης.

— Πῶς! εἶπεν ὀργισμένος ὁ Ἰωανθάν· δὲν ἔχεις οὐ τὸ κλειδίον τοῦ ταμείου μου;

— Ναί, ἀπεκρίθη ὁ ἐπιστάτης· ἀλλ' εἰς τὸ ταμεί- ον πρό πολλοῦ δὲν ὑπάρχει οὐδ' ὄβολός.

— Πῶλησε λοιπὸν ἀπὸ τὰ ποίμνια, ἀπὸ τὰς ἀ- γέλας μου.

— Ποίμνια καὶ ἀγέλαι πρό πολλοῦ ἐπωλήθησαν.

— Δός τοὺς ἀγρούς καὶ τοὺς οἴκους μου· θέλω τὸ συμπόσιον.

— Οἱ οἴκοι καὶ οἱ ἀγροὶ, εἶπε στενάζων ὁ ἐπι- στάτης πρό πολλοῦ ἐδόθησαν ὑποθήκην.

— Λοιπὸν δανείσου!

— Οὐδεὶς δανείζει πλέον, ἐξ ἐναντίας οἱ δανεί- σταὶ ζητοῦσιν ἐπιμότως καὶ ἀπειλητικῶς τὰ χρήμα- τὰ των, διότι ἡ ποσότης ὑπερέβη πολὺ τῶν κτημά- των σὰς τὴν ἀξίαν.

Ὁ Ἰωανθάν ἐκυριεύθη ἀπὸ μεγάλην ὀργήν, ὅταν ἤκουσε τὰς λέξεις αὐτάς, ἐδίωξε τὸν ἐπιστάτην του ἀπ' ἐμπρός του, καὶ ἠπέλιθεν ὅτι θὰ φονεύσῃ ὄλους ὅσοι τολμοῦν νὰ ζητοῦν ν' ἀποδώσῃ τὰ δάνεια, ἢ το- λμοῦν νὰ μὴ τῷ δίδουν ἄλλα. Ἀλλ' ἐνοήσας μέχρι τέλους ὅτι ἡ παραφορὰ αὐτῆ δὲν ἐχρησίμευεν εἰς οὐδὲν, ἀπεφάσισε καὶ ἦλθε πρὸς τὸν ἀδελφὸν του, καὶ ἐζήτη- σεν ἀπ' αὐτὸν νὰ τὸν βοηθήσῃ, διὰ δανείων τοὺς ἀχρεῖ- ον.

— Ἀδελφε, τῷ εἶπεν αὐτὸς, πολλαίσι σ' ἔδωκα

θησαυρὸν πολυτιμώτερον ἀπὸ τὸν χρυσὸν, σ' ἔδωκα καλὰς συμβουλὰς, ἀλλὰ δὲν σέ ὠφέλησαν· ὁ πλοῦτος ἦτον ὁ μέγας ἐχθρός σου, αὐτὸς σέ ἐτύφλωσεν. Σὲ ἀγαπῶ, καὶ δὲν θέλω νὰ γίνω ὄργανον τῆς καταστρο- φῆς σου. Χρήματα δὲν σοὶ δίδω· ἀλλὰ ἡ τράπεζά μου εἶ·αι τράπεζά σου, ὁ οἶκός μου οἶκός σου. Ζῆσε πησίον μου, ἕως ὅτου ν' ἀλλάξῃς τὰς ἐξεις σου, νὰ γίνῃς φιλεργός καὶ φρόνιμος, καὶ ν' ἀποκτήσῃς τὴν ἱκανότητα καὶ τὰς γνώσεις τὰς ὁποίας παρημέλησας ὅταν ἦτον ὁ κατάλληλος καιρὸς νὰ τὰς καλλιεργήσῃς.

Αἱ λέξεις αὗται παρώξυναν εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν τὸν Ἰωανθάν, ὅστις ἐξῆλθε χωρὶς ν' ἀποκρι- θῇ, καὶ τρέμων ἀπὸ τὸν θυμὸν του. Οἱ φίλοι του ἤρ- χισαν νὰ βλέπουν ὅτι τὰ συμπόσια ἔπαυσαν, ὅτι ἡ πολυτέλεια τῆς οἰκίας ἀνελύετο ταχέως ὡς κηρίον εἰς πῦρ, καὶ οἱ ὀδυρκεστέροι καὶ ταχύτεροι, ἐνοή- σαντες τί συμβαίνει, ἔσπευσαν νὰ μακρυνθῶσιν ἀπὸ αὐτὸν ὡς ἂν δὲν τὸν εἶχαν γνωρίσει ποτέ. Ἄλλοι ὁ- μως εἶχον συνηθίσει τὸν κακὸν αὐτὸν βίον τῆς πα- ραλοσύνης, εἶχον φάγει μὲ τὸν Ἰωανθάν τὰς μεγάλας ἢ μικρὰς περιουσίας των, εἶχον φορτωθῇ καὶ αὐτοὶ ὑ- περογγα δάνεια, ὥστε ἡ τύχη του ἦτον τύχη των. Διὰ τοῦτο ὅταν μίαν ἡμέραν ἐλθὼν ὁ ἐπιστάτης ἀνῆγ- γειλεν ὅτι, φόβος καὶ τρόμος! ὅτι οἱ δανεισταὶ ἔλα- βον ἀπὸ τὸν δικαστὴν τὴν ἀδειαν νὰ φυλακίσουν αὐ- τὸν καὶ τοὺς συντρόφους του, καὶ ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θὰ ἔλθουν μετὰ λαμπάδων καὶ ξύλων, συλλέξας ὅσα χρήματα καὶ πολύτιμα πράγματα εἶχε πησίον του, ἐδραπέτευσε μὲ τοὺς φίλους του ἐκ τῆς πόλεως τῆς γεννητέως του, ἀφήσας ἀπαραμύθητον λύπην εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀδελφοῦ του.

Κατ' ἀρχὰς ἀπεσύρθησαν εἰς τὴν ἔρημον Ἀρηθίαν, καὶ ἐκεῖ τὰ ὄνοματά των μεταβαλόντες, κατώκησαν ἐν μεμακρυσμένον χωρίον, ὅπου ἤρχισαν τὸν ἴδιον βίον τῆς κραπίλης· εἰς τὸν ὅποιον εἶχον συνηθίσει. Κατ' ὀλίγον ὁμοίως ἤρχισαν καὶ ἐδῶ νὰ στερεοῦν οἱ πόροι, ὥστε μίαν ἔσπεραν, ἐνῶ ἐκάθηοντο μεθύοντες εἰς τὴν τράπεζαν.

— Ἀκόμη πέντε, ἀκόμη δέκα ἡμέρας ἐδῶ, εἶπεν εἰς ἐξ αὐτῶν, καὶ ἔπειτα ποῦ θὰ πρέπει νὰ φύγωμεν;

— Καὶ ἔπειτα πῶς θὰ ζήσωμεν; ἐπρόσθεσεν ὁ Ἰωανθάν, διότι τὰ χρήματά μου ἐτελείωσαν· τί θὰ κά- μωμεν;

— Τί ἄλλο; εἶπεν ἄλλος τρίτος. Θὰ ὑπάγω- μεν ἀπὸ θύρας εἰς θύραν μὲ τὸν δίσκον εἰς τὴν χεῖ- ρα, νὰ ἐπιπλήσωμεν.

— Ἡ θ' ἀπλωθῶμεν εἰς τὸν ἥλιον, ἐπρόσθεσεν ἄλλος, νὰ προτρεψώμεν ὡς ν' ἀποθάνωμεν ἀπὸ πεί- ναν.

— Καλλήτερα, ἀπεκρίθη ὁ Ἰωανθάν, νὰ δώσω- μεν τοὺς τελευταίους μας ὀβολούς, ὅσοι σώζονται ἀ- κόμη, ν' ἀγοράσωμεν πίδαους κραιπίου, καὶ εἰς αὐτοὺς νὰ πνιγῶμεν.

— Ἄν ἤμην ἐγὼ εἰς τὴν θέσιν σου, εἶπεν ὁ προ- λαλήσας, ἄλλην μορφήν θὰ εἶχον τὰ πράγματα.

— Καὶ ποῖα εἶναι ἡ θέσις μου; ἠρώτησεν αὐτός.

— Πῶς! ἀνέκραξεν ὁ προλαλήσας, νὰ εἶχα ἀ- δελφὸν ὅστις κυλιέται εἰς τὰ πλοῦτη, καὶ ν' ἀποθᾶ-

νω ὡς τὸν σκύλον εἰς τὴν ἔρημον ἀπὸ πείναν, ἢ νὰ ζῶ ἐπαιτῶν τὸν ἄρτον μου! ποτέ δὲν ἠθέλε γίνεαι.

— Ἀλλὰ ἠξέουρετε, εἶπεν ὁ Ἰωανθάν, ὅτι ἐζή- τησα ἀπὸ τὸν ἀδελφὸν μου χρήματα καὶ δὲν μ' ἔ- δωκεν.

— Ἄν δὲν μ' ἐδίδοι, τὰ ἐλάμβανα, εἶπεν ὁ ἄλλος. Ἐ- κείνος νὰ θησαυρίζῃ καὶ ὁ ἀδελφός του νὰ στερεῖται καὶ τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου, εἶναι καταχθόνιον, εἶναι ἀ- παίσιοι. Τί τὰ θέλει τὰ τόσα πλοῦτη; εἰς τὸν τάφον θὰ τὰ λάβῃ μαζὶ του; εἶναι πρεσβύτερός σου, καὶ ὅταν θ' ἀποθάνῃ ἐδικὰ σου θὰ εἶναι. Ἀλλὰ τότε τί θὰ σὲ χρησιμεύσου, ὅταν θὰ εἶσαι γέρον χωρὶς ὀδόν- τας, ἢ θὰ κῆραι καὶ σὺ νεκρός εἰς τὸν τάφον. Ἐκεῖνος μὲ τὰ βιβλία του οὔτε ἠξέουρε νὰ μετα- χειρισθῇ τοὺς θησαυρούς, οὔτε ἔχει ἀνάγκην αὐτῶν. Ἄν δὲ σοὶ τοὺς διδῇ πρέπει νὰ τοὺς λάβῃς ἐν ὄσῳ ἠμποροῦν νὰ σὲ χρησιμεύσου.

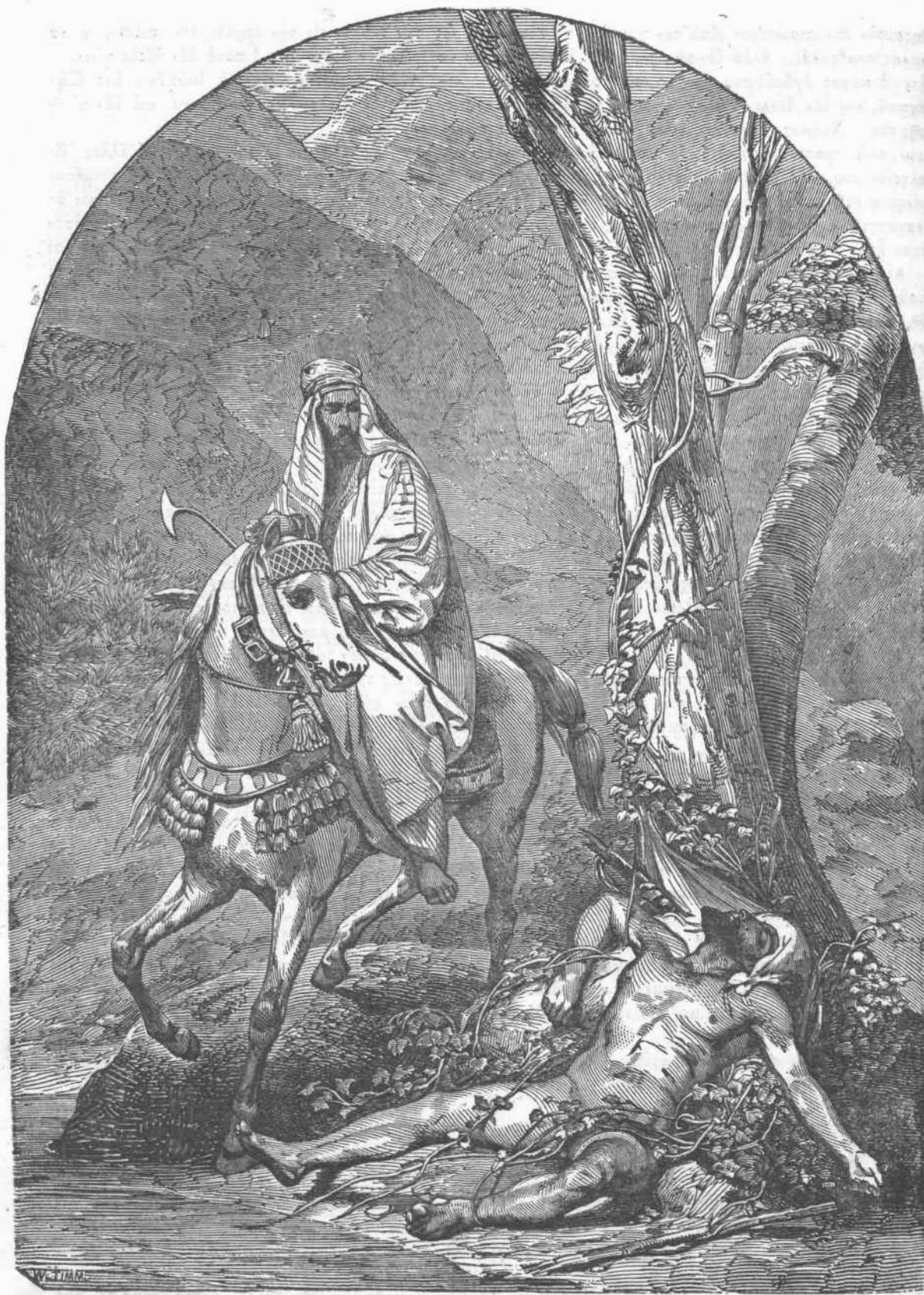
Τοιοῦτοι ὀλέθριοι λόγοι ἐλέγοντο καθ' ἔσπεραν, καὶ ἐσκλήρυνον εἰς τὸ ἐγκλημα τὰς καρδίας, διότι αἱ κακίαι εἶναι ἀλυσὶς ἀλληλένδετος, καὶ ἡ μία φέρει τὴν ἄλλην. Τέλος ἀφ' οὗ ἐξηνητήθησαν καὶ οἱ τελευταῖοι των πόροι, ἢ βδελυρὰ συντροφία ἀνεχώ- ρησεν ἀπὸ τὸ χωρίον. Δύο ἡμέρας ἐπεριπάτησαν, καὶ τὴν νύκτα τῆς τρίτης ἐφθασαν εἰς τὴν πόλιν τῆς γεννητέως των. Ἀπὸ τὸ σκότος κρυπτόμενοι, ἐπρο- χώρησαν περὶ τὸ μεσονύκτιον πρὸς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἀσσάν, εἰσῆλθον ἀθουρῶως διὰ κεκρυμμένης θύρας, γνωστῆς εἰς τὸν Ἰωανθάν, εἰσεχώρησαν εἰς τὸν κοι- τῶνα ὅπου αὐτὸς ἠξέουρεν ὅτι ὁ ἀδελφός του ἔκοι- μάτο μόνος, καὶ ὁ μὲν Ἰωανθάν, ἀφ' οὗ ἔσβυσε τὸν λύχνον, διευθύνθη πρὸς τὴν γωνίαν ὅπου ἔκειτο τὸ κιβώτιον τοῦ ταμείου, οἱ δὲ σύντροφοί του, δύο τὸν ἀριθμὸν, ἐρρίφθησαν πρὸς τὴν κλίνην, καὶ συλλαβόν- τες τὸν Ἀσσάν, ἠθέλον νὰ τῷ δέσουσιν τὰς χεῖρας καὶ νὰ τᾶ κλείσουσιν τὸ στόμα. Ἀλλ' αὐτὸς ἄθλη- τικῆν ἔχων ἐκ φύσεως δύναμιν, δι' ἐνὸς βιαίου κι- νήματος ἀπεσπάσθη ἀπὸ τὰς χεῖράς των, καὶ σύρων τὸ ξίφος του, τὸ ὅποιον ἐκρέματο ὑπεράνω τῆς κλί- νης του, ὄρμησε πρὸς τὸ ταμεῖον ὅπου ἤκουσε θύρου- βον, καὶ ὅπου ἐνόησεν ὅτι ἐνεργεῖται κλοπή, καὶ ῥίψας κατὰ γῆς ἐκεῖνον τὸν ὅποιον ἤυρεν ἠσυχολημένον ἐκεῖ, τὸν ἐπάτησε μὲ τὸ γόναυ του καὶ ἤγγισεν τὸ στήθος του μὲ τοῦ ξίφους του τὴν ἀκμὴν.

— Βοήθεια! ἐκραξεν ὁ Ἰωανθάν. Φονεύσατέ τον διότι θὰ μὲ φονεύσῃ!

— Πῶς! εἶπεν ὁ Ἀσσάν ἀνεγειρόμενος καὶ ἀφι- νων αὐτόν. Σὺ εἶσαι λοιπὸν! Λάβε, ἀθλιε, τὸ κιβώ- τιον ἐκεῖνο, καὶ φύγε ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς μου. Καὶ μὴ τολμήσῃ νὰ μ' ἐγγίσῃ κανείς σας, διότι θὰ πλη- ρώσω ἀκριβᾶ τὴν ζωὴν μου, καὶ θὰ γίνῃ γνωστὸν ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ πατρὸς μου εἶναι ληστής καὶ φονεὺς.

Ὁ Ἰωανθάν ἤρπασε τότε τὸ ταμεῖον, καὶ χωρὶς λέξιν νὰ προφέρῃ, χωρὶς νὰ στρέψῃ ὀπίσω τὴν κε- φαλήν, ἐρρίφθη ἐξω τῆς θύρας, ἀκολουθούμενος ἀπὸ τοὺς συνεργούς του.

Μετά τινος ἡμέρας ὁ Ἀσσάν προφασιζόμενος με- γάλην ἐμπορικὴν ζημίαν, καὶ ναυάγια πολλῶν πλοίων του εἰς τὴν Ἐρυθρὰν, ἐπώλησε τοὺς ἀγρούς καὶ τὰ

ΟΙ ΔΥΟ ΥΙΟΙ.

Κατ' εικόνα του 'Ωρατίου Βερρέτου.

ποιμνιά του, μετέβαλε τὸν ἄνετον βίον του εἰς περιωρισμένον καὶ εὐτελῆ, καὶ τὸν εὐπρεπῆ του οἶκον εἰς πενιχρὰν καὶ ὕβην. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν πτωχείαν καὶ ὑπὸ τὴν ἀχυρίνην στέγην τον παρηκολούθει ἡ φρόνησις ἢ τιμιότης, τὸ πνεῦμα τῆς τάξεως καὶ τῆς φιλεργίας, καὶ ἐπομένως ἡ ἀγάπη καὶ ἡ ὑπόληψις τῶν συμπατριωτῶν του. Καὶ ἐπειδὴ αὐτὰ κυρίως εἶναι, καὶ ὄχι ἡ τύχη, ὄχι ἡ ἀπάτη, ὄχι ἡ αἰσχροκέρδεια, τὰ φέροντα τὴν εὐπορίαν, διὰ τοῦτο ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἡ τύχη του ἤρχισε πάλιν νὰ βελτιοῦται, καὶ ὅλοι ἦσαν πρόθυμοι νὰ τὸν βοηθῶσιν εἰς τοῦτο. Ἔνιστε, εἰς μακρὰ διαστήματα χρόνου, ἀπὸ ἐμπόρους ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς ἐρχομένους, ἤκουεν ὅτι ὁ ἀδελφὸς του κατῴκει τὰς Αἰγυπτιακὰς Οἰθῆας, εἶχε πλοῦτον ἀπέραντον, καὶ ἐπεδείκνυε πολυτέλειαν περισσοτέραν ἀπὸ τοὺς Φαραῶ.

Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἔπαυσαν αἱ σπάνιαι αὐταὶ εἰδήσεις, καὶ εἰς τὰς ἐρεῦνας τοῦ Ἀσσάν περὶ τοῦ ἀδελφοῦ του οὐδεὶς ἤξευρε ν' ἀπαντήσῃ, ὥστε ἐσυμπέρανεν ἢ ὅτι ἀπέθανεν αὐτὸς, ἢ ὅτι μετέβη εἰς ἄλλον τόπον. Ἡ ἰδία του δὲ κατάστασις προώδευεν ἐν τούτοις καθ' ἡμέραν ἐπὶ τὸ κρεῖττον, καὶ εὐλογοῦμενος ὑπὸ τοῦ θεοῦ καὶ βοηθούμενος ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, κατῴρθησε διὰ τῆς ἐπιμελείας του ἂν ὄχι ν' ἀποκτήσῃ πάλιν ὅλον τὸν παλαιὸν πλοῦτόν του, ἀλλὰ νὰ φθάσῃ εἰς βαθμὸν ἀνέσεως, ὅστις ἦτον ἐπαρκέστατος δι' αὐτόν. Οὕτω κατῴρθησε κατ' ὀλίγον νὰ ἐξαγοράσῃ καὶ τοὺς πατρικοὺς ἀγρούς του, καὶ τὸν οἶκον εἰς ἃν ἐγεννήθη, καὶ ν' ἀποκτήσῃ πάλιν τὰς καμήλους του καὶ τοὺς ἵππους του.

Ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἓνα τῶν ἵππων τούτων ἐπιβαίνων, ἐξῆλθε τῆς οἰκίας του, καὶ βραδέως καὶ σκεπτικῶς διευθύνετο πρὸς μίαν ἀπὸ τὰς παλαιὰς του ἐπαύλεις, τῆς ὁποίας τὴν ἐκ νέου ἀγορὰν διεπραγματεύετο. Ἦτον δὲ σκεπτικός, διότι διὰ νὰ ἔλθῃ εἰς αὐτὴν τὴν ἐπαυλιν, ἐστράφη ὀπίσω τῆς οἰκίας, εἰς μικρὰν χλοερὰν πεδιάδα, τὴν ὁποίαν διέβρεε ῥύαξ, καὶ ὅπου πρὸ χρόνων δὲν εἶχε στρέψει τὰ βήματα του, διότι ἐσπαράττετο ἡ καρδία του ὁσάκις τὴν ἐβλεπε καὶ ἀνεπόλει ὅτι εἰς τὰς παιδικὰς του ἡμέρας ἐκεῖ συνέπαιζε μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του, τὸν ὁσίου ἐγκαρδίως τότε ἠγάπα, ὑπὸ τὰ βλέμματα τοῦ πατρὸς των, ὅστις εὐλόγει τὰ παιδιά του.

Αἶφνης ὁ ἵππος ἀνεσκίρτησε, καὶ ὀρθῶν τὰ ὄτα, καὶ στηρίζων τὸ βλέμμα πρὸς ἐνὸς δένδρου τὴν ρίζαν, ἤρξατο νὰ φουᾶ σφοδρῶς. Ἀπὸ τὰ κινήματα ταῦτα προσεκτικὸς γινόμενος καὶ ὁ Ἀσσάν ἐστρεψε τοὺς ὀφθαλμούς πρὸς τὴν ρίζαν, καὶ εἶδεν ἐκτάδην κείμενον ἐπ' αὐτῆς ἀνθρώπον ἐντελῶς γυμνόν, διότι τὰ ὄνυχα βράχη τὰ ὁποία τὸν ἐκάλυπτον εἶχον πέσει ἀπὸ τὸ σῶμά του, κατὰ τὰ ἄλλα δὲ ἰσχνόν καὶ ὠχρόν, ὥστε ἐφαίνετο ὡς νεκρός. Πλήρης συμπαθείας ἐπλησίασεν ὁ Ἀσσάν, ἀλλὰ ποία ὑπῆρξεν ἡ ἐκπληξίς του, ἔταν ἀτενίσας τοὺς ἠλλοιωμένους χαρακτῆρας ἐκείνους ἐγνώρισε τοῦ ἀδελφοῦ του τὸ πρόσωπον.

Ἡ πρώτη του ὁρμή ὑπῆρξε νὰ στρέψῃ τοὺς χαλινοὺς καὶ νὰ φύγῃ, διότι παρέστη ἐμπρὸς του ἡ εἰκὼν τῆς ἀπαισίου νυκτὸς ἐκείνης, ἔταν ὁ Ἰω-

ναθὰν ὡς κλέπτης εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν του, καὶ φονέων ζῆφν κατ' αὐτοῦ κινήσας, τὸν ἐβύθισε δι' ἐγκλήματος εἰς πενίαν, καὶ πρὸ πάντων τῶ ἐπότισε τὴν ἀνίατον θλίψιν τοῦ νὰ γνωρίσῃ τοῦ ἀδελφοῦ του τὴν αἰσχύνην καὶ τὴν ἠθικὴν ἐξαχρείωσιν. Ἀλλὰ τὸ πικρὸν τοῦτο αἶσθημα δὲν διήρκεσεν οὐδ' ὅσον βριπὴ ἀστραπῆς· διότι τῶ ἐπῆλθε κατὰ νοῦν ὅτι ὁ βακενδύτης ἐκεῖνος, ὁ ἀποθησκῶν τῆς πείνας ἐπὶ τῆς ρίζης ἐκεῖ, ἐκοιμήθη τοσάκις εἰς τὴν χλόην αὐτῆς ἄλλοτε, στηρίζων τὴν κεφαλὴν του εἰς τοῦ πατρὸς των τὸ στήθος, καὶ κρατῶν ἀπὸ τὴν χεῖρα τὸν ἀδελφόν του μήπως τῶ φύγῃ. Οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐπληρώθησαν δακρύων, καὶ ἀποβάς τοῦ ἵππου, ἐπλησίασεν εἰς αὐτόν, ἤγγισε τὴν χεῖρά του καὶ τὴν εὔρε ψυχρὰν, ἀλλ' ἔθεσε τὴν χεῖρα εἰς τὴν καρδίαν του, καὶ ἠσθάνθη ὅτι ἀκόμη κτυπᾷ. Τότε ἔλαβε τὸν ἡμιθανῆ εἰς τὰς ἀγκάλας του, τὸν ἔθεσεν εἰς τὸν ἵππον, καὶ στηρίζων αὐτόν, τὸν εἰσήγαγεν εἰς τὸν οἶκόν του, τὸν ἔθεσεν εἰς τὴν κλίνην του, τὸν ἐθέρμανε καὶ τὸν περιέθαλψε.

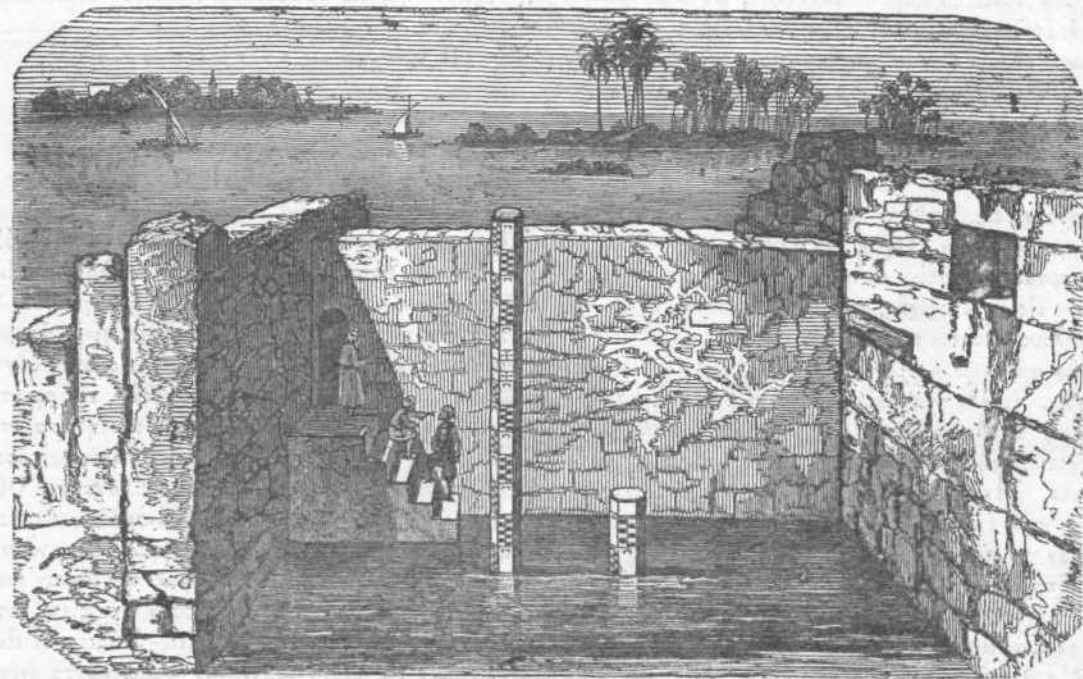
(Ἡ συνέχεια εἰς τὸ ἐπόμενον φυλλάδιον)

ΝΕΙΛΟΜΕΤΡΪΟΝ

Πάντες γινώσκομεν, ὅτι ὁ Νεῖλος κατακλύζει καθ' ἕκαστον ἑνιαυτὸν τὴν περίεχον χώραν καὶ ὅτι ἀνευ τοῦ περιοδικοῦ τούτου κατακλυσμοῦ ἡ Αἴγυπτος ἀπασα ἤθελε περιέλθει εἰς τὴν κατάστασιν εἶναι ἄπαντα τὰ μέρη αὐτῆς ὅπου δὲν φθάνουσι τὰ ζωογόνα ὕδατα τοῦ ποταμοῦ ἤθελε, δηλαδὴ, μεταβληθῆ εἰς φρικτὴν ἀμμώδη ἐρημίαν. Ἡ Αἴγυπτος, στερηθεῖσα τοῦ Νεῖλου (καὶ ὑπῆρξαν ἀνθρώποι μιλετήσαντες τοῦτο), ἤθελε καταδικασθῆ εἰς ἀφορίαν καὶ εἰς θάνατον. Ὅθεν λατρεύει τὸν ἁγίον της, καθὼς τὸν ὀνομάζει, ὡς θεότητα καὶ μετὰ πλείστης προνοίας φροντίζει, νὰ μὴ ἀσωτεύῃ, ἐν τῇ μεγαλωσίᾳ αὐτοῦ, τὸν ὄγκον ἐκείνου τοῦ ὕδατος τὸν ὁποῖον ἀγνωστον μὲν εἶναι θετικῶς, ποῦ, πῶς καὶ πότε θησαυρίζει, βέβαιον δὲ εἶναι ὅτι κομίζει εἰς αὐτὴν τακτικῶς, κατὰ πάντα ἑνιαυτόν, ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. Περὶ τὴν ῥύθμισιν τῆς χρήσεως τοῦ ἀνεκτιμήτου ἐκείνου θησαυροῦ ἐπράχθησαν ἀνέκαθεν πολλὰ ὥστε ὁ Νεῖλος δὲν εἶναι ἐλεύθερος νὰ κατακλύζῃ τὴν χώραν ὁ πότε καὶ ὅπως θέλῃ· ἀλλὰ προχώματα πολυάριθμα κρατοῦσιν αὐτόν δεσμῶν ἐντὸς διπλοῦ βείθρου, φυσικοῦ καὶ τεχνητοῦ, ἕως οὗ, ἀβῆσαντος τοῦ ὕδατος ἀποχρώντως, εἰμφορεῖ ἤδη νὰ ἐπιτραπῇ ἄνευ ἀτοπήματος εἰς τὸν πληθωροῦντα ποταμὸν νὰ ἀπλωθῇ ἐν ἀνέσει ἐπέκεινα τῶν ὄχθων αὐτοῦ· καὶ πάλιν ὅμως δὲν τὸν ἀφίνοσι νὰ ὑπάγῃ ὅπου θέλῃ, ἀλλὰ τὸν ὑποχρεοῦσι νὰ διανεμηθῇ εἰς ἀπείρους διώρυγας, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤττον εὐρείας, τῶν ὁποίων αἱ διάφοροι πύλαι δὲν ἀνοίγονται εἰμὴ εἰς ἐποχὰς ὀρισμένας καὶ καθ' ὀρισμένα μέτρα· διότι εἶναι ἄσωτος δεόμενος κηδεμόνος, ἄνευ τοῦ ὁποίου ἤθελε βεβαίως ποιῆσαι κακίστην χρεῖσιν τῆς τερατώδους αὐτοῦ περιουσίας. Προστούτοις τὰ εἰσο-

θήματά του δέν είναι πάντοτε ὅμοια. Ἐπίστε, δι' αἰτίας ἀγνώστους, ἐλαττοῦνται τοσοῦτον, ὥστε δέν ἐξαρκοῦσιν εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς πολυαριθμοῦ αὐτοῦ οἰκογενείας· καί τούτου μάλιστα δοθέντος, ἀνάγκη ἡ διανομή νά γίνη ἴση καί νά ληρθῆ φροντίς περὶ τῆς ἀναπληρώσεως τοῦ ἐλλείποντος. Καθότι ἡ Αἴγυπτος δέν ὁμοιάζει τὰς ἄλλας χώρας, ἡ πρόσοδος τῆς ἐξαρτάται πάντοτε ἀπό τῆς πλημμύρας τοῦ Νείλου· πολὺ πρὶν ἔλθῃ ἡ ὥρα τοῦ θερισμοῦ, ἡ αὔξησις τῶν ὑδάτων τοῦ ποταμοῦ ἀναγγέλλει εἰς αὐτὴν τὸ ποσὸν τοῦ σίτου τὸν ὁποῖον θέλει συλλέξει· ὅθεν αἰεποτε μετρεῖ τὴν αὔξησιν ταύτην διὰ οἰκοδομῶν ἐξεπίτηδες μὲν κατασκευασθέντων, ὀνομαζομένων δὲ *Νειλομετρῶν* καί τῶν πλείστων ἀνατρεχόντων εἰς τὴν ἀπωτάτω ἀρχαιοτάτηα.

Τὸ περιφημότερον Νειλομέτριον, τὸ καί μόνον σήμερον σωζόμενον, εἶναι τὸ παρὰ πόδας εἰκονιζόμενον

καίται δὲ εἰς τὴν ἄκρην τῆς νήσου Ῥαουδᾶ, μεταξύ Γικέ (ὅπου αἱ τρεῖς μέγιστα τῶν πυραμίδων) καί Καίρου. Τὸ Νειλομέτριον τοῦτο ἦτο ἄλλοτε οἰκοδόμημα κομφῶν, διότι περιηγητῆς, γράψας ἐν ἀρχῇ τῆς παρούσης ἑκατονταετηρίδος, οὕτω πῶς περιγράφει αὐτό. « Εἶναι δὲ κτίσιον ὀκτάγωνον, εἰς τὸ μέσον τοῦ ὁποῖου ὑπάρχει δεξαμενὴ εὐρεία, βαθεῖα καὶ κομφῶς κεκοσμημένη καὶ ἔχουσα εἰς τὸ κάτω αὐτῆς μέρος, ὅπῃ πλατεῖαν, δι' ἣς εἰσέρχονται ἐλευθέρως τὰ ὕδατα τοῦ ποταμοῦ ἀνωθεν τῆς δεξαμενῆς ταύτης, ὡς κοδομήθησαν πολλὰ δωμάτια ἢ κελλία, περίεργα διὰ τοὺς γωνιώδεις αὐτῶν θόλους· εἰσέρχεται δὲ εἰς αὐτὰ διὰ κλίμακος συγκεκλιμένης ὑπὸ ἀκροῦ βυθισμένων, ἀλλ' ἄνευ διευράκτου. Ἐπὶ τῶν δωματίων τούτων, ὑψοῦται κιονοστοίχια κομφῆ, καὶ τὸ ἔσλον οἰκοδόμημα ἀποκορυφῶται εἰς θόλον εὐρύν. »

« Ἐν καιρῷ τῆς λειψυδρίας, ὁ ποταμὸς δέν ὑπερβαίνει τὴν δεξαμενὴν· ἀλλ' ἐν καιρῷ τοῦ ἀνωτάτου ὄρου τῆς πλημμύρας, φθάνει μέχρι τῶν ὑπερτάτων τοῦ οἰκοδομήματος κώλων. Ἡ κλίμαξ ἡ δεικνύουσα τὴν βαθμιαίαν τῶν ὑδάτων ἀνάβασιν, δέν εἶναι προσηρητημένη εἰς τὰ πλευρὰ τοῦ τοίχου, ἀλλ' εἶναι ἐγκεχαραγμένη ἐπὶ στήλης ἐγευρομένης ἐν τῷ κέντρῳ. Ἡ στήλη αὕτη, ἡ κομφῶς ἄμα καὶ ἐλαφρῶς ἐξευργασμένη, φέρουσα δὲ κιονόκρανον Κορινθιακόν, καὶ ἐκ μαρμάρου ὑπολευκοῦ κατασκευασμένη, εἶναι ὀκτάπλευρος· καὶ ἡ μὲν βᾶσις αὐτῆς εἶναι ἰσόπεδος τοῦ πυθμένου τοῦ ποταμοῦ, τὸ δὲ ἔσλον ὕψος συμποσοῦται εἰς 35 πόδας, 8 δακτύλους, 8 γραμμὰς, Παρισίων μέτρων. »

« Περὶ τὰ τέλη τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος, οἱ Κ^ο Χαβρώλ καὶ Πέρης, ἐπιτετραμμένοι τὴν ἐπισκευὴν τοῦ Νειλομετρίου τούτου, κατεμέτρη-

σαν ἀκριβῶς τὰς ὑποδιαίρεσεις αὐτοῦ. Καθαρίσαντες δηλαδὴ καλῶς τὴν δεξαμενὴν ἀπὸ τῆς σωρευθείσης διὰ τοῦ χρόνου ἰλύος, παρετήρησαν, ὅτι τὸ ἀπὸ τοῦ βᾶθρου μέχρι τῆς κορωνίδος μέρος τῆς στήλης ἦτο διηρημένον εἰς 16 πῆχους· ἐκ τούτων οἱ μὲν ἕξ κατώτεροι δέν ἦσαν ὑποδιηρημένοι, οἱ δὲ 10 ἀνώτεροι ὑποδιηροῦντο εἰς 24 δακτύλους· ἕκαστος δὲ τῶν πῆγων ἀντεστοίχει πρὸς 54 ἐκτόμετρα. Τὸ κιονόκρανον εἶχεν ἐνὸς πῆγος καὶ τεσσάρων δακτύλων ὕψος. Προσπέθεσαν δὲ ἐπὶ τοῦ κιονοκράνου κύβον ἐκ μαρμάρου λευκοῦ, ἔχοντα ὕψος πῆχυν καὶ δύο δακτύλους· καὶ ὑποδιήρουν αὐτόν, διότι ἀπὸ πολλῶν ἑκατονταετηρίδων, ἡ αὔξησις τοῦ Νείλου πολλὰκις ὑπερέβαινε τὸν δέκατον ἕκτον πῆχυν. Προστούτοις, ἀντικατέστησαν μίαν ἐγκάρσιον δοκὸν ἐπιχειμένην ἐπὶ τῆς στήλης, διὰ νὰ ὑποστηρίξῃ αὐτὴν, ἐθαψαν ἐκ νέου τὴν

στήλην, διατηρήσαντες ἐπιμελῶς τὰς ἀρχαίας Κορινθίας καὶ Ἀραβικάς ἐπιγραφὰς καὶ τελευταῖον ἐνεγράψαν ἐπὶ τῆς πύλης ἐπιγραφὴν γαλλικὴν καὶ ἀραβικὴν πρὸς καθιερωσιν τῆς μνήμης τοῦ γεγονότος τούτου. »

Ἡ προκειμένη εἰκὼν πολὺ ἀπέχει τοῦ νὰ ἐνθυμίσῃ τὴν κομφῆν ἐκείνην περιγραφὴν· διότι ἡ μετὰ τὴν Γαλλικὴν κατάκτησιν ἐπελθούσα Κυβέρνησις ἐθιώρησε, φαίνεται, περιττὴν τὴν συντήρησιν τοσοῦτον πολυδαπάνου οἰκοδομήματος, καὶ περιωρίθη εἰς μόνην τὴν ἀρχαίαν Νειλομέτρια ἣσαν ἀπλοῦστατα, ἐὰν κρίνωμεν ἀπὸ τῆς περιγραφῆς, τῆς ἐν τῷ Στράβωνι σωζόμενης τοῦ Νειλομετρίου τὸ ὅποιον ὑπῆρξεν ἐπὶ τῆς παρὰ τὴν Σῆνην κειμένης νήσου. « Εἶναι δὲ, λέγει, τὸ Νειλομέτριον φρέαρ ἀπὸ λίθου πελεκητόν καὶ τετράγωνον, παρ' αὐτὴν τὴν ὄχθην τοῦ Νείλου, κατασκευασμένον, καὶ χρησιμεῖον ἵνα σημειῶνται ἐν αὐτῷ ὅλαι αἱ ἀναβάσεις τοῦ Νείλου, αἱ μέγισται, αἱ ἐλάχισται καὶ αἱ μέσαι· διότι τὸ μὲν ἐν τῷ φρέατι ὕδωρ συναναβαίνει καὶ συντακינוῦται μὲ τὸν ποταμόν, ἐν δὲ τῷ τοίχῳ τοῦ φρέατος ὑπάρχουσι σημεῖα δι' ὧν μετροῦνται αἱ τέλειαι καὶ αἱ ἄλλαι ἀναβάσεις· καὶ οἱ ἐφορευόντες τὰ σημεῖα ἀναγγέλλουσι τοῖς πᾶσι πρὸς ὀδηγίαν αὐτῶν. »

Κ. Π.

ΑΡΙΘΜΟΜΕΤΡΟΝ.

Ἡ ὑπερτάτη εὐδαιμονία εἰς ἣν φαίνεται τείνων ὁ ἄνθρωπος, εἶναι ἡ ὑπερτάτη ἀδράνεια, ὁ ἀνετος βίος τοῦ ζωοφύτου, τὸ γλυκὺ μῆδεν πράττειν. Ἀφροντιν καθήμενον εἰς δωμάτιον πολυτελές καὶ ἀναπαυτικόν μεταφέρει ὁ ἀτμός, μὲ ἀνέμου ταχύτητα, ἀπὸ πέρατος μέχρι πέρατος τῆς Εὐρώπης. Ἡ γῆ αὕτη προσκαλεῖται νὰ κλίνη ὡς πειθῆνιος ἵππος τὸ νῶτον ὑπὸ τὸν ἀναβάτην τῆς, καὶ ἀντὶ αὐτοῦ νὰ κοπιᾷ μεταβαίνων ἀπὸ μέρος εἰς μέρος, τὰ μέρη αὐτῆς νὰ ὀδοιπορῶσι πρὸς αὐτὸν ἄμα ἐπιθυμητῶν. Ὁ ηλεκτρισμὸς ταχύτερος τῆς ιδέας μεταφέρει τὰς ἀγγελίας του, καὶ αὐτοὶ οἱ νωθροὶ κοχλίας μεταβάλλονται εἰς ὠκύποδας ταχυδρόμους μου. Μετ' οὐ πολὺ ὁ πεπολισμένος ἄνθρωπος, ὡς τρυφήλος τῆς Ἀσίας Σατραπῆς, θέλει κεῖσθαι ὑπτιος καὶ χαίνων ἐν τῇ ἀργίᾳ του εἰς παχέα στρώματα ῥόδων, καὶ αἱ δυνάμεις τῆς φύσεως, ὡς τόσαι ἀργυρώνητοι ὀδαλίαι θέλουσι περιστάσθαι μ' ἐσταυρωμέναις τὰς χεῖρας, περιμένουσαι τὸ νεῦμα τοῦ ἡγεμόνος των. Διὰ τοῦ Κρωσώτου καὶ τοῦ Χλωροφοργίου πολεμεῖ τὴν ἀλγηδόνα, διὰ μυρίων δ' ἐφευρέσεων, αἰτινες ἐκπλήττουσι τὴν διάνοιαν, προσπαθεῖ ν' ἀποσεισῇ τὸν ζυγὸν τοῦ κόπου καὶ τοῦ καμάτου.

Ἄλλ' ἂν καὶ κατισχύσῃ νὰ κατατροπώσῃ τὸν δαίμονα τοῦ ὕλικου πόνου, δύναται δι' οἴας δήποτε ἐφευρέσεως ποτε ν' ἀποκόψῃ καὶ τὸν ἄλλον πόνον ἐκείνον, ὅστις δάκνει ὄχι τὸ σῶμα ἀλλὰ τὴν ψυχὴν, θέλει δυνηθῆ διὰ σταγῶνων ἐπισταλάξεως, ἢ δι' ἐμπνεύσεως αἰθερίου νὰ καταστήσῃ ἀνώδυνον τὴν καρδίαν, ἢ θέ-

λει ἐφεύρει μηχανὴν ἐλαττοῦσαν τὸν νοερόν κάματον, ὃν ἐπιβάλλει καὶ ἡ θιβρώτικουσα σκεψίς. Τοῦτο τῷ ὄντι φαίνεται ὅτι εἶναι τὸ ἔσχατον ὄριον, μέχρις οὗ δέν ἐπιτρέπεται εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ἀγχίνοσιν νὰ προβῇ· καὶ ὅμως ἰδοῦ, ἐπάτησε καὶ αὐτό! Ἡ ἐνταῦθα δημοσιευομένη εἰκὼν παριστᾷ μηχανὴν, ἣτις θέλει ἐκτελεῖ ὄχι σωματικὴν, ἀλλὰ νοεράν ἐργασίαν, καὶ ταύτην μίαν τῶν ἐπιπονωτέρων. Ἡ μηχανὴ αὕτη εἶναι τὸ ἀριθμόμετρον, ἐφευρεθὲν μὲν τὸ πρῶτον ἐν 1818, τελειοποιήθη δὲ καὶ εὐχεστότερον γενόμενον ἐν 1849 ὑπὸ τοῦ Γάλλου Θωμᾶ τοῦ Κολμάρου, καὶ ἐπαγγελλούμενον νὰ ἐκτελεῖ μὲ τὴν μεγίστην ἀκρίβειαν καὶ μὲ πολλὴν ταχύτητα τὰς τέσσαρας πράξεις τῆς ἀριθμητικῆς, καὶ ἀκόμη καὶ τὴν ἐξαγωγήν τῶν ριζῶν.

Δὲν θέλομεν παντάπασιν ἐπιχειρήσει νὰ ἐξηγήσωμεν πῶς ἐντὸς τοῦ ἐνταῦθα ἀπεικονιζομένου κιβωτίου κρύπτονται πέντε κύλινδροι ἔχοντες ἀνὰ ἐννέα βραδύσεις ἀντιστοιχοῦσας εἰς ἐννέα μονάδας, καὶ ἄλλην δεκάτην κινουμένην δι' ἐλατηρίου· πῶς ἄλλος ἕκτος κύλινδρος ἔχει τὰς βραδύσεις ἐλικοειδεῖς, πῶς οἱ κύλινδροι οὗτοι ἀλληλουχοῦνται καὶ μεταδίδουσι τὰς κινήσεις των ἀμοιβαίως. Ἡ τοιαύτη μηχανικὴ περιγραφή οὔτε καταληπτὴ ἤθελε γίνεαι οὔτε ἤθελε χρησιμεῖσαι, διότι ἐκτὸς τοῦ ἐφευρετοῦ καὶ τῶν ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ κατὰ τὰς ὀδηγίας αὐτοῦ ἐργαζομένων οὐδεὶς ἐπὶ ἀπλῆς περιγραφῆς δύναται νὰ ἐπιτύχῃ εἰς τὴν κατασκευὴν μηχανήματος πολυπλόκου, καὶ δυσνόητου. Θελεῖ δ' ἀρκέσει νὰ ἐκθέσω βραχέως τὰς ἐνεργείας τοῦ ἀριθμομέτρου.

Ἡ μηχανὴ αὕτη, ὅποια παρίσταται ἐνταῦθα, καὶ ὅποια μέχρι τοῦδε κατασκευάσθη, δύναται νὰ ἐνεργήσῃ μόνον δι' ἀριθμῶν ἀναβαινόντων μέχρι μυριάδων, καὶ οὐχὶ ἐπέκεινα. Προκειμένης λοιπὸν ἐργασίας προσθέσεως, αἱ μεταλλιναὶ λαβίδες σφίτινες κινουνται ἐντὸς τῶν ἐκ δεξῶν πέντε γραμμῶν ἢ σχισμῶν ὠθοῦνται μέχρι τῶν ἀντιστοίχων χαρακτῆρων τοῦ πρώτου προσθετού. Ἄν, φέρ' εἰπῆν, ὁ προσθετός οὗτος ἦναι 76948, ἢ τῆς πρώτης σχισμάδος (πρὸς δεξιὰ) λαβὶς τίθεται εἰς τὸν ἀρ. 8, ἢ τῆς δευτέρας εἰς τὸν 4 ἢ τῆς τρίτης εἰς τὸν 9, καὶ οὕτω καθεξῆς, καὶ τότε στρέφεται ὁ ἐμπρός τοῦ κιβωτίου στρόφιγξ, καὶ ἀμέσως εἰς τὰς τρογγύλας ὅπας, τὰς ἄνωθεν τῶν σχισμῶν, φαίνονται γεγραμμένοι οἱ αὐτοὶ ἀριθμοί. Μετὰ τοῦτο αἱ λαβίδες μετατίθενται εἰς τοὺς ἀριθμοὺς τοῦ δευτέρου προσθετού. Οὕτως ἂν εἰς τὸν προῤῥηθέντα πρόκηται νὰ προστεθῇ ὁ ἀριθμὸς 35784 ἢ λαβὶς τῆς α'. σχισμάδος μετατίθεται εἰς 4 ἢ τῆς β'. εἰς 8 καὶ οὕτω καθεξῆς· καὶ δι' ἄλλης στροφῆς τοῦ στρόφιγγος φαίνεται γεγραμμένον τὸ κεφαλαῖον τῶν δύο ἀριθμῶν, καὶ οὕτω καθεξῆς, δι' ὅλους τοὺς ἀριθμοὺς ὅσοι πρόκειται νὰ προστεθῶσι, γινομένης ὅμως πάντοτε προσοχῆς ὥστε ἡ λαβὶς τῆς α'. σχισμάδος πρὸς τ' ἀριστερὰ νὰ μένῃ εἰς τὸν ἀρ. 1.

Προκειμένου περὶ πολλαπλασιασμοῦ, οἱ χαρακτῆρες τοῦ πολλαπλασιαστέου σημειοῦνται διὰ τῶν λαβίδων εἰς τὰς 5 σχισμάδας ἐκ δεξιῶν, ἐκ δὲ τοῦ πολ-

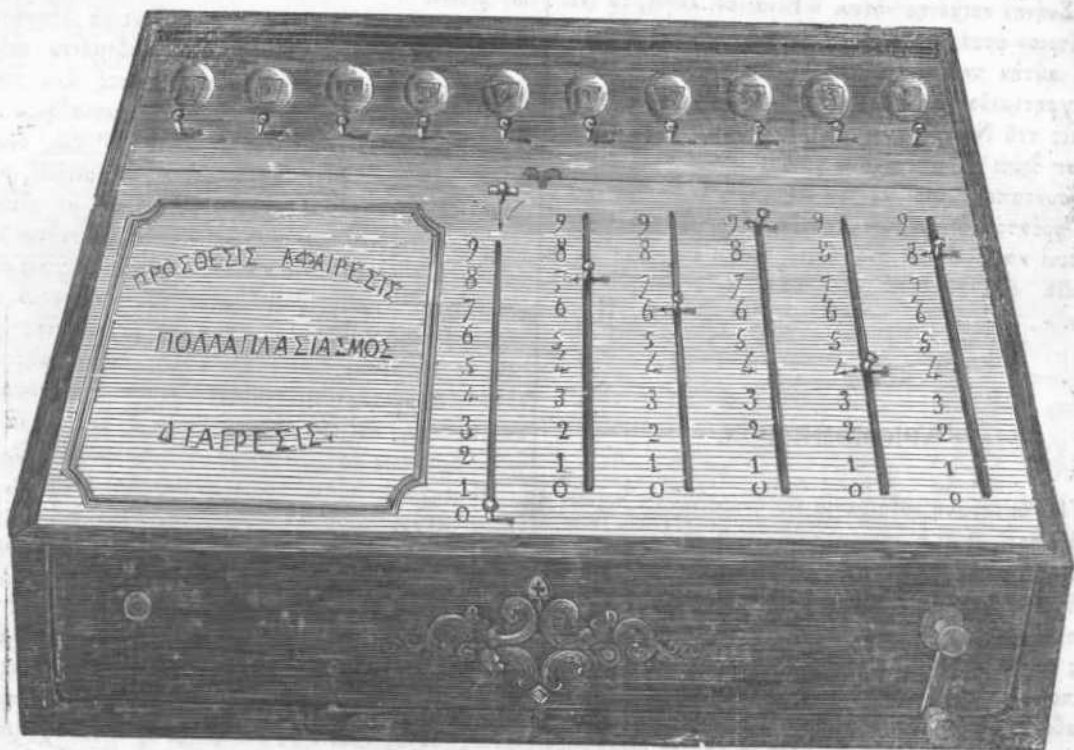
λαπλασιαστού ὁ ἄ. χαρακτήρ, ὁ τῶν μονάδων σημει-
 οὔται διὰ τῆς λαβίδος εἰς τὴν πρὸς ἀριστερὰ σχισμάδα.
 ἔπειτα δὲ στρέφεται ὁ στρόφιγξ καὶ ἐπειδὴ ὁ πολ-
 λαπλασιασμὸς εἶναι μόνον πρόσθεσις ἀριθμοῦ τινὸς
 τασάκις ἐφ' αὐτοῦ, ὅσας μονάδας ἔχει ὁ πολλαπλα-
 σιαστής, διὰ τοῦτο ἡ στρόφη αὕτη φέρει, διὰ τοῦ εὐ-
 φυοῦς μηχανισμοῦ τοῦ ἀριθμομέτρου εἰς ἀποτελεσμα-
 ὅτι εἰς τὰς στρογγυλάς ὅσας γράφονται ἀλληλοδια-
 δόχως καὶ ταχύτατα τὰ διάφορα κεφάλαια τοῦ πολ-
 λαπλασιασμοῦ προστεθειμένου ἐφ' αὐτὸν ἄπαξ, δις,
 τρίς, καὶ τέλος τασάκις ὅσας μονάδας δεικνύει ἡ λα-
 βὶς τῆς πρώτης σχισμάδος ἀριστερᾶ. Μετὰ ταῦτα
 ἡ αὕτη ἐργασία ἐπαναλαμβάνεται διὰ τοῦ δευτέρου
 χαρακτήρος τοῦ πολλαπλασιαστοῦ τοῦ χαρακτήρος

ἐπὶ διλιονίων, καὶ ἡ τιμὴ αὐτῆς νὰ ᾖ μόνον 100
 μέχρι 125 φρ. Τότε θέλομεν εἰπεῖ ὅτι ἀπὸ ἀλλοίαν ὁ
 ἀνθρώπινος νοῦς ἐνὸς τῶν μεγαλητέρων, τῶν βασι-
 νιστικωτέρων καὶ τῶν συνεχευτέρων ἀγώνων του, καὶ
 τότε δὲν θέλομεν ἀπελπισθῆ' νὰ ἰδῶμεν ποτὲ ἐπιυ-
 ριτικομένην καὶ μηχανὴν ἄλλην, ὦ! πόσον χρήσιμον
 ἐνίστε ταύτην, ἧτις καὶ νὰ σκέπτηται ἀντὶ τῶν ἀν-
 θρώπων.

A. P. P.

ΔΙΩΡΥΓΕΣ.

Οἱ πρῶτοι τῶν κεφαλαίουχων τῆς Ἀγγλίας ἠνώ-
 θησαν ἤδη εἰς ἐπιχειρήσιν τῆς διώρυγος δι' ἧς ὁ Εἰρη-
 νικὸς καὶ ὁ Ἀ-λατικὸς μέλλουσι νὰ βληθῶσιν εἰς
 συγκοινωνίαν. Ἐπὶ κεφαλῆς τῶν κεφαλαίουχων αὐτῶν

τῶν δεκάδων, ἀλλ' ἀρῶ ὁ ἄβζξ ἐφ' οὗ εἰσὶν ἠνεωγ-
 μέναι αἱ στρογγυλαὶ ὅσαι σπρωχθῆ ὀλίγον πρὸς τὰ
 δεξιά. Τὸ αὐτὸ γίνεται καὶ διὰ τὰς ἑκατοντάδας.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἀφαίρεσις εἶναι ἡ ἐναντία πρᾶξις τῆς
 πρόσθεσεως, ἡ διαίρεσις εἶναι συνεχῆς ἀφαίρεσις, ἀ-
 φαιρουμένου δηλαδὴ τοῦ διαιρέτου ἀπὸ τὸν διαιρέτων
 τασάκις ὅσας μονάδας περιέχει τὸ πηλίκον, καὶ ἡ
 ἐξαγωγή τῆς ῥίζης τέλος εἶναι διαίρεσις καὶ αὕτη,
 ὅπου διαιρέτης καὶ πηλίκον εἶναι ἴσα, διὰ τοῦτο αἱ
 τρεῖς αὗται πράξεις γίνονται κατὰ τὸν αὐτὸν τρό-
 πον, ἀντιθέτως τῆς πρόσθεσεως καὶ τοῦ πολλαπλα-
 σιασμοῦ, στρεφρομένου δηλαδὴ τοῦ ἀβακίου τῶν στρογ-
 γύλων ὁπῶν κατ' ἐναντίαν διεύθυνσιν.

Ἐκαστος ἐννοεῖ ὅποιά ἡ εὐχарιστία τῆς μηχανῆς
 ταύτης, ἧτις ὑπολογίζει ταχύτητα καὶ δὲν ὑπόκειται
 εἰς οὐδεμίαν ἀπάτην. Ὁ ἐφευρετὴς ὑπόχεται ἐντὸς
 ὀλίγου νὰ τελειοποιήσῃ αὐτὴν εἰς βαθμὸν ὥστε νὰ
 ἐργάζεται ὄχι ἐπὶ πέντε ἀλλ' ἐπὶ δέκα ἀριθμῶν, ἧτοι

ἀκούονται ὅ,τε Ῥοθαχίλδης καὶ οἱ ἀδελφοὶ Βάριγγες-
 Διευθυντῆς τῶν ἀρρωσῶν τὴν ἐξώρυσιν ἐργασιῶν εἶ-
 ναι ὁ γνωστὸς ἐν πάσῃ τῇ Ἀμερικῇ τέκτων καὶ μη-
 χανικὸς Childs. Ὅπως δὲ ἀπορῶγῃσι τὰς μεγάλας
 δυσκολίας τὰς ὁποίας ὁ ἰσθμὸς τῆς Πανάμης παρέχει
 εἰς τὴν ἐγκοπήν, ἀπεράσιαν νὰ ἀνοίξῃσι τὴν διώρυγα
 εἰς τὴν Grey Town πόλιν εἰς τὸ στόμιον κειμένην
 τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ ἐκβάλλοντος εἰς τὸν Μεξικα-
 νικὸν κόλπον. Ἀκολουθοῦντες τὸν ποταμὸν τοῦτον,
 εὐθάνουσι τοιοῦτοτρόπως διὰ τῆς λίμνης ἕως τῆς Νι-
 कारαγοῦας. Τὸ διαχωρίζον τὴν Νικαραγοῦαν ἀπὸ τὸν
 Εἰρηνικὸν διάστημα δὲν ὑπερβαίνει τότε τὰ 130 στά-
 δια (15 μίλια) ὡς ἐγγίστα, καὶ εὐκόλως διὰ τὴν φύ-
 σιν τοῦ ἐδάφους ἐγκόπτεται. Προέκρινον δὲ τὸν δρόμον
 τοῦτον διότι ἡ Νικαραγοῦα ἔχει κλίμα ὑγιεινότερον,
 καὶ διότι ἐκ τῆς Πανάμης τὰ πρὸς τὴν Καλλιφορνίαν
 διευθυνόμενα πλοῖα ἤθελον ὑποχρεωθῆ νὰ διαπλεύσῃσι
 900 μίλια περισσότερον.

Ἡ Ἰταλία, ὀνομαζομένη τὸ πάλαι Μεγάλη Ἑλλάς, ὑπῆρξεν ἄλλοτε ἀδελφὴ τῆς Ἑλλάδος.
 Τὸν ἀδελφικὸν τοῦτον δεσμόν ἀνεένωσε καὶ συνέσφιγξεν εἰς μᾶλλον ἐπ' ἐσχάτων ἡ συμπάθεια τῶν
 ὁμογενῶν ὑπὲρ τῶν ἐνδύξων ἀλλ' ἀτυχῶν προμάχων τῆς Ἰταλικῆς ἐλευθερίας. Εἰς τούτων, ὁ Κ.
 Ἐδ. Φούσκος, νέος πεπαιδευμένος καὶ εὐφυῆς, ὁτινος ἔβρισκεν καὶ ποιητικὰς τινὰς συγγραφὰς, προσ-
 ουγῶν εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ἑλλάδος, διέχυσε τὰ φιλελεύθερα αἰσθήματα τῆς ἐνθέρου αὐτοῦ παρ-
 θίας εἰς νέον πνεῦμα ποιητικόν, ἀντικείμενον ἔχον ὑπόθεσιν ἑλληνικὴν. Δημοσιεύοντες τὴν περὶ
 τούτου προκήρυξιν, αἰτούμεθα πρόθυμον τὴν συνδρομὴν τῶν φιλοκάλων καὶ φιλοξένων ὁμογενῶν.

Ο ΨΑΛΜΩΔΟΣ ΤΟΥ ΣΟΥΛΙΟΥ

ὑπό
 Ἐδονάρδου Φούσκου.

Ὁ κατὰ τοῦ δεισποτισμοῦ ἀγὼν τῆς ἐλευθερίας ὁποῦδήποτε ἀν' ἐμφαίνηται φυλάττει πάντοτε τὴν
 αὐτὴν ἀναλογίαν. Οὔτε ἰδέα μικρὰ ἢ μεγάλη ἐξ ἧς γεννᾶται, οὔτε ὀλίγον ἢ πολὺ ἀπ' ἀλλήλων
 ἀπέχουσαι ἐποχαὶ καθ' ἑς συμβαίνει, οὔτε ἐκβασίς μᾶλλον ἢ ἑλλαιον ἐπιτυχῆς παρακολουθοῦσα,
 μεταβάλλουσι τὴν ὄψιν τῶν ὀδυνῶν μὲν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, ἀλλ' ἀπαραιτητῶς ἀναγκαιῶν αἰ-
 ματοχυσίων τῆς ἐκ τούτου προξενουμένης πάλης.

Τούτου ἕνεκα θέλοντες διὰ ζωηρᾶς παρήσεως νὰ μεταβῶμεν εἰς τὰς ἡμέρας καθ' ἃς τὰ ἔργα
 θέλουσιν ἔχει ὡς τελευταίαν συνέπειαν τὴν ὀριστικὴν λύσιν τοῦ μεγάλου τούτου ζητήματος, ἵνα κα-
 ταδειξῶμεν τὴν ἡμετέραν ἐννοίαν, λαμβάνομεν ὡς θέμα ἐν τῶν ἀπαθαντισάντων τὸ ἠρωϊκὸν Σού-
 λιον γεγονότων τὸ Σούλιον ἐκεῖνο τὸ ὅποιον, οὐχὶ τὸ ἐσχάτον βέβαια τῶν πολεμικῶν τόπων, τῶν
 προπυργίων γενομένων τῆς ἑλληνικῆς παλιγγενεσίας, ἔπραξε νὰ ἔχῃ τὰς δικαιοῦματα εἰς
 τὴν ἐθνικὴν αὐτονομίαν!

Θελοῦμεν ἐκδώσει λοιπὸν βραχεῖαν σειρὰν ψαλμῶν, ἐκδομένην εἰς ὀγδοῦς μεγέθους τομίδιον 25
 περίπου τυπογραφικῶν φύλλων, μετὰ ἑλληνικῆς μεταφράσεως, ἧτις θέλει εὐκολύνει τὴν ἀνάγνωσιν
 εἰς τοὺς ἀγαπῶντας τὴν πατριὸν δόξαν.

Ἄξια δραχμαὶ δύο.

Ἡ διανοητικὴ κίνησις εἶναι μεγίστη οὐ μόνον κατὰ τὴν ἐλευθερὰν Ἑλλάδα, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν
 Ὀθωμανικὴν καὶ τὴν Ἴόνιον. Καθ' ἑκάστην ἐκδίδονται καὶ εἰς ταύτην καὶ εἰς ἐκείνην νέαι ἐφημε-
 ρίδες, καὶ νέαι συγγραφὰι καὶ μεταφράσεις, μαρτυροῦσαι τὸν ὄργασμὸν τῶν ἀδελφῶν ὁμογενῶν
 πρὸς τὰ γράμματα. Ἐσχάτως ἔλαβόμεν ἐκ Σμύρνης τὸ Β'. φυλλάδιον νέου περιοδικοῦ φιλολογικοῦ
 συγγράμματος, Ἡ Ἴωνικὴ μέλισσα ἐπιγραφομένου, περιέχοντος πολλὰ διδακτικὰ καὶ ὠφέλιμα.

Ἐκδόσις τῶν Ἑλληνικῶν βιβλίων. ὑπὸ Jacobs καὶ Rost 8, 1820—1846 Hennings

Τὸ πρωταίσιον τῆλ. ἀξίει κατὰ τὸ συντάγμα. δρ. 4, 35, διατίθεται δὲ εἰς 30 γροσκία: Εἰς τὴν τιμὴν ταύτην ἀνευ ἐξόδων δύναται νὰ ερθῶν τὰ βιβλία ταῦτα ἐντὸς 2 μηνῶν ἀπὸ τῆς παραγγελίας των.

Ὁμήρου Ἰλιάς με σημειώσεις ὑπὸ F Spitzner 1832—36 Τάλ. πρ. 5 20 γρ.
 Ἡσίοδου τὰ ἄπαντα με σημ. ὑπὸ Goettling 1842 . . . 1, 26
 Πινδάρου . . . Dissen 1830. . . 2, 23
 Αἰσχύλου Ἀγαμέμνων με σχόλια ὑπὸ Klausen 1833. . . 1 25.
 Χοηφόροι . . . ὑπὸ Klausen 1835. . . 1 15.
 Σοφοκλέους Φιλοκλήτης . . . ὑπὸ Wunder
 Οἰβίτους ἐπὶ Κολοῦφ.

Ἀντιγόνη.
 Τραγῳδίαι.
 Ἀναξ.
 Πλέκτρα.
 Οἰδίπους τύραννος

Εὐριπίδου Ἀδραμάχη, Ἀλκίνοος, Μηδεία, Ἐκάβη
 Φιλοκλήτης Ἑλένη, Ἡρόκλῆς μαινόμενος ὑπὸ Pflug
 Φοίνισται ὑπὸ Klolz με σχόλια 1829—41 . . . 4 10

Θεοκρίτου τὰ σωζόμενα ὑπὸ Βεγτιεράνιου 1830 . . . 1, 25
 Ἀνακρέοντος ὑπὸ Μοθίου 1826. . . 15
 Ἐπιγράμματα ὑπὸ Ἰακώβου 1826. . . 2
 Θεουκιδίδης ὑπὸ E. Porro 1847. . . 5, 8
 Ξενοφάνους Κύρου Παιδεία ὑπὸ Bornemann 1828. . . 1 12

Ἰπποκράτους ἔργα Σωκράτους ὑπὸ Kuehner 1841 . . . 1 15
 Οἰκονομικός ὑπὸ Bretenbach 1841 . . . 1
 Ἀγταίλας ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ 1846 . . . 1
 Ἰέρων ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ 1847 . . . 1

Πλάτωνος ἄπαντα εἰς 9 τόμους ὑπὸ Stallbaum 1840 . . . 21 5
 Ἰσοκράτους, μέρος πρῶτον ὑπὸ Βρεμίου 1831 . . . 25
 Δυσίχης καὶ Αἰσχίνης ὑπὸ Βρεμίου 1828 . . . 2

Βασιλικῶν βιβλίων ἐξηκόντα ἐξέδοι: Heimbach εἰς 3 τόμους εἰς 4 πρὸς αἰσθητικὴν ἀξιολογήσιν
 Βε αὐτῶν εὐρίσκειται πρὸ ἡμῶν ἐν ἀντικειμένῳ τιμῶν. δρ. 175.